

MÉSZÁROS M. ZSUZSA

KALAPFILOZÓFIA

MÉSZÁROS M. ZSUZSA
Kalapfilozófia

MÉSZÁROS M. ZSUZSA
KALAPFILOZÓFIA

Hungarovox Kiadó
Budapest, 2015

A borítót a szerző ötlete nyomán
Pereszlényi Helga tervezte

© Mészáros M. Zsuzsa, 2015

A Hungarovox Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

ISBN 978-615-5562-02-0

Hungarovox Bt.

1137 Budapest, Radnóti Miklós u. 11.

Telefon/fax: 06-1-340-0859, mobil: 06-20-585-8212

www.hungarovox.hu, e-mail: info@hungarovox.hu

Felelős kiadó: Kaiser László

A borító nyomdai kivitelezése:

atlantis

Nyomda: 3BT Műhelye

Műszaki vezető: Burány Tamás

Telefon: 420-9427

ÚJÉV

A NAPLÓ

Egy nyugdíjasklub nagyon jó találmány. Az öregek nem ülnek otthon, nem zárkóznak be a maguk lelkébe, hanem élnek, úgy, ahogy kell: társaság, színház, kiállítás, buli. Ilyen volt az ÖTYE. Amikor már a VÉKA (mint Vén Kakasok) egylete is társult, felélénkült a kis csapat. Amikor csatlakozott Retró Robi, az öreg, kék Robur, egyenesen a világ legizgalmasabb nyugdíjasklubja alakult ki.

A legélénkebb kis csoport úgy döntött, hogy részben kiválnak. Úgy, mint kezdetekkor, megszervezik maguknak a külön programot.

Hogy kik is ők? Az alapcsapat. Amelytől az egész társaság olyan nagyon színes volt.

Annuska a maga szürkeségével és állandó kockázatelemzésével, spórolásaival tette hasznossá magát. Bözsike képviselte az öregkort: állandóan feketében járt, özvegyiségét kimutatva. Igaz, slamposan, divatjamúltan, ahogy félelme is kettős volt: részben attól félt, hogy megtámadják, részben meg önmagától.

Mariska volt az örök fiatalság. Már messziről megismerték rózsaszín kalapjáról, éles hangjáról, billegő járásáról. Jellegzetes mozgása tűsarkú cipőjének és dagadt bokájának szinkronizálhatatlan egymásra hatásának volt köszönhető.

Hortenzia, a klub vezetője, maga volt a szabály. Meg a hétköznapi elegancia. Meg a titokzatosság. Amolyan kiskosztümbe bújtatott, csöndes előírás.

A két öregfiú és Robi csak később csatlakoztak. Először Ervin, az obsitos hadmérnök, autóstáskájával, kissé aszott kockahassal, később pedig Jenci, a Robur gazdája, a maga külön életet élő pocakjával, lógó mackónadrágjával, balul sikerült vicceivel.

Ők, hatan, mindjárt az első héten összejöttek egy újjászerveződő gyűlésre. Hol másutt, mint Ervin vidéki nyaralójában?

Favágás, ágyaszállítás, utaztatás, szállás megszervezve, bogrács előkészítve.

A beszélgetés és emlékezés odáig jutott, hogy felállítottak maguknak egy egész éves programsort. Került bele kirándulás, színház, koncert, nyaralás, utazás, házibuli, tengerparti bográcsparti. Természetesen az év végére, amolyan kis szilveszteri összefoglalóra is gondoltak. Hogy mindig emlékezetes maradjon, egy naplót vagy albumot, valami „megtartó erőt” is ki kellett találni. Valamit, ami mindig rajtam, a gépen keresztül ment, hiszen leírták, kinyomtatták, úgy fűzték le. Ezek közül hozok ide néhányat.

Mindjárt az első a napló kialakítása. Hortenzia, a klubvezető mutatta meg, mire is gondol.

Nem szabad semmit elfelejteni, márpedig ebben a korban előfordul az ilyen. Tanakodtunk, hogy is legyen, milyen élményeket írjunk le. Mindenkinek valamilyen naplóféleség járt az eszében.

– Olyan lesz ez, mint a régi brigádnapló – nézett nagyot Jenő.

– Inkább olyan, mint egy bakfis naplója – álmodozott Bözsike.

– Az attól függ, mi lesz benne – okoskodott Ervin. – Szalvétagyűjtemény, vagy mozijegy? Legyen inkább blog.

– Na, jó, akkor legyen egy emlékkönyv – zárta le a vitát Hortenzia. – Néhány fotóval, beszámolókkal, dokumentumokkal. Jenő, ne szóljon bele, mert nem egészen olyan lesz. Nem ragasztgatunk be színházjegyeket csak azért, hogy legyen. Viszont írunk az élményeinkről. A kirándulásokon meg fényképeket készítünk. Kaphatunk érdekes leveleket is. Meglesz mindenkinek a maga feladata. Természetesen nem csak a csapat közös programjairól szólnak majd a beszámolók, hanem a tagok érdekes eseteiről is. Aztán egy év múlva lezárjuk a naplót. Később, amikor majd másképp emlékezünk néhány dologra, elővesszük. Meglátjátok, mindig azzal fogjuk kezdeni:

- Emlékeztek?
- Igen. És emlékeztek, hogy kezdődött az egész? A HÖSZ volt az eredeti. Lehetne most is ez a nevünk – vetette fel hirtelen Mariska.
- Az mégis hogy? A Három Özvegy Szövetsége már régen nem igaz – ellenkezett Bözsike, mire Ervin, aki ebből az egészből semmit sem értett, iróniának szánva szavait, beszólt:
- Hat Öreg Szingli.
- Ez az! Ez legyen a csoport neve!

HÖSZ

Jenci elfogadta a többiekkel együtt az „alnevet”, de nem állt össze a kép. Értetlenkedve rákérdezett a hölgyeknél, akik egymás szavába vágva mesélték el a múltat. Annak érdekében, hogy ne legyen külön veszekedés minden mondatból, Annuska gyúrta egybe a történetet.

Már szinte követhetetlenné vált, milyen párt, szövetség, egyesület alakult a közelmúltban. Az adakozni kívánók – és tudók – bőségesen válogathatnak a lehetőségek között, csak győzzék megjegyezni a számlaszámokat.

Az ilyen jellegű felhívások tömege furcsa ötletet adott nekünk, a három öreglánynak. Gyors egymásutánban özvegyültünk meg. Mi is, ahogy általában a hetvenes éveiket taposók, alacsony nyugdíjból élünk, kevéske pénzünkből csak a legszükségesebbre telik.

Sokáig igyekeztünk könnyedén venni helyzetünket, még vicceltünk is sorsunkon. A számunkra már szinte elviselhetetlen áremelést sem láttuk tragikusan. De amikor már a valódi tragédia is komédiába fulladt független szervezetek és bizottságok alakításával, az elmaradhatatlan számlaszámokkal, nem bírták tovább. Mélyen zsebünkbe néztünk, és az ott látottak –

vagy nem látottak – alapján, elhatározták, hogy nem maradnak ki a sorból, ők is alapítanak valamit.

Nevet könnyen találtunk: HÖSZ, vagyis Három Özvegy Szövetsége. Jelmondatuk: „Ne hagyd magad, asszonytárs!” Hangzatos programbeszéd helyett őszintén kimondtuk: „Az élet szép, csak mi látjuk sötéten”. Eddig nem sikerült megtalálni életünk napos oldalát, de ha szövetségbe tömörülünk, s némi anyagi támogatást is kapunk adományokból, esetleg állami támogatásból, reményünk valóra válhat, s még élvezhetjük az életet.

Hogy jó volt-e az ötlet? Eddig nem lettünk gazdagok. Egy biztos: ez sem volt blödebb gondolat, mint néhány működő szervezeté.

EGY KÉP – EGY TÖRTÉNET

Még el sem kezdődött az év, amikor keresgéltek az előző esztendő emlékeit. Csak a visszanezés kedvéért. A jegyek, szalvéták, ismertetőik és fotók közé éppen elég idegen is keveredett, amiket ki kellett válogatni. Így került eléjük egy ismeretlen, csuda tudja, honnan szerzett fotó is: egy nagy üvegcsillár a padlástérben, szinte a deszkákig lelóg, az ajtó mellett pedig könyvek sora. Bözsike önmagát is meghazudtolva írta le a gondolatait.

Ha az ember meglát egy fényképet, fölfedez benne valami gondolatot is. A jó felvétel ennél sokkal többet tud: megmutat egy egész életet. Egy történetet.

Ezek a történetek nem mindig valóságosak, hiszen belelátjuk a képbe a magunk sorsát, világát, környezetét. Akkor különösen így van, ha nem tudjuk, hol is készült a fotó. Ahogy ránéztem, azt gondoltam: éhezve is a leggazdagabb ember lakja ezt a bagolyvárat. Nincs semmije, csak egy csillárja, meg sok

könyve. Az se baj, ha nincs rendes ablak, hisz' az ajtón keresztül beszűrődik a fény – az igazi világosság meg úgylát a gyűrött lapokból árad.

Jobban megnézve a képet, később jöttem rá, mi is olyan furcsa. Amit nem vettem észre: a szarufák alatt ember alig férhet el. Ezért lóg a padlóig a csillár millió üveggyöngye. Mintha csak később választották volna le ezt a kis odút.

Modernizálni? Vagy csupán takarékoskodni? Meggazdagodott vagy elszegényedett? Esetleg csak magára maradt? Gazdagságában pompás lakássá alakította a régi házat, de hiányzott az egykori szépség? Vagy szegénységében egyre feljebb húzódott, ahol nem kell fűteni?

Nem valószínű. Nyitva az ajtó, bármikor lemehet a ragyogásba. Csak ott magányos. Hiányzik a múlt – egy üvegcsillár. Hiányzik az érték – néhány festmény, amit a gyertyák helyén megvilágíthatnak az égők.

És hiányzik a fény. A sok kis égő, apró gyertyaláng, amelyek ragyogását az ezernyi apró üveggyöngy megsokszorozva szórja szét – meg a könyvek, a gondolatok.

Amikért érdemes néha a világ elől is elbújni, ott hagyni gazdagságot, rangot, társaságot.

Néztem még egy darabig a fotót. Könnyes szemmel, távoli emlékeket felidézve, otthon éreztem magam. Hiába, ott, abban a szűkre szabott kis padlástérben a legszegényebb ember is a leggazdagabb lehet.

Úgy döntöttem, ez a kép lesz az első. A bevezető. Csak úgy, magában.

ONLINE-INFLUENZA

A következő történetet Hortenzia vetette papírra. Amúgy is náthás, vírusos téli időszakot éltek meg, hol ez hiányzott a csoportból, hol az. Egy ideig fel is függesztették a találkozókat.

Beteg voltam. Magas lázzal, hidegrázással úsztam a verejtékben, a spórolósan fűtött szobában pedig úgy éreztem, tikkasztó hőségtől szenvedek.

Dolgoztam én szorgalmasan, amíg csak tudtam, de minden perc, minden pillanat kínkeserv volt számomra. Pedig csak itthon, az internet előtt ültem, a munkám, amit egyébként nagyon szeretek – így természetesen ingyen is vállaltam – a klaviatúrához és a monitorhoz kötött. És persze hol ezzel, hol azzal voltam összekötetésben, a munkámon kívül is.

Néha, egy-egy barátnak elpanaszoltam, hogy beteg vagyok, nagyon gyenge, elvégre ki kell mondani azt, ami bántja az embert, de nem csináltam túl nagy ügyet az egészségből. Néhány nap után azért csak jeleztem a főnöknek: nem megy tovább, betegszabadságot kérek, rövid időre keressenek helyettest. Nem tudtam ugyan, hogy mi a baj, de a magas láz, meg a hidegrázás, szédülés, izzadás – vagyis valamilyen vírus nem fér össze a precizitást, odafigyelést igénylő feladattal.

A főnök megértő ember. Meg jó és okos főnök, aki tudja, jobb egy picit nélkülözni a szakértőt, mint lecserélni újoncra. Megbeszéltük, pontosabban „lecseteltük”, hogy fontos a gyógyulásom, a munka ráér, különben is megvár, senki nem csinálja meg helyettem. A sürgős dolgokat még egyeztettük, a helyettest megtalálták, aztán elköszöntünk egymástól. Kikapcsoltam a gépet, hiszen másnapig biztos, hogy nem ülök a monitor elé.

Eljött a másnap. Még mindig pocsékul voltam, de már éreztem magamat annyira jól, hogy legalább beköszönök néhány pillanatra, jelezve: javuló tendenciát mutat az egészségem,

romlót a vírus ereje. Külön köszöntem a főnöknek is, mondani akartam, hogy néhány nap múlva teljes erőbedobással fölveszem a munkát. A főnök helyett azonban csak egy üzenet várt. „Beteg vagyok, lázas. Hidegrázás, izzadás, szédülés nem fér össze a munkával.”

Bözsike akkor beszólt:

– Úgy látszik, újabb vírus terjed az interneten, az online-influenza.

BÜROKRÁCIA

Bözsike írása következett. Ő még egy üres postai meghatalmazást is szerzett hozzá, besúrta-ragasztotta az oldal elejére.

Az ünnepeket a kórházban töltöttem. Nem előre beutalva, a saját lábamon mentem, hanem egy szép, új mentőautó vitt a legmunkaszünetibb napon. Így igazán nem volt időm mindenféle iratot beszerezni, a hivatalos ügyeimet elintézni.

Történt aztán, hogy pénzesutalvánnyal keresett a postás a lakásomon, miközben az ereimbe szorgalmasan csöpögött az infúzió – a kórházban. Másnak, akár családtagnak, a postás ki nem adta volna a pénzt, mert az meghaladta a maximált összeget. Tíz forinttal!

Én, a kis hiszékeny nyugdíjas, arra gondoltam, egy pecsétes kórházi igazolás és egy tanúkkal is hitelesített meghatalmazás már elég lesz, egy meghatalmazott átveheti a pénzt. Megszületett a kórházi igazolás és a meghatalmazás is, Annuska nevére. Mehetett a postára.

Mégis pénz nélkül jött be másnap, látogatni.

– Mi a baj, miért nem hoztál pénzt – sértődtem meg. Már-már gyanúsítani kezdtem a barátnőmet.

– Hoztam, de csak az enyémből egy keveset. Mi kis naivak! A kórházi igazolást csak akkor fogadják el, ha a cím szerint

illetékes kézbesítő előtt írod alá a meghatalmazást. Vagyis otthon.

Már elhűlve hallgattam a beszámolóját. Biztos látszott rajtam, nem nagyon értettem, miről is van szó, hiszen ott az igazolás, hogy az adott időben nem vagyok otthon, mellette az is, hogy a kórházban az orvosok előtt írtam a meghatalmazást. Akkor most mi van? Hogy kapom meg a pénzemet?

A sokszori szaladgálás megoldható volt, hiszen a lakás, a kórház és a posta egy településen – szebben mondvá: közigazgatási határon belül – található. A postai alkalmazottakban is van néha szív, s a gyötrődést látva, meg minket ismerve, elkövelték azt a szabálytalanságot, hogy a formanyomtatvány-meghatalmazást alá lehetett írni a kórházban is.

– Tudod, Bözsi, azért valamin elgondolkodtam – magyarázta Annuska, mikor már hazatértem. – Mi megoldottuk, de mit tehet az, akit ötven kilométernyi távolságból a rohammentő vasárnap szállít be infarktussal, vagy baleset miatt a kórházba, aki hetekig meg sem mozdulhat, miközben megkapja a megszabott összegnél öt forinttal magasabb járandóságát? Ha otthon van az illető, nem kell neki meghatalmazást aláírnia, akár át is veheti a pénzét. Ha pedig kénytelen hosszú ideig kórházban feküdni, nem tudja betartani a postai szabályzatot, miszerint csak a lakóhely szerinti kézbesítő hitelesítheti az aláírásokat.

– Lehet, csak arról van szó, hogy a postánál egy kórházi orvos aláírása már ennyit sem ér? – töprengtem el. – A szabál, az szabál!

KABÁTGOMB

Az ember sokszor nem lát az orránál tovább. Néha, mintha nem akarná észrevenni, hogy a másiknak szintén vannak érzései, érzelmei. Mégis, ha valami különös dolog történik, lelket lát a tárgyakban is. Mint Hortenzia a kabátgomb esetében.

Egy számomra nagyon fontos ügyet kellett elintéznem. Az időpontot már régen megkaptam, semmi esetre sem késhettem el. A kabátomat gomboltam, amikor „baleset” ért: a kabátgomb a kezemben maradt.

– A csuda essen beléd, miattad fogok elkésni – morogtam magamban. – Most mit vegyek fel? Aztán meg futhatok a busz után...

Mérgemben már éppen el akartam dobni a leszakadt gombot, amikor megszólalt:

– Ugye, milyen fontos vagyok? Ha megírja, segítek az öltözködésben.

Ritkán fordul elő, hogy önjelölt riportalany kérésére ülünk le beszélgetni, de most megígértem, hogy lehetőséget adok: mondja el, milyen az élete. Ha már ráálltam a riport elkészítésére, azért szerettem volna könnyebbé tenni a munkát.

– Nem tegeződhetnék inkább? – kérdeztem kissé bátortalanul.

– Tudom, hogy jobban szereti a közvetlen stílust, de inkább maradjunk a magázódásnál. A tegeződéshez sokkal közelebb kéne kerülnünk, barátokká kéne válnunk. Legalábbis egyenrangúvá. De én már azzal is beérvén, ha nem kezelne egyszerűen egy eldobható használati tárgynak.

Elszégyelltem magam. Inkább vállalom a Kabátgomb feltételeit, csak már mondjon valami okosat!

– Szerintem vegye fel a piros kabátját – előlegezte meg a bizalmat, mintha a gondolataimban olvasott volna. – Azon szépen, sorban állnak a csinos kollégák. És nagyon biztosan.

Látja, mennyivel jobban néz ki, mint az a susogó dzseki! Arról soha nem lehet tudni, mit pletykál.

Begomboltam a jó meleg kabátomat, és beláttam, a gombnak tökéletesen igaza van. Csak valahogy mindig kimarad az ember gondolataiból. Olyan természetesnek vesszük, hogy van, végzi a feladatát. Pedig egyáltalán nem egyszerű az élete, a munkája nagyon is komoly felelősséggel jár. De tulajdonképpen mi a dolga? Egyáltalán, hogy telnek a napjai? Erről kérdeztem Kabátgombot, mint a legilletékesebbet.

– Először is, azt szeretném mondani, hogy ez a feladat csapatmunka. Látott már kabátot egy gombbal? – kezdte kérdéssel a választ.

– Valóban nem láttam. Illetve láttam, de az csak névleg volt kabát.

– Na, látja. És az eszébe sem jutott, hogy vannak még más gombok is: nadrág-, vagy éppen szoknya-, blúz-, illetve ing-, zakó-, de néha még nyakkendőgomb is. Nélkülük mi, kabátgombok sem tudnánk megfelelően dolgozni.

– Tulajdonképpen mi a feladatuk, a munkájuk? Látszólag egyszerű: a ruhákat összetartani.

– Óriási tévedés! Az, hogy ruhazárként működünk, csak a látszat. Vagy ha úgy tetszik, csupán a következmény. A legfontosabb feladatunk az ember egészségének, egyes esetekben életének megóvása.

– Nem túlzás ez egy kicsit? Gomb, mint életmentő?

– Nem. Éppen a mi kis csapatunk, a kabátgombok végzik ezt a nagy feladatot. Nem véletlen az sem, hogy az év felében nem dolgozunk, hiszen a másik hat hónap alatt nincs egy szabad napunk sem. Gondolja csak el! Ősszel, amikor jönnek a hűvösebb napok, elveszik az emberek az átmeneti kabátot. Majd, ahogy az idő egyre zordabbá válik, jön a télikabát, vagy a bunda.

– Álljunk meg egy pillanatra! Lassan már nincs is átmeneti kabát, szinte mindenki dzsekit hord. Az meg cipzáras.

– Ez igaz, de a cipzár csak a mi gyors változatunk. Ahány fog, annyi gomb. De ha már ennyire részletezzük, hát én is kérdezek: látott már elegáns dzsekit? Vagy szőrmebundát vil-lám-, vagy, ahogy maguk mondják: cipzárral? Arról a ragadós madzagról, vagyis a tépőzárról már ne is beszéljünk. De vissza az eredeti kérdéséhez, hogy egy gomb miként lehet életmentő? Részletezzem?

– Megkérem. Őszintén szólva, el sem tudom képzelni. Bár semmiféle rokonságban nem vagyok a gombokkal, így soha nem gondolkodtam ezen. Én csak használok.

– Hát ez az. Pedig nagyon egyszerű, és könnyen meg lehet látni a mi munkánk szépségét és fontosságát is. Csak nem kel-lene így lenézni bennünket. De lássuk csak! Induljunk kintről befelé!

– Jó. Egy kicsit talán udvariatlan.

– Udvariatlannak látszik, de majd meglátja, hogy így a fon-tos: magunkkal kezdem a sort, a kabátgombokkal. Télen, a legnagyobb hidegben kimegy az utcára. Szépen felöltözik, és legvégül felveszi a télikabátot, vagy ha van, a bundát. Gondolja csak el: hideg van, a szél is erősen fúj, szállingózik a hó. Az a legtermészetesebb, hogy a kabátot begombolja, a gallért is fel-hajtja. Ösztönösen cselekszik, de az ösztönei nem véletlenül alakultak éppen így. A hideg ellen védekezik, nehogy meg-fázzon. Vagy súlyosabb esetben tüdőgyulladást kapjon. Igaz, állítólag vannak már kiváló gyógyszerek, de azért egy tüdő-gyulladásba még mindig bele lehet halni.

– Egyetértek. Valóban életet, de legalábbis egészséget ment egy kabátgomb. De a többi?

– A többi életet ugyan nem ment, de egész évben dolgozik. És egyáltalán nem lényegtelen a munkájuk. Csak ezt sem gon-dolják végig az emberek. Hiába, minket egyáltalán nem érté-kelnek.

– Egy inggombot miért kellene? Ha valamelyik leszakad, alig néhány forintért kapok másikat.

– Mert csak úgy kidobnak minket! A gomb megtette kötelességét, a gomb mehet. De mi van akkor, ha egy nadrággomb szakad le – éppen egy ilyen riport közben, vagy amikor időre kell mennie egy Fontos Emberhez? Az inggomb is hasonlóan fontos, időnként nélkülözhetetlen. Mint egy jó szakács. Ráadásul azt is figyelembe kell venni, hogy az utóbbi időben meglehetősen sokféle testvérünk kapott munkát. Sorolhatom, ahogy a tévében láttam Gombóc Artúrtól: van kerek gomb, szögletes gomb, hosszúkás gomb, füles gomb. Van négylyukú és kétlyukú, fényes és matt, faragott és sima, fehér és fekete, meg ami a kettő között csak elképzelhető, de még olyan is, amit elképzelni se lehet. Csak van. A kék blúzára, az öt ovális, világoskék, fényes, füles gombja mellé nem varrhat hatodiknak egy szögletes, matt, kétlyukú püspöklilát, ahogy az se mindegy, hogy sötét vagy borsot, esetleg cukrot tesz az ételébe. Ezért vagy bolondnak nézik, vagy csak ízléstelennek tartják az öltözkését. A legjobb esetben. Mert lehet még elhanyagolt, minden tisztasága mellett piszkosnak, rendetlennek tűnő. Arról nem is beszélve, milyen erkölcsi bukás lenne éppen egy riporternak, ha hiányozna az a bizonyos gomb.

– Hát, valóban nem szeretnék ilyen helyzetbe kerülni.

– Ugye? De menjünk tovább! Egy kosztüm azért kosztüm, hogy elegáns legyen. Maga tudja a legjobban, hiszen gyakran választja éppen ezt az öltözkést. A kosztümnél egy ilyen gombügylet kész katasztrófa lenne. És ha a szoknyáját nem tudná begombolni? Lógna, mint tehénen a gatyá, ha éppen le nem esne. A biztosítótű használata nem a beteg szakszerű ellátásával, csak amatőr elsősegélynyújtással egyenlő. Láttam már Mariskát így öltözve. És hogy érezné magát bármelyik férfi nyitott nadrággal? Jenőnél volt erre példa, bűnhődött is szégyén eleget.

– Már nincs is gombos nadrág – vágtam közbe némi elégtellessel a hangomban, de szinte abban a pillanatban megbántam.

– Pedig tudhatnák, hogy a cipzár meg kész balesetveszély! El sem tudják képzelni, milyen lehet, ha a nadrág cipzárjának fogai közé akad holmi oda nem illő holmi. És hogy néznének rá mások?

Mire idáig jutottunk a beszélgetésben, már láttam én is, mennyi és milyen fontos feladata van egy gombnak. Kezdtem magam szégyellni azért, hogy én is csak kihasználtam, és egyáltalán nem értékeltem a Gombot.

– Látom – jelezte a Kabátgomb, hogy bizony kiült az arcomra az érzésem. – Ne szégyellje magát mások helyett is! Egyáltalán ne érezze magát kényelmetlenül! Mi, gombok nem vagyunk olyan büszke népség, mint az ékszerek, csak jobban éreznénk magunkat, ha egy kicsit megbecsülnének. Ha annyira értékelnének, amennyik vagyunk. A kabátgombok sem azt kérik, hogy tiszteljék bennük az életmentőt, az inggombokat se akarják lekicsinyelni, és a szoknya- és nadrággombok is a helyükön legyenek. Minden értelemben.

Minden értelemben? Először furcsának találtam ezt a megjegyzést, de amikor arra gondoltam, hogy a Kabátgomb és kollégái minden pillanatban látják az embert, megértettem: közöttünk is vannak „kabátgombok”, akiknek a létezése, a munkája olyan természetesnek tűnik, és csak akkor vesszük észre őket, ha hiányoznak az életünkből. Mondjuk, ha nincs a kórházban fűtő, a színházban díszletmunkás, a gyárakban rak-táros...

Hazafelé menet azt vettem észre, hogy a ruháimon lévő gombokat gyakran ellenőrzöm. Minden a helyén van? Mindenhol? És minden értelemben?

TAVASZ

VISSZAVONHATATLAN

Annuska elolvasta a kabátgomb történetét. Másképp talán észre sem vette volna, hogy kora tavasszal már vele is megesett: köszönt egy kabátgombnak.

Visszavonhatatlanul itt a tavasz. Ezt nem azért írom, mert végre észrevettem a nyíló virágokat. Nem azért, mert látom, hogy egyre világosabb van. És nem is azért, mert nem kell – végre! – annyira fűteni. Egyszerűen csak nem tudok megsértődni. Ilyesmi nálam csak tavasszal fordul elő.

Télen, az állandóan sötét, szinte folyamatos bezártság a politika felé vitte az érdeklődésemet. Hiába, más cirkusz a hideg miatt nem működik. Télen szinte minden apróságért megsértődtem, a vége felé már szinte depressziós lettem. Be voltam zárva...

Most végre itt a szabadság. Mármin az időjárás megengedi, hogy „csak úgy”, bele a vakvilágba mehessek csavarogni.

Jókedvem – és jó idő – lévén, másképp is öltöztem. Ahogy kinyitottam a szekrényt, a fekete télikabátomról rám köszönt a nekem is barátommá lett Okos Kabátgomb:

– Szép napot, kedves!

– Önnek is, barátom – viszonoztam. Elvégre művelt kabátgomb nem tegeződik. Még velem sem. Abban a pillanatban, ahogy a zöld kabátomért nyúltam, boldogan felkiáltott.

– Na, végre! Nem azok az unalmas dzsekik, hanem egy tisztes kolléga!

– Elvégre tavasz van – válaszoltam, és becsuktam a szekrényajtót.

Jókedvűen öltöztem fel, egy kicsit színesebben, mint eddig. Az utcán sétálgatva – persze kirakatnézésnek álcázva eme fontos tevékenységemet – rengeteg morcos embert láttam. És ha már láttam, hát hallottam is. Mi tagadás, egy kicsikét hallgatóz-

tam. Ugyan, mitől lehetnek ilyen mérgesek, sértődöttek, megkeseredettek? Hiszen itt a tavasz! Visszavonhatatlanul.

Az egyik idős asszony – lehetett velem egyidős – azt mondja ismerősének, hogy ugyan mit tehet ő arról, hogy szegény családba született, és gyerekkora óta gürcölnie kell? Én meg csak csodálkoztam. Miért is baj ez?

A középkorú férfi szinte szégyenlősen, mégis a szegények büszkeségével azért morog, mert ő igyekezett munkát találni, diplomásként segédmunkát is elvállalt, de nem keresett valami sokat. Éppen, hogy volt mit enni a családnak. De ilyen munka is kevés akadt a falujuk közelében.

Legvégül egy ismerősöm engem állított meg. Ismerem már régen, tudom, hogy szorgalmas ember, amolyan kapari. Van egy saját lakótelepi lakása, egy tízéves Suzukija, meg két iskolás gyereke. Felháborodva kérdezte:

– Neked még jókedved van? Téged nem sért?

– Nem – válaszoltam még mindig nyugodtan. – Tudod, nálam az érték nem a rangnál kezdődik, sőt, az inkább hátrány. A pénz sem számít a szememben sokat, talán azért, mert sok gazdag embert láttam, akik irigyek, bunkók. Nem számít még az iskolai végzettség sem, hiszen lehetnek okos emberek, akik valamiért nem járhattak egyetemre. Viszont érték az önzetlenség. Nézd meg, szinte csak a kispénzüek adakoznak. Érték a szeretet. Nem a majomszeretet, nem a vak rajongás, hanem a másikat meghallgató, segítő, jóban-rosszban együtt tartó szeretet. És mindig megnézem, ki mond valamit, és azt mérem. Az a valaki aztán annyit is ér. És ez is olyan, mint a tavasz. Visszavonhatatlan.

A KAPU

A kapu teljesen hétköznapi tartozéka minden egyes ingatlan-nak. Egy társasház és némi évszakváltozás furcsa együtthatással lehetnek a legfőbb nyílászáróra, amit Bözsike – minden félőssége mellett – igyekezett mosolyogva elfogadni.

A kapu általában azért van, hogy legyen hol ki- és bejutni, az utóbbi 50-60 évben meg azért is van, hogy legyen hol, legyen mivel kizárni az illetékteleneket.

Mondom, általában. Nálunk kicsit más a világ. Nálunk úgy általában kicsit más a világ.

Az igazsághoz tartozik, hogy egy régebbi KISZ-házban vettem nem olyan nagyon régen, talán tíz éve, egy lakást. Fiatalabbak kedvéért mondom: ezek társadalmi, leginkább kisesz összefogással épültek. Szakértelemből a következőket lehetett megtalálni: énektanár, műtős, géplakatos, cipész, óvónő, könyvelő, buszsofőr, postás, hentes, szabó. Nem sorolom tovább. Ők voltak a víz- és villanyszerelők, kőművesek, festők, asztalosok, burkolók. És nem a saját lakásukat építették, hanem itt is, ott is vezették az áramot, fűták a csatornát.

Az idők múlásával a szakértelem hiánya egyre több hibát hozott ki, de az épületek eleve öregedtek, rájuk fért már a tatarozás. Rendszerváltás és privatizálás óta vagyon szinte semmi – ami a KISZ vagyona volt, azt megette a jogutód. Hol van már! Így maradt a pofozgatás.

A mi házunkban most éppen a lefolyórendszer kezdi szivárogtatni a politikai, akarom mondani: mocskos híreket. A pincébe bele. Mit tesz ilyenkor a pince tulajdonosa? Szól a képviselőnek. Parlamentig nem megy, az csak szövegel. Marad a „Közösnél”.

Közös megígéri a jövő hétre. Lakók közt öröm, boldogság, bár kissé visszafogott. A hitünk, a naivitásunk már megfakult.

De ismerős mifelénk is a „reményhal” besorolása, miszerint a remény hal meg utoljára.

Alig egy évvel később, pletykaszinten megtudhattuk: jönnek, megcsinálják, kicserélik a legszebb férfikort elért csövet. Az eternitet. Nekem, mint leginkább mellékes szereplőnek, egészen másról beszélgetve megemlítette a Közös, hogy jönnek.

Én még mindig naiv lélek! Szentül hittem, hogy a pince tulajdonosával is egyeztetett, nem csak a mesterrel. Nyugodtan ültem a babérjaimon (itt, a gép mellett) másnap délelőtt, írtam egy kedves kis történetről a barátaimnak, amikor becsöngetett a szomszédasszony.

– Mondta a Szomszéd, hogy látott beszélgetni a Közössel. Nem szólt semmit arról...

– De – vágtam közbe. – Szólt nekünk is, hogy jön a mester.

– De mikor?

Meglepetésem nem múlt el pillanatok alatt, de lassan magamhoz tértem. Egyeztettük óráinkat, meg naptárainkat. Biztos, ami biztos alapon – hiszen ki kell pakolni két pincét is, az ott tartott értékeket – úgy gondolta, a kaput kulcsra zárja majd éjszakára. Meg is nézte, lehet-e ilyen bonyolult műveletet elvégezni egy nagyon hétköznapi záron.

Nem lehetett. Illetve, nem tudni, lehetett-e volna. A kapu ugyanis nem mozdult. Állt egyhelyben. A nyelve is. Teljesen lebévult. Kiöltve! A zárban a kulcs meg sem mozdult.

Kulcs ki, kilinccsel majd kinyitjuk – gondoltuk bátran. És merészen. A kilincs meg szorgalmasan sztrájkolt. Görcsösen ragaszkodott legutolsó helyzetéhez, nem mozdult.

Egymásra néztünk. A szomszédasszony, meg én. Közben szinte hallottuk a kapuzár nyelvelését, amint azt susogta: se ki, se be, se fel, se le, se ki, se be, ez lett itt a kapu sebe. Mi viszont nem olyan fából faragódtunk, hogy egy zár kukoricázzon velünk. Ha bentről nem tudunk kimenni, akkor csináljunk úgy, mintha kintről akarnánk bejönni. A kisablakot kinyitottuk, ki-

vülről – kilincs nem lévén – a kulccsal próbálkoztunk. Meglepő lesz, amit mondok: nem mozdult. Csak susorogta, hogy se ki, se be...

Már nevettünk kínunkban. Be lettünk zárva, mint a trafikok. Végleg.

Tényleg végleg? Vagy van kiskapu? Vagy legalább valami menekülőút? Bárhogy gondolkodtunk, semmit nem találtunk. Csak az ablakot. Ami a földszintieknek még jó, de a másodikon lakó gyerekek hogy jönnek haza? A néhány szerencsés, akinek még van munkája, hogy megy reggel dolgozni? Kötelet rendszeresítenek?

Töprengeni úgy is lehet, ha az ember keze jár. Tekertük a kulcsot előre, hátra, forgott is rendesen – az egész megállíthatatlanul, körbe. Valahol valamivel kicsit arrébb mozdulhatott, vagy a kaput nyomtuk-húztuk meg, a csuda tudja, de a kapu kinyílt. Nyikorogva sóhajtott velünk együtt.

Óvatosan becsuktuk, megkértük, hogy legyen olyan jó, és ne menjen tönkre még néhány napig. Majd szólunk a csatornásoknak, hogy a zárat is nézzék meg. Esetleg. Meg a villanynál is van valami gond. Igazán érthetnek hozzá, ez is vezeték, az is vezeték. Ezt is el lehet zárni, meg azt is.

Csak a kaput nem lehet bezárni. De legalább kinyílik!

Néha magától is.

NÉHÁNY HÉTTEL KÉSŐBB

Hortenzia nem állhatta meg, hogy be ne toldja az ő esetét. Ha már kapu, akkor legyen pince is!

Csatornacseréhez az ember megfelelő előmunkálatokat folytat. A háromból két pincében kell dolgozni, mert szépen, csálén, át vagyon vezetve a szomszéd vagyonán is a cső. A két pincét kirámolni hely-, idő-, erő- és kötélidegzet-igényes tevékenység.

Mert mi is van egy ilyen kisz-házás pincében? Elvileg tüzelőtároló volt, aztán, hogy gáz lett már fával fűteni, lett gáz is. A tűzifa helyén meg polcok. A polcokon üvegek, dobozok, kinél mi a menő. Meg néha a menü.

Később bekerültek a biciklik, a rollerek, a szánkók, a tapéta- és parketta- (persze, hogy a laminált) maradékok, nagy nejlonzsákok. Leszerelt, de még tökéletes WC-tartály és konyhaszekrény, káposztáshordó, szobai szökőkút, villanyfűró, körfűrés, álló- és asztali lámpa, régi varrógépállvány, ajándékkosarak és műfenyők szűkítették az életteret. A kisebb kéziszerszámok meg felkerültek a falra. Tökéletesen kihasználható felület, a szomszédtól átlógnak a mindenféle kiállók, amikre ezt-azt lehet akasztani.

A két pincét kirámolták (amennyire lehetett, mert a polcok nem értek ki, csak valamikor be), én meg, mint a harmadik tulaj, felajánlottam, hogy ha esetleg valami nem férne el a lépcsőházban, hát majd hozzánk be lehet pakolni. Aztán önmagammal megelégedve, ültem a babérjaimon. Illetve leginkább a gép előtt. Egészen addig, amíg be nem csöngettek.

– Szia, le tudsz jönni egy percre? – állt az ajtóban a szomszédasszony.

– Kell a hely? – nyúltam a pincekulcsért.

– Nem, de le kéne jönnöd...

Rosszat sejtettem. Némi joggal. Kiderült, hogy egy vodkás-üvegnyi kicsi-piros-gömbölyű lé a földre került. Pontosan egy darab, pontosan a sor közepéről.

Felmosó le az emeletről, szörpöt bele a vödörbe. Csak előtte össze kellett szedegetni. Egy kicsit a polc alól, egy kicsit a szekrény szélétől, a tévédoboztól, a parkettalécok közül. A szilánkok, apró üvegdarabok csak úgy csilingeltek a durva beton-aljzaton. Sebaj, járulékos veszteségnek kell az ilyesmit tekinteni. Meg különben is, mi a csudáért nem ment arrébb az a vasdurunga akasztott kiséfűrés, amikor tudhatná, hogy kisedik alóla a lógasztóját? Az embernek nem lehet mindenre gondja,

kicsit előrelátóbb lehetne a szerszám is. Még jó, hogy legalább a célbaugrás megy, mint a jól kiképzett ejtőernyősnek.

Más sem hiányzik ilyenkor annak, aki tudja: másnap szétverik a pincéjét, kihúzzák a teljesen elöregedett lefolyót, lefűrészelik, kicsöpögtetik, miegymás. De a lelkiismerete úgy kívánja, felajánlja a kártérítést.

– Összetakarítom én.

– Egy felmosás legyen a legnagyobb bajom.

– Akkor kifizetem.

– Mit?

– Hát a szörpöt.

– Jó, ha nagyon ragaszkodsz hozzá. Kezdjünk csak számolni, mi mennyibe került.

Papír, ceruza elő. Mármint tapétamaradék, meg egy krétadarab. Pont jó.

Úgy kezdődött ez a szörp, hogy ribizlivétel. Ebbe az üvegbe került... na, egy pillanat, az egész volt X kiló, kilónként Y forinttal, amiből lett Z üvegnyi szörp. Matekot majd otthon, számológéppel. Aztán felhasználtak A mennyiségű cukrot, B mennyiségű vizet. Ez mind a szörp. Tartósítót nem számoltak, mentes a nedű. Viszont a ribizlit szemenként át kellett mosni, többször is.

Aztán volt olyan, hogy üvegmosás. Meg a sok öblítés, ökoszerekkel. Az összes üvegre lehet számolni C liter vizet, meg D mennyiségű szóda-bikarbónát meg E mennyiségű ecetet. Aztán ott volt még a csöpögtetés, a zsák használata és használat utáni kimosása, az edények munka utáni mosogatása, a használati tárgyak amortizációja. Munkadíjat nem számoltam, annyival igazán társulhatok a kiadásokhoz.

Némi vita után helyesen oldottuk meg a bonyolult feladatot. Amit kellett, szoroztunk, amit kellett, csak összeadtunk. Aztán az egészet elosztottuk arányosan, szépen, egy üvegre jutó összegre.

Nem volt kevés. Mármint a munka. A matekozás.

- Na, akkor fizetsz?
  - Természetesen. Te meg akkor a rád eső csatornába szállhatsz be.
  - Rám eső? Beszállni? Igazad volna, de inkább kihagynám ezt az „élvezetet”. Alku van?
  - Lehet. Mire gondolsz?
  - Hagyjuk azt a ribizlit. Is.
- Akkor már mindketten hangosan neveltünk. Kicsit kínunkban is. Félünk a másnaptól, rendesen.

ANNUSKA BEINDULT

Annuskának az idegeire mentek a telefonos rábeszélők. Egy olvashatatlanra kopott régi számla, amolyan csakitt-csakott-csakönöknek szórólap kíséretében került a következő oldalra.

Azon gondolkodtam, kikapcsoltatom a drótos telefonomat. Sokszor csörgött, néha a legrosszabb pillanatokban, és csak a legritkább esetben volt értelmes hívás. Legtöbbször a rábeszélők jelentkeztek be.

Vannak, ugye, a kampányok, pártok, vagy éppen adakoztatók. Ezek amolyan „ótómatok”, le lehet tenni az első mondat után, szó nélkül. De vannak az élő rábeszélők is. Ez már jóval nehezebb ügy.

Akkor különösen nehéz, amikor egy nap többször is megsörren a telefon.

- Jó napot kívánok, Annuskát keresem.
- Én vagyok – válaszolom, némi aggodalommal a hangomban. Mindjárt ki is derül, hogy a félelmem ilyenkor jogos, mert jön a hosszú szöveg, szinte levegőt se vesz az illető. Jó esetben meghívnak egy állapotfelmérésre (most éppen ez megy a gyapjútakarók, meg bioizé-főzőedények, ökoháztartásigépek után), rosszabb esetben „Ön nyert” felkiáltással indul a győzködés.

Általában türelmes asszony vagyok, megértő is tudok lenni, így az udvariasság legalapvetőbb formáit nem kerülöm el még akkor sem, amikor már éppen kihoznak a sodromból. A harmadik ilyen megcsörrenés azért már képes erre is.

Az elsónél türelmesen végighallgatom a telefonálót, csak akkor mondom, hogy köszönöm szépen, de se pénzem, se időm nincs, nem tudok a felkínált lehetőséggel élni. A másodiknál már megkérdem, hogy ugyan mégis, melyik Annuskát keresik, de a cím stimmel (Öreglány utca 2.), hát mondhatja a kellemes hangú, ámde hadaró idegen. Egy darabig. Az első lehetőséget megragadva megköszönöm a megkeresést, de hozzáam ne jöjjön senki megmutatni a csodaporszívót.

Aznap harmadszor a lehető legrosszabb pillanatban csörgött a telefon: az igazi gomba-gomba levest kanalaztam. Régi kedvenc, a szomszédától kaptam frissen szedett szegfűgombát, készültem a lakomára – erre belecsörögnek.

– Tessék – jelentkeztem be minden köszönés nélkül.

– Jó napot kívánok, Annuskát keresem – hangzott a másik oldalról.

– Avvónék, de nem megyek sehova, ne fáraszuk egymást, nem ettem én bolondgombát! – és puff, letettem a telefont.

Visszamentem az asztalon csak rám váró gombalevesem maradékához. – Vagy mégis?

MARISKA FOGYÓKÚRÁJA

Már a kifejezés hallatán, hogy „fogyókúra” meg torna, mindenki hatalmasat tud nevetni, akárhol meglátja. Mariska őszintén ír fogyókúra-tornájáról.

Egyik este végignéztem magamon a nagytükörben. Az ötlet nem hirtelen jött, egyszerűen szorosnak éreztem a tavalyi nyári szoknyát.

– Talán egy picit összeszedtem magam – gondoltam, némi vigaszt keresve a hozzáállásban. – Derékban egy kicsit talán ki lehetne engedni. Meg csípőben is.

Akár tetszik, akár nem, csak úgy a legjobb, ha legalább önmagához őszinte az ember. Nagyot sóhajtottam, és kimondtam az ítéletet a tükörképnek.

– Le kell fogynom, még a szezon előtt.

A fogyókúrám azzal kezdődött, hogy megettem a krémest. Méregdrágán vettem – barátnőim nem látták, nem kellett a sütéssel szenvednem –, már csak nem hagyhattam, hogy megromoljon! A koplalást nem vállaltam amúgy sem. Inkább választottam a diéta sokkal modernebb kifejezését. Azt is majd holnap. De holnap igazán elkezdem! Le kell fogyni legalább 3 centit, de ha megint lesz egy kis tengerpart, akkor nem árt többet is.

Ezzel a komoly elhatározással mentem aludni. Nehogy kísértésbe essek, még kiettem a hűtőből az összes hizlaló ételt. Mégis könnyebb, ha nincs előttem semmiféle csábítás. Fagyi, tejszín meg hasonlók. Elhatároztam: majd holnaptól én leszek maga a megtestesült önfegyelem.

Reggel arra ébredtem, hogy fáj a gyomrom.

– Úgy kell nekem! Tegnap este minek ettem annyit? De így azért csak könnyebb lesz a koplalást elkezdeni. Mert most muszáj.

Ezzel a gyomorrontással kezdtem a szigorú fogyókúrát, csak hogy nem ment az olyan könnyen. Enni is kell, mert a sóháztartás, meg a vércukorszint, meg minden egyéb szint igen fontos dolog. Oda kell figyelni az egészségre.

Koplalni szigorúan tilos! Orvosilag, természetesen. A mértékletesség, az igen, annak fontosságával nem is vitatkozom, de mindenkinek más az a mérték. Nekem egyszerűen szükségem van annyi cukorra. Na, jó, nem olyan nagyon sokra. Inkább olyan jó kis tésztás sütitet eszem, nem krémest. Mondjuk, csak néhány szelet csokitortát, tejszínhab nélkül. Ebédre is elég lesz

a zúzapörkölt. Mennyivel diétásabb, mint az a csodálatos sült oldalas dinsztelt káposztával! Majd nem eszem lefekvés előtt, viszont bőségesen reggelizem. Mert a reggeli evés kifejezetten fogyaszt.

Elhatározásomat tettek követték. Reggel egy jó kis szalonnás rántotta, hogy mégis legyen kezdő energia. Jó nagy bögre kávéval leöblítve. Délre nem főztem semmi különöset, előkaptam a kamra polcáról a sóletkonzervet.

– Ebből úgyis kilopnak minden hasznos anyagot – magyaráztam magamnak.

Este a tükör előtt állva megállapítottam: még mindig nem fogytam le. Pedig már mennyit koplaltam! Nem, ez nem jó megoldás. Másik után kell nézni.

Töprengeni a legjobban úgy tudok, ha jól befészkelem magát a popófészeknek becézett fotelba.

– Mégis jó ez a kis tábla – fogtam kezembe a táblagépet. – Megnézem az öreglányokat az interneten, hátha tudnak mondani valami használható fogyókúrát. Csak el ne felejtsem, hogy azt most diétának hívják!

Tudtam, hol kell keresni a barátnőimet, ott is voltak, rendszeren csicseregtek a legújabb pletykákat. Nagyon gyorsan lepötyögtem bánatomat. Vigyáztam jól a diéta elnevezésre. Megarra is, hogy ne vegyék észre a pasizhatnékomat.

Az öreglányok vagy nem vették észre izgatottságomat, vagy nem akarták szóvá tenni. Annuska mindenesetre elküldött egy linket.

– Csak el ne linkeskedd! Nézd végig, állítólag ez egy nagyon jó tornagyakorlat. Megmozgatja a hasizmokat is, a derekat, a hátat.

Boldogan köszöntem a segítséget, és már mentem is a tornaszőnyegért. Elindítottam a videót, és amíg a bevezető szöveg ment, a szőnyeget szépen leterítettem a szoba közepére. Aztán néztem az első gyakorlatot. A bemelegítő mozgásokat, melyek arra világítottak rá, hogy ez talán kicsit nem is olyan, mint kellene.

– Ez csak valami ugribugri. Megvárom a következőt.

Megvártam. Az meg nagyon lendületes volt, attól féltem, elszédülök. Ahogy az lenni szokott, el is szédültem. Nehogy valami baj érjen, le is feküdtem. Ott, a szoba közepén, a tornaszőnyegre.

A videó zenéje és monoton számolása, hogy egy-kettő-három-négy, lassan elaltatott. Még félig ébren annyit gondoltam:

– Nehéz már nekem ez a sok gyakorlat – majd szépen, ütemesen horkolni kezdtem. Gondolom, ritmusra: egy-kettő-három-négy...

A VÁLASZTÁS

A tél elmúltával mindenki igyekezett a kerti munkákhoz fogni. A természet nem vár, nem kérdezi a kerttulajdonosoktól, van-e kedvük dolgozni. Megszabja az éppen elvégzendő tennivalót. Hortenziának is.

Minden évben nagyon örülök a tavasznak. Szinte megfiatalodom az első igazi napsütéstől, indulok is azonnal a kerteskémbe.

Eddig nem volt különösebb baj, jöttek a gyerekek, hozták a szakszerszámokat. Nem a kapát, hanem a metszőollót. Csak-hogy idén elutaztak, nekem kellett megoldanom mindent. A lakótelepről kiszabadulva, ez inkább szórakozás, mint munka.

Egy kívülállónak is jó szórakozás lehet, amint egy öregasszony ügyetlenkedik. Hiába, ha egy család férfi nélkül marad, az asszony összekeveri a vésőt a csavarhúzóval, a sövény- és fűnyíró ollót a metszőollóval.

Néhány évnyi tapasztalatszerzés után úgy döntöttem, hogy bizony megmutatom, milyen is az igazi szakember. Azért, mert most egy lakótelepen élek, és az eredeti szakmám is távoli,

még nagyon jól emlékszem a gyerekkoromra, amikor megtanultam, mit követel a föld. Meg a gyerekek is mindig mondták, mit kell, meg hogyan, mikor és mivel.

Nem sokat töprengtem, hamar döntöttem: a szakember ott kezdődik, hogy van saját szerszáma. Mivel a szőlőmetszés művészetét is kitanították, az első szakboltba bementem egy metszőollót vásárolni. Nem volt különösebb igényem, nem akartam gondolatolvasó, önműködő, netán multifunkciós csodát, csak egy egyszerű, mindennapos metszőollót, amivel lehet dolgozni.

Kedvem minden lendületével köszöntem be a boltba. Az első pillanatban csodálatosan éreztem magam: az üzlet ragyogott, az eladókról eltűnt a kopott, fakult sötétkék munkaköpeny. Jó megjelenésű, igazán jól öltözött urak álltak a pult mögött. Még mosolyogtak is. Igazság szerint ekkor bátortalanodtam el, de visszafordulni már nem lehetett.

Pedig szerettem volna kiszaladni az üzletből, különösen akkor, amikor egy puplinges fiatalember – elég szokatlanul – minden gorombaság nélkül megkérdezte:

- Mivel szolgálhatok?
- Egy metszőollót kérek!

A puplinges fiatalember egy bájosollyal eltűnt a raktárban, és egy tisztességes kollekcióval tért vissza. Minden, a boltban kapható metszőolló egy hatalmas táblán volt látható, természetesen az ár feltüntetésével. Legfelül a több ezer forintos csodaszerszám, legalul egy sarokban megbújva a legolcsóbb, az is közel ezer forintért.

Mivel nem tartoztam soha a leggazdagabbak közé, minden erőmet összeszedtem, hogy mosolyogva megkérdezzem: a fiatalember, mint szakértő, mégis melyiket választaná? A kereskedők ebből már érezni szokták, hogy itt valami nem stimmel, olcsóbbra számított a vevő, s ajánlani is szokták azt. Most viszont ellenkezőleg, a legdrágábbak közül ajánlott a már közel

sem olyan kedves eladó. (Lehet, hogy a munkaköpenyről pupliningre váltás okozta az új felfogást?)

Ekkor már teljesen elbátortalanodva mutattam a legolcsóbb metszőollóra.

– És azt?

– Azt a kezembe se venném! – érkezett a becsmérő válasz.

Mit tehet ilyenkor egy önérzetes, szorgalmas nő? Kihúzza magát és visszakérdez:

– Tud maga metszeni?

A fiatalember ráartiságából csak a puplining maradt, mert a kertészkedéshez jól láthatóan egy csöppet sem értett, és ezt be is kellett vallania. Én meg, mint az eddig önérzetében sértett vásárló, a szakember büszkeségével húztam ki magamat, és feleltem olyan hangon a vallomásra, ami még engem is meglepett:

– Na, látja, azért választom éppen azt, mert én viszont tudok metszeni!

S mint egy győztes gladiátor, vonultam a pénztárhoz, kifizetni a legolcsóbb Kiválasztott Metszőollót.

ERVIN SZÁMOL

Jenő vetette papírra, hogy is volt, amikor majdnem összeveszett Ervinnel. Egy kis tüske még mindig maradt benne, különben ő tollat nem fogott volna!

Egyik este beállítottam Ervinhez. Előtte telefonon beszéltünk, természetesen az akkor legizgalmasabb témákról. Azt magyarázta, hogy az a fene ette devizahitel mennyit vett ki a zsebéből, de most végre visszkap valamit a nagy veszteségéből.

Már majdnem összevesztünk, ezért indultam hozzá. Azt vágta a fejemhez, hogy egy kicsit sem értek a közgazdasághoz,

azért beszélek hülyeségeket. Telefonon meg nem lehet mindent elmagyarázni.

Amikor megszólalt a csengő, úgy látszott, legnagyobb meglepetésére álltam én, a sofőrök gömbölyű gyöngye az ajtóban.

– Bemehetek, vagy már innen elzavarsz?

– Nem zavarsz, gyere – válaszolt az exezredes, igencsak parancsnoki hangon.

– Tudod, csak azért jöttem, mert jobb megbeszélni személyesen, mint telefonon. Te vettél fel hitelt akkoriban, én nem.

– És most örülsz, hogy én elbuktam egy csomó pénzt?

– Miért örülnék? Csak a magam módján el akarom mondani, hogy sajnálni miért nem tudom a most követelőzőket.

– Pedig sajnálhatnál. Már csak barátságból is. De nem számíthat az ember mások megértésére, főleg, ha az egészet nem értik.

– Jó, sérteggess csak. Nem bánom. Akár ordíthatsz is velem. Igaz, nem vagyok mérnök, de számolni azért megtanultam. És még gondolkodni is. Nincs olyan sok bizonyítványom, éppen ezért vagyok kénytelen a saját eszemre, logikámra hallgatni. Éppen ezért voltam kénytelen megtanulni kalkulálni, vagy, ahogy ti mondjátok, kockázatelemezni.

– Na, és mire jutottál azzal az őstulok tehetségeddel?

Már megszoktam, hogy ügyetlenségem miatt gúnyolódnak velem. Most se zavartattam magamat. Még Mariskáék előtt is elviseltem Ervin lenéző modorát, így meg, hogy csak ketten voltunk, végképp nem érdekelt.

– Mindenesetre tönkre nem mentem. Még. De ha rajtatok múlik, nem úszom meg, mert én fogom kifizetni azt, amit ti kaptok „vissza”. Mint őstulok, ahogy mondtad, nem jártam egyetemre, én csak egy kis garázmester voltam. Éppen ezért megtanultam gondolkodni.

– Megtanultál? Mégis, mi alapján, hol, hogyan?

– Kényszerből. Magamtól. Tudok számolni.

– Na, azt nagyon tudhatsz, nem vitted semmire.

– És te? Eladósodtál a nagy tudásoddal. De elmondhatom végre?

– Mondd, ha nagyon akarsz.

– Ugye, azért vetted fel frankban a hitelt, mert úgy nézett ki, hogy a forint erősödni fog?

– Persze. Úgy indult, jó is volt sokáig.

– Ezt hívják árfolyam-spekulációnak, igaz?

– Hasonlót, de nem ilyen mértékűt.

– Nem mindegy a mértéke? A családi költségvetés is pontosan olyan, mint az egész országé, csak a bevételt nem nyugdíjnak hívják, hanem adónak.

– Jó... De valaki mesterségesen beleszólt az árfolyamba.

– Látod, itt kezdődött a hiba. Ne vágj közbe, nem a valakinél, hanem nálad. Nem láttál, csak az orrod hegyéig, csupán tananyagként ismered a kockázatszámítást. Én meg úgy nőttem fel, hogy megtanultam: minden megtörténhet, de még annak az ellenkezője is.

– És? Mi közöm hozzá?

– Hát csak az, hogy te éppen ezt az alapszabályt nem veszed figyelembe. Arra számítottál, hogy mindig úgy lesz, ahogy indult.

– Persze, hogy arra. Mindenki azt mondta, hogy folytatódik az erősödés.

– Na, én itt számolok először. Vagy így lesz, vagy éppen fordítva.

– Emberi számítás szerint...

– Vagy éppen fordítva, éppen emberi számítás szerint. Gyönyörűen alakultak a dolgaid, amíg meg nem fordult a tendencia. Mert megfordult.

– Igen, és a bankok nyertek rajtam.

– Miért is nyertek rajtad, te nagyokos? Mert azt hitted? Mert úgy remélted? Egyáltalán, mit írtál alá? Milyen szerződést?

– Devizahitelest. Ráadásul a legrosszabbat, a frankot!

– Ha a legrosszabb volt, akkor miért azt választottad?

– Nem akkor volt a legrosszabb, hanem most lett az. Akkor az látszott a legjobbnak.

– Mondom: nem gondolkodtál. Nem számoltál. Nem elemezted a kockázatot. Azt az ostobaságot, hogy esetleg fordítva alakul minden, egyszerűen lesöpörted.

– Tehetek én arról, hogy valaki spekulációba kezdett, és rontotta a forintot? Az lett volna a dolguk, hogy egyre jobbá tegyék.

– Ühüm. Lett volna. Látod, megint keresztbeszóltál.

– Hogy mit? Értelmetlenül beszélsz.

– Most a bankoktól, vagyis tőlem, követeled azt a pénzt, amit az árfolyam-módosítások miatt vesztettél. De ha fordítva módosul, akkor az ilyen gondolkodás alapján, a bankok követelhetnének tőled. Akkor a bankok fizettek volna rá, követelhetnék a kártérítést.

– Marad nekik még éppen elég.

– Persze. Kiszámoltad, gondolom. Én ehhez nem értek, de nem is érdekel, mennyije van kicsodának. Se a bankoké, se a tied nem érdekel. Csak próbálom elmondani a lényegét.

– Eddig nem sokat mondtál, csak a bankokat véded.

– Jó, akkor ne nézzük a bankokat. Nézzük csak azt, hogy okos vagy, megnézed, mit írsz alá. Még értesz is hozzá, nem úgy, mint én, aki a saját eszére kénytelen támaszkodni. Tehát, mit írtál alá? Változó árfolyamot?

– Persze. Ha nem így lett volna, nem is választom, hiszen egyre jobb volt a forint, csak...

– Csak nem érdekel. Tehát ezt a kockázatot akkor boldogan választottad.

– De nem is ez volt az igazán kitolás, csak ezt nem akarod megérteni.

– Hát mi? Eddig azt szajkóztátok, hogy az árfolyam változtatgatása okozza ezt a nagy bajt.

– Igen, mert más árfolyamon adták, mint vették. Ezt nem kellett volna.

– Jó, akkor most magyarázd meg nekem, az őstuloknak, légy szíves, hogy mi a különbség a pénztárcában őrzött ezerforintos és a bankszámlán lévő ezer forint között?

– Már megint milyen hülyeséget beszélsz? Mi lenne a különbség?

– Na! Ha bemész egy bankba pénzt váltani, mondjuk, frankra, akkor is más áron veszik, mint amennyiért eladják. Csak a hiteledkor nem a kicsi kacsódba számolták le a bankókat, hanem a számládra írták a szép számokat. Tehát, akkor mi alapján lenne más értéke így, mint úgy? De mindegy, azt mondtad, nem ez volt a legnagyobb baj. Szóval, mi volt?

– A kamatváltozás. Az egyoldalú emelgetés.

Itt egy kicsit elkomorultam. Ez eddig nem szerepelt a hírekben. Vagy nem olyan hangosan. Aztán megtaláltam a megoldást.

– Egyáltalán, mit írtál alá? Tudom, szerződést, de mi volt benne? Fix kamatozás, vagy alternatív?

– Hű, micsoda szakkifejezéseket tudsz! Egyébként semmi nem volt írva. Se fix, se alternatív. Az volt, hogy jelenleg, nem tudom, már mennyi százalék.

– Aha. Hát ez tényleg nagy kitolás... De úgy volt írva, hogy jelenleg?

– Igen. Meg kívánod esetleg tekinteni?

– Köszönöm kedvességedet, de nem kívánom. Így is látom, hogy okoska már megint nem gondolkodott. Hitt abban, hogy nagyon, de nagyon okos. És nem vett észre semmit. Pedig egy aprócska „i” betű sokat sejtet.

– Hogy mi van? Milyen betű? Számokról beszélünk, sok pénzről, nem pedig betűzgetünk.

– De bizony! Nem mindegy, hogy jelenleg annyi, vagy a jelenlegi annyival. De igaz, ez még nem konkrét dolog, okosok az ilyen aprócska kis „i” betűt észre sem veszik. Ahogy nem gondolják, hogy minden megtörténhet. Az is, amit ők szeretnének, meg éppen az ellenkezője is.

– Akkor is hülyeségeket beszélsz. Nem érted az egészet.

Erre már tényleg megsértődtem.

– Nem értem. Igenis, értettem, parancsnok úr.

Néhány pillanattal később, mivel nem vagyok egy haragtar-tó figura, már higgadtabban, de még mindig sértődötten vágtam Ervin fejéhez:

– Lehet, hogy nem értem. Szerinted nem értem. De nem mentem tönkre. Te meg, mint egy nagy, bölcs vezér, itt ülsz és sírsz a sikertelenséged miatt. Na, szia – és úgy vágtam be ma-gam mögött az ajtót, hogy az majdnem kiszállt a helyéről.

Ervin aztán elmondta a folytatást is. Az asztal mellett, a kockás papír fölött döbbsenten ült, amíg meg nem hallotta az ismerős pöffenő hangot, meg nem érezte a tömény benzinsza-got, és meg nem jelent az ablak előtt a gomolygó fekete füst-felhő. Akkor aztán az ablakhoz robbant, és mérgesen kikiabált, amit én Robi miatt nem is hallottam meg:

– Igazán megcsináltathatnád már ezt a tragacsot! Ha nincs pénzed, ajánlom hozzá a devizahitelt, lehetőleg frankban!

RENDELŐBEN

Hortenzia bejegyzése csak magában szerepelt. Akkoriban még eszébe sem jutott, hogy az esetet egyszer megörökíti. Elvégre csak három vadidegen öregasszonyt hallott beszélgetni. Egy előző történetet elolvasva, eszébe jutott az első alkalom.

Először találkoztam a három gráciával: Annuskával, Bözsikével és Mariskával. Nem lehetett őket nem észrevenni. Különö-sen Mariska keltette fel mindenki figyelmét. A hangja is túlharsogott, vagy inkább túlvisított mindenkit.

Annuska, Bözsike és Mariska nem tervezhették a találko-zást, látszott, hogy nagyon örültek, amikor összefutottak. Hol máshol, ha nem a rendelőben? A kardiológia előtt. Bözsike a

maga igazi öregségével táskáját szorongatta, és igyekezett a botját úgy elrejtetni, hogy lehetőleg mindenki lássa. Annuska szürke szoknyáját igazgatta, a szokásosnál is csöndesebben, mereven ült az egyáltalán nem kényelmes padon. Mariskának meg akkor is ott billegett a rózsaszín kalap a fején, ügyesen elrejtve ezzel nagyothalló készülékét. Amit azért elég gyakran igazgatott.

Az ilyenkor szokásos „hogyvagyozás” után, a lényegre tértek.

– Te is ide vársz?

– Tudod, már ezer éve.

– Azt mondják, kedves.

– Igen, rendes.

– És mennyi?

– Fiatal. Azt hiszem. Innen nézve igen.

– Én csak virágot hoztam, nincs pénzem.

– Sütöttem, persze. Tudod, mindig azt várják.

– Voltak a gyerekek? Nálam is. Hogy szereti a kicsi a lekvárt!

– Már iskolás? Hányadikos?

– Most még csak bodza van, ami nagyon jó szörpnek, de az én receptemben sok a cukor.

– Az baj. És inzulint kapsz?

– Jó a ribizli is.

– Azt szeretem, bár sokan mondják, hogy poloskaszagú. Még soha nem vettem észre.

– A fekete nagyon fest, vigyázni kell vele.

– Hol szereztél szedret? Lekvárnak az a legjobb! Nincs is vele annyi gond, mint ahogy hinné az ember.

– A piros nem annyira savas.

– Nem volt ideje megavasodni. A zserbóba nem győztem darálni, még a diódarálóm is elkopott.

– Ó, te szegény, az nagyon fájdalmas. Ki fog operálni?

Nem volt idő válaszra, behívták Mariskát.

– Kit tetszett mondani? Ja, az én vagyok! – És beviharzott, mint élete teljében lévő orkán. A kint várakozók kicsit megkönnyebbültek, hogy a nagy beszélgetésnek így vége szakad, de nem volt szerencsájük. Annuska és Bözsike tovább szótték a szót, szépen, halkán, nehogy másokat zavarjanak.

– Most szólj hozzá! Ha valaki ennyire nem hall, miért nem kér egy olyan készüléket?

– Tessék? Nem értem, Tudod, már nem olyan jó a hallásom.

– Mit kérdeztél? Tudod, már kicsit rosszul hallok.

HOL A BOLDOGSÁG?

Furcsa jelenséggel lehet találkozni mostanában. Fáradt, ideges, öreg 20-30 éveseket és fiatal 60-70 éveseket látni. Mi okozza ezt a fordított világot? Az idősebbek jobban törődnek a fiatalokkal, mint fordítva – bár talán inkább így kellene lenni. Jenő nem is nagyon érti.

Bözsikével találkoztam a múltkor. Önmagához képest is leeresztődött volt. Arra gondoltam, ha egy kicsit beszélgetünk, jobb lesz a kedve. Kérdeztem is, mi nyomasztja ennyire.

– Szegény gyerekek, annyit dolgoznak – mondta. – A négy éves Opelt ki akarják cserélni, azért vállalnak pluszmunkát. Én meg csak annyit tudok segíteni, hogy főzök rájuk, bevásárolok, néha elmegyek rendet csinálni a lakásban.

Csodálkozva néztem rá. Miért ő gondoskodik a gyerekeiről, amikor fordítva kellene?

– Nekem megéri, mert sokat lehetek az unokáimmal.

Lehet, hogy igaza van? Lehetőségeinkkel együtt az igényeink is megnőttek?

– Tudja, Jencike, más kor ez, mint a miénk volt. Már nem elég a kétszobás lakás, négy szobás ház kell. A négyéves kocsit már túl régi. Kéne mellé még egy nyaraló is. Igaz, van egy te-

lek, szép fekvésű, de nagyobbakat akarnak, legalább a Balatonon, és persze nem egy kis bodegával, hanem szép, kétszintes szuperépülettel. Meg be kell rendezni az új lakást, a nyaralóba is divatos, drága bútorok kerülnek. A fiúnak új motor kell, a leányzó nem hajlandó felvenni a tavalyi ruhát. Ráadásul most fog ballagni. Kész vagyon! Ruha, bankett, díszebéd és vacsora legalább harminc vendégnek. Meg a ballagási ajándék. Nem szabad lemaradni senki mögött sem! Így a napi nyolc óra után jön a másodállás, a mellékfoglalkozás és a vállalkozás. Semmi nem számít. A lényeg: pénz, pénz, pénz.

– Semmi nem számít? Talán mégis. Így, a nagymama segítségével „csak” megöregszik a 30 éves ember. Kiég, belefárad a saját életébe.

Ahogy kimondtam, már meg is bántam. Nem akarok én senki életébe beleszólni, de csak van véleményem. Meg aztán tovább is gondoltam az egészet.

Mibe is öregszik bele egy fiatal? Az életébe? Hiszen ön maga hajcsárja, és éppen élni: művelődni, szórakozni, sportolni nincs ideje. A mi korosztályunk minderre szánt időt, és fiatalok maradhattunk, boldogok voltunk. A fiatalabbak talán azt mondják: a luxusélet, a gazdagság megér ennyit.

Tényleg ez a boldogság mostanában?

JÓ, DE...

Rövid ideig nem volt semmi különös mesélnivaló, mígnem Bözsike be nem esett – halálos fáradtan. Szeme alatt karikás táskák, haja borzasabb, mint máskor, a szoknyáján meg egy folt éktelenkedett. Így jegyezte be, mi is történt vele valójában.

Árvíz volt. Na, nem olyan „igazi”, csak nálam, a konyhában. Ráadásul az alattomos fajtából.

Először azt sem tudtam, mi történt valójában, csak mosogató után megláttam, hogy valami folyik a szekrény alól. Talán nem vettem észre, hogy kiöntöttem az üdítőt? A sárgás-barnás léről hirtelen ez jutott eszembe.

Mérges lettem magamra a hanyagság miatt, de mást nem tehettem, föltöröltem a foltot. Pár perccel később, mégis a konyhakövön éktelenkedett egy újabb. Ezek szerint mégsem én vagyok a bűnös. Csakhogy nem tudtam megnyugodni, hiszen ha nem az én figyelmetlenségem volt az ok, akkor bizony komolyabb a baj!

Amolyan „műszaki zseniként”, aki a csavarhúzózt éppen csak meg tudja különböztetni a kalapácstól, először a lefolyót néztem meg. A szifon még mindig csöpögött, ráadásul a mosogatószekrényben vastagon állt a víz. Mit volt mit tenni, hívtam hát az ismerős szakembert. Ő jött is elég hamar.

Mutattam neki, mi a gondom. Ő szakértő szemmel megnézte, megfogta, megmozgatta a lefolyó „illetékes” darabját, majd közölte szaktudori véleményét:

– Ez folyik.

Eme tárgyilagos, komoly kijelentését csodálkozó tekintettel fogadhattam, mert magyarázni kezdte:

– Talán elfáradt a tömítés. És az úgy szokott lenni, hogy ha nem zár a gumigyűrű, mellette a víz szivárogni kezd.

Ettől meg én fáradtam el, egy pillanat alatt. De jó, ezt a magyarázatot még el is tudnám fogadni, ha egy régi szerkenyűről volna szó. Csakhogy az enyém nincs egyéves sem, lestrapálni meg végképp nem kellett az egyszemélyes háztartásban. A mellettem álló mesternek csak egyetlen szót tudtam halkan elrebeszeli:

– És?

– Hát... Ki kell cserélni.

– És? – kérdeztem újra.

– Majd szerzek ilyen gyűrűt. Persze... ez nem lesz valami könnyű. Ha talállok, majd jelentkezem. Talán úgy két-három hét múlva.

– És? Addig mit csináljak? Mosogatni azért csak kell valahogy.

– Jó, valamit megpróbálok azért – és újra lehajolt. Csavart egyet ezen a hollenderen (mert megtanultam ám közben a nevét!), meg tekert azon a hollenderen, a végén pedig kinyilatkoztatott:

– Most nem folyik. Megcsináltam! Addig jó lesz, amíg jön a szerelő.

A szakértelmében, de főleg az igazában bízva, megköszöntem a segítségét, azzal végezve a mondókámat, hogy mielőbb visszavárom a végleges javítással. Ő sem volt szűkszavú, amikor így köszönt el:

– Most jó lesz, megcsináltam, nem folyik. De a biztonság kedvéért, azért ne nyúljanak a szifonhoz, jobb, ha hozzá sem érnek. Így legalább nyugodtan használhatják a mosogatót. Azért nem árt egy vödöröt alatta tartani.

TÉSZTA

Mariskát elkapta a gépszíj. Egy lumbágó. Nem baj az, csak kellemetlen, mondta barátilag egy orvos ismerőse. Hát, neki legyen mondva! Egy levél került – kivételesen – beragasztásra a naplóba. Fölötte csak ennyi:

Fekszem a deszkán és nézem a plafont. Tétlenségre kárhoztatva, mozdulatlanul az ember vagy kesereg a maga baján, vagy vigaszt keres abban, hogy a kezeléseknek, gyógytornának köszönhetően valamikor majd még járni is tud. Esetleg. Én levelet írtam. Persze, akkor csak gondolatban. Aztán igaziból is.

Kedves Tészta!

Ha valaki, úgy te tudod igazán, mennyire szeretlek, szerettelek mindig. De csak mostanában kezdem sejteni, mennyi kint, szenvedést kellett kiállnod azért, hogy a kedvemben járj.

Eddig csak jóízűen ettelek. Népes családból a metéltek voltak a kedvenceim, mint oly sok más embernek, a húslevest pedig el sem tudtam volna képzelni nélkülöd. Csakhogy...

Egy kis derékfájás miatt mozdulni se tudtam, az orvos szigorú deszkán fekvést írt elő. Mivel az ajtók közül egyik sem volt leszerelhető, állománynon kívül helyeztem a gyúródeszkát, amit megfelelő szűkösséggel, vagyis egyetlen pléddel kipárnáztam.

Igyekeztem minden orvosi utasítást szigorúan betartani, de amikor már itt nyomott, meg ott tört, bizony eszembe jutottál.

Drága Tészta! Ne haragudj rám, hogy csak ilyen későn jutott eszembe minden kinszenvedésed. Mentségemre legyen mondva: mit ember végiggondolhat egy tésztai sorson, úgy éreztem, én végig is éltem.

Fekszem a deszkán, nézem a plafont. Azzal vigasztalnál, ha tudnál beszélni, hogy örülhetek, mert csak most kerültem rá. Méghozzá párnásra! Hiszen voltak évek, amikor vígan hancúroztam, táncoltam. (Igaz, soha nem ugrálhattam, de az más tészta...) Lehettem igazán gyerek, és élvezhettem az ifjúság minden örömét. Neked ebből semmi nem jutott.

Miután alkotóelemeidből kemény munkával összegyúrtak, vagyis megszülettl, néhányszor a deszkához csapkodtak. (A gyógytorna után nekem csak feküdni kell rajta.) Azután jött az a bizonyos kivilágítatlan szerszám, a sodrófa, ami már annyi vicc „alapanyaga” volt. (Nekem a masszázsz. Nem a kellemes, hanem az igazi „gyógy”). Nagykorúságod egyik jele, ha a sodrófával kezdenek ütögetni.

Az igazi kínzás még csak most következik! Sodornak, nyújtanak, istenes erőből. Még a legképlékenyebb linzernek is elég, nem az én kedvenc cérnametélt-alapomnak. Alulról a deszka,

fönről a sodrófa kemény ráhatása, erős nyújtásokkal... A középkori kínzókamrák teljes felszerelése elbújhat mögötte.

Amikor már papírvékony lettél, s azt hiszed, ennél többet már nem lehet kibírni, egy kis pihentetés után jön a kés. Az a rengeteg vágás... Mind külön is felér egy-egy lumbágóval, gerincműtéttel. És erre jön – csak úgy, ráadásnak – a kifőzés. Vagy a megsütés.

Fekszem a deszkán, de már sokkal türelmesebben, mint eddig. Nézem a plafont, s ma már közel sem olyan unalmas, mint eleinte volt. Sőt! Kifejezetten szórakoztató.

És ha néha panaszkodni szeretnék, mert itt nyom, ott tör, csak figyelmeztetem magam: „gondolj a tésztára!” Hozzá képest az én életem kényelmes, elsőrangú, főúri.

Hát nem?

POGÁCSA

Mariska történetét Annuska irigyelte el. Merthogy ő, ezek szerint, pogácsának készült.

Más is járt már hasonlóan. Én is sokszor kerültem deszkára, néztem a plafont és gondolkodtam el sorsokon. A tészta alapján, a pogácsa sorsán. Írok neki egy levelet én is.

Igaz, én előre tudtam: tészta leszek. De nem olyan unalmas ám, mint amilyennek első hallásra gondolná az ember. Nem levestésztát gyúrnak belőlem, nem holmi laskát, hanem igazi, jó magyar tepertős pogácsát. Ennek aztán vannak előkészületei!

Mert mivel is kezdődik egy pogácsa készítése? Magával a zsírszalonnával. A hidegzuhannyal. Utána jön a kés, amivel szépen felkockáznak, felaprítanak, mint testet a CT. A szalonna (vagyis az ember) pedig tűri, egyszerűen kifektetve a deszkán.

Amíg fekszem a deszkán és nézem a plafont, azon gondolkodom, milyen is lehet a te életed, drága Pogácsa! Hogy is kezdod? És én akkor hogy is leszek? Mert hamarosan leszek.

Hogy is lesz a szalonnából pogi-alapanyag? Sütéssel. Sütögetéssel. Általában gázon, de nekem elektromos jutott. A végén már az agyam is elsült. Csak a puszta gondolataim maradtak életben. Mindet átjárta a feszültség. Innen már csak egy ugrás a darálóba kerülés.

Izotóptól sugárzó képpel fogadom, amikor belém keveredik a cseppenként adagolt térfogat- (izomtömeg-) növelő adalékanyag, a szteroid, más alakjában az élesztő. Addigra már némi ízem is lesz: térszalétem savát, borsát bőséggel adagolják. Hajtogatnak, gyúrnak, dagasztanak, kelesztenek, ébresztenek, mérnek, szabnak, vágnek (időnként az asztalhoz) a végén pedig jól kiszúrnak.

Velem. Hát mégis, kivel? Itt egy vágás, ott egy bökés. Már-már azt hinném, hogy vége a kínoknak, amikor katonás sorokban tepsire raknak és betolnak a sütőbe. Innen aztán jaj annak, aki bántani merészel! Jó lesz, ha vigyáztok, ennyi szenvedés után a tartalékaimat is felhasználom!

A sütőben ugyanis minden eldől. Vagy friss, ropogós, kellemesen ruganyos, szétomló darab leszek, vagy nem. Ha kevés a hő, akkor nyers és ragadós valamivé válok, ha meg égetni akarsz, akkor megkeserítem az életedet. Ha türelmetlenkedsz velem, megégeted magad. Az viszont biztos, hogy állandóan csípős kedvemben találsz.

Fekszem a deszkán és nézem a plafont. Izotóptól sugárzó, élesztőt még nem kóstolt képpel mondom magamnak:

– Imádom a jó, borsos, tepertős pogácsát!

BÁNATOS PAD

Egy pad azért van egy buszmegállóban, hogy az utasok, ha akarnak, ülve várhassák a következő járatot. Egy szépen karbantartott pad meg egyenesen csábít a pihenésre. Jenő hallott egy beszélgetést a Bánatos Paddal. Költői hangulatában írta be a naplóba az esetet.

A Bánatos Pad ott áll a kispiac melletti buszmegállóban. Néhány héttel ezelőtt állíthatták ki, két stabil betonlábon áll és vár.

Eleinte, még fiatalos hévvel, pirosban ragyogva várta, hogy hasznos tagja lehessen a világnak. Később már a padvilággal is beérte volna, de valahogy nem jöttek az elismerő szavak.

Eleinte ragyogása tört meg, aztán csak nyikorogva sóhajtozott. Nem értette, hogy ha már odaállították, miért is nem veszik hasznát? Bánatos sóhaját először a megállót jelző tábla láboszlopa vette észre.

– Mi a baj? Miért vagy ilyen szomorú? Nem vagy egyedül, látod, sokan vesziünk körül. Itt vagyok én, egészen közel, a jobb lábadnál. A másik oldalon ott a szép, nagy Fa. Körülvesz a Sövény. És lehet, hogy nem a legkellemesebb társaság, de itt van előtted a Konténer. Beszélgetni is szoktunk, nem hagyunk senkit magára. Akkor mi a baj?

– Hogy mi a baj? Senki nem veszi hasznomat. Te, a Tábla megmutatod, hogy ez itt a Megálló. A Fa árnyékot ad, meg még a levegőt is tisztítja. A Sövény elválasztja az utat a lépcsőtől, kerítés is, dísz is. A Konténer meg a legnehezebb munkát végzi: neki kell tartani az összes szemetet. Én meg csak itt állok. A padok arra vannak kitalálva, hogy ráüljenek az emberek. Akár azért, mert elfáradtak, akár azért, mert egy kicsit jó napozni. Meg azért is, hogy a táskát, a csomagot letegyék valami tiszta helyre. De én ebből kimaradok! Hát mit vétettem én a világ ellen, hogy ilyen haszontalan, hasznavehetetlen vagyok?

– Nem vagy hasznavehetetlen – mordult barátságosan a Konténer.

– Tegnap is az a kislány, aki a csokipapírját nekem adta, odaült a háttámlára.

– Igen, ez igaz... de sokáig senki nem jön még a közelembe sem. Meg azt hiszem, erre mondják, hogy nem rendeltetésszerű használat, hiszen a háttámla azért van, hogy aki a padra ül, megtámaszthassa a hátát. Ám igazad van, legalább néha ennyire hasznomat veszik. De miért így? Tudjátok, milyen rossz látni, hogy elindul egy idős néni, tele szatyorral, hogy leül, amíg jön a busz, aztán mégis visszafordul? Hát mi vagyok én? Valami emberijesztő? Pedig a múltkor már kacsintottam is egyet, hogy meglásson, hogy tudja: éppen őt várom, de megint csak visszafordult.

– Elég öreg vagyok, sokat láttam, tapasztaltam, de ezt én sem értem – simított a Pad hátán barátságosan a Fa lombjával.

– Mi lenne, ha jól odafigyelnénk, hogy rájőjjünk az okokra?

Figyelni kezdtek. Az utasok jöttek, mint máskor, köztük éppen elég idős ember is, nagy csomaggal. Az egyik elindult a Pad felé. Ő persze kihúzta magát, újra ragyogott, szinte kiabált élénkségében. Az Utas néhány lépés után megtorpant, nézegetett, elbizonytalanodott. A Fa ekkor kicsit megmozgatta leveleit, melyekkel minden irányba látott, és felnyögött. Olyan fájdalmasan, hogy még a Konténer is meghallotta. Ő is odanézett, és attól, amit meglátott, még a szája is nyitva maradt. A Pad szinte megközelíthetetlen a megálló felől!

Jobbról, balról őket, a barátok veszik körbe, ami egyáltalán nem rossz. A Sövény nem engedi a kóbor állatokat a közelbe, a Fa árnyékot tart, a Tábla jelez, a Konténer meg nem engedi, hogy szemetes legyen a környezet. Szemből nincs senki és semmi akadály – ha szárnya van az embernek. Ugyanis tereprendeztek. Szépen kialakították a Pad helyét, megvolt minden földmunka is. Éppen csak akkora alapot sikerült tereprendezni,

ami csak a Padnak elég. Se jobbra, se balra hely, ráadásul a meredek lejtőn fel kellene lépni olyan félméternyt.

– Nincs az az ember, aki erre képes – mondta a Tábla.

– De a gyerekek mégis ide tudtak ülni – vitatkozott a Konténer. – Volt, amelyik onnan dobott oldalba egy flakonnal.

– A gyerekek átugranak az alacsony sövényen, ők főntről, vagy ha úgy tetszik, hátulról jöttek, aztán, amikor a busz érkezett, csak leugrottak a járdára – magyarázta a Fa.

A Pad egy kicsit megnyugodott. Kiderült, nem vele van baj, nem őt kerülik el az emberek. Nem ő a hibás. Örülni mégsem tudott.

– Ezek szerint nem vagyok egyedül.

– Hogy érted? – kérdezték egyszerre hárman is.

– Úgy, hogy mindenki tudja, kellek, csak képtelenek minket használni.

– Minket?

– Nem, titeket használnak rendszeren, más bajban lévő társaimra gondoltam: a Vonalzóra, Körzőre, Papírra. Meg az Észre. Talán meg kellett volna tervezni a dolgokat.

– De megtervezték, csak rosszul.

– Hát ez az! Megtervezték a padot, de nem nézték meg a Környezetet. Semmit nem gondoltak végig. Ide pad kell? Teszünk. De miért kell? Az már nem számított. Na, itt kellene használni azt a valamit, aminek a neve: Ész.

Hirtelen abbahagyta a beszédet, körbenézett, és egy kicsit megrázkódott. Hát igen. A megálló táblája a járdába, nem mellé lett beállítva. A szemétygyűjtő helyét is olyan szögben alakították ki, hogy onnan nehéz a konténereket kigurítani. A fák ágai az ablakokat súrolják, ha jön egy kis szél.

– Titeket is így dobáltak ide – szólt elgondolkodva. – Úgy látszik, az Ész valahova elutazott. Hosszabb időre. Vagy emigrált ebből a városból?

KOCSMÁZÁS

Az egész csapatban Hortenzia a legháziasabb. Ő szinte minden héten süt valamit. Egyik nap az jutott eszébe, hogy diós kiflit enne, jó lesz az néhány napig reggelire is.

A süti akkor igazán süti, ha nem valami gyakori édesség. A kedvenc reggelimnek való igen ritka vendég, merthogy a tész-tájába bor kell. Fél deci. Fehér. Lehetőleg száraz. Ennyi problémával már nehezen küzdök meg.

Bor ugyanis nincs nálam. Illetve van, egyetlen üveggel, az is évek óta bontatlanul áll a szekrényben. Az üvegen egy dátum és egy diagnózis, mint válltörés. Ezt az életben soha nem nyitom ki. Megszenvedtem érte.

Tehát nincs bor. Lehetne éppen venni, de melyik boltban kapok éppen annyit, amennyi kell? Vegyem meg az egész hét decit? A fölösleget meg dobjam ki? Pocsékolás. Ilyet nem csinál egy nyugdíjas.

Meg különben is, milyen bor az a bor, ami száraz? Szerintem a bor folyik, mint minden lé. Tehát akkor nem lehet száraz. De ha sütit akarok reggelizni, akkor nekem bizony porbort kell szereznem. Fehéret. Fél decit.

Boltban ilyen nincs. Italleraikatban se mérnek ennyit.

– Márpedig nekem kell az a bor! A kocsmában éppen volna... Na, ha oda belépnék, lenne akkora csodálkozás, ami még Rodolfo mutatványainál is ritkaság volt. Meg hogy mennék be? Vinném a féldecis paradicsomos üvegecskémet? És a pult elé állnék? Jó, tegyük fel, hogy mégis – és elképzelttem, hogy is nézne ki a helyzet.

– Kérek fél deci bort, fehéret, szárazat. Nem helyben fogyasztásra, elvitelre. Hoztam üveget is. Meg egy patikátölcser-t is hozzá... Köszönöm. Mennyivel tartozom?

Az elképzelt jelenet után már csak az érdekelt, milyen választ kapnék. Milyen hangon? És milyen hangsúllyal?

NYÁR

JENCI KÖLTÖZIK

Nyár ide, nyár oda, az ötyék csak összejárogatnak. Egy idő után azért felmerült bennük a nagy kérdés: Jenci miért nem látható már hetek óta? Csak nem elhagyta a csoportot? Vagy valami baja lenne?

Ervin megnyugtatta a hölgyeket. Nincs semmi baj, csupán annyi történt, hogy Jenő költözik. Hortenzia lett a krónikás.

– Már hetek óta pakolt, dobozott, de minden hiába, a bútorokat csak nem tudta elvinni Robival. A tefus kollégája éppen tegnap ért rá, még elvitte a cuccot a privatizált Zillel – kezdte nem éppen rövid beszámolóját az ezredes.

Nekünk, öreglányoknak se kellett több! Asszonyi segítség kell az elrámoláshoz, a kitakarításhoz, hát felkerekedtünk mint segélycsapat. Komoly harci kedvvel, szinte katonás rendben vonultunk a megadott címre.

Érkezésünk pillanatában mindenkinek kerekre nyílt a szeme a meglepetéstől, a csodálkozástól. Jenő azt sem tudta zavarában, mit mondjon, mi meg azon lepódtunk meg, amit láttunk. Hatalmas udvar, annál is nagyobb, elhanyagolt kert – és egy kicsi házikó.

– Úgy gondoltam, hogy nekem, egyedül, elég lesz ez a kis ház – magyarázta a sofőrök gyöngyöző homlokú, gömbölyű gyöngye. – Meg arra is gondoltam, hogy egy kutys is jó lenne, mégis emberi hangot hallanék néha. Illetve... ízé... hát értik, ugye.

Nem nagyon értettük. Amit hallottunk, még rendben is volt, de a nagy kert? Jenő egyáltalán nem kertészkedő típus. Viszont Robi hova lett? Sehol nem láttuk csodakétségét.

– Látom, keresik – váltott nyugodtabb hangra Jenő. – Igazság szerint éppen Robinak kerestem volna valami tisztességes helyet. Eddig a csillaggarázsban volt kénytelen állni, csak néha

jutott tető alá. Itt meg kényelmesen elfér, még egy kis műhelyt is kialakíthattam mellette.

– Mellette? Hol? Kicsi ez a ház még magának is, nem egy buszt elhelyezni, meg műhelyt kialakítani!

– Ugye, milyen ügyes vagyok! – lelkesedett az újdonsült háztulajdonos. – Mondtam is Ervinnek, hogy jó üzletet csináltam. Ott van, a ház mögött egy szép, nagy istálló. Csak ki kellett takarítani, egy kicsit át kellett rendezni, majd egy rendes ablakot is vágok a falába. Az is jó, hogy a seggszomszéd ért az ilyen munkákhoz.

– Seggszomszéd?

– Ööö, igen, Jeromos, a hátsó szomszéd. De miről is volt szó? Igen, a garázs meg a műhely. Megnézik? Bár inkább még ne – szégyenlősködött. – Még minden ott van, bedobozolva. Illetve majdnem minden. Még nem értem a költözés végére. Megkínálni sem tudom magukat semmivel, hacsak meg nem mondják, melyik dobozban van a kávéfőző.

– Nem azért jöttünk, hogy megkínáljon, hanem azért, hogy segítsünk – szólalt meg tárgyilagosan Annuska.

Megtárgyaltuk nagyon gyorsan, ki mihez kezdjen, rendesen beosztottam a lányokat. Annuska elmegy venni valami étel-alapanyagot, amit el is tudnak készíteni. Elvégre ő a fő-főzős. Bözsike kitakarít, leginkább csak tisztességesen feltöröl és letöröl, esetleg ablakot pucol. Mariska pedig szépen behordja a dobozokat.

– Gondolom, jelölte, hogy melyikben mi van, könnyebb lesz a dolgunk.

– Igazság szerint elkezdtem ráírni a tetejére, de később csak számoztam. Úgyis tudom, hogy a legfontosabbak az iratok, az az 1-es, aztán jön a műhelybe való 2-es, utána a ruháimmal a 3-as. Tudják, nincs túl sok, nekem nem is kell különösebben. Aztán jönnek a 4-esben az ételek, utána 5-ösben a fürdőszobába való, a végén a 6-osban meg a konyha. Hát ezek szerint számoztam. Egyszerűbb volt a tetejére írni.

– Akkor biztosan ezek szerint vannak kint az istállóban, kezddhetjük is a munkát.

– Nem egészen. Tudják, gyorsan kellett rámolni, ahogy jöttek a dobozok, úgy raktuk egymásra. Hogy Robi is elférjen, elég magasra is pakoltunk.

Fel volt adva a lecke, de semmi sem reménytelen, hát kezdtük a munkát. Takarításhoz nem volt, csak rongy, az is a műhelybe való, de legalább tiszta. Annuska is úgy döntött, inkább valami szendvicsnek valót vásárol, mivel nem volt, csak egy tányér, egyetlen fazék meg egy kanál elővarázsolva.

– Ezeket biztonságba helyeztem, még indulás előtt. Ott voltak a szélvédőnél. A többit viszont nem tudom, melyik dobozba tettem. Nem tudják véletlenül, hányas a konyha? A nyolcasban az abroszokat találom. Pedig tudom, hogy az utolsónak a konyha jött.

Nehezen ugyan, de minden megoldódott. Én lelkesen irányítottam, főleg Jenőt, ki a garázsba. Pakolja csak el a szerszámaikat, ne lábatlankodjon a dolgozó nők között. Annuskának, mielőtt elindult volna, leadtam a megrendelést: hozzon bútorápolót, ablaktisztítót, meg a biztonság kedvéért hipót vagy más fertőtlenítőt. Mariska boldogan ment Jenő után a dobozokért.

A takarítás, amolyan gyors, ment szépen, főleg, miután Annuska megérkezett a csomaggal. Volt benne még nyeles felmosó, kínai poroló, üvegglancoló törölőruha is. Alapfeladatáról se feledkezett meg. Szeletelt kenyér, szeletelt sajt, szeletelt párizsi, néhány konzerv, meg paradicsom, paprika, olaj, só, hagyma, krumpli. Csak előkerül valamilyen főzőedény is, hogy néhány napra készítsen egy kis melegíthetőt.

Azokkal a fránya dobozokkal nem haladtunk semmit. A „konyha” feliratúnak örültünk a legjobban, de kiderült: abban a villanszereléses cuccok érkeztek meg. Aztán megtaláltunk egy 6-ost, remélve a konyhai edényeket, de abba meg az alsónadrágokat dobálta egybe a pólókkal. (Szegény Bözsike! Ő nyitotta ki.)

Délután már éhesek voltunk, nekiláttunk a frissen vásárolt és készített szendvicseknek. Jenő, mint ebédre meghívott, hálásan nézett a kis csapatra. Fáradtságunkat látva, viccel akart felfrissíteni.

– Azért mondják meg őszintén, nem is olyan rossz dolog ez a rámolás. Itt az ökoszolárium, meg a bioszauna. Állítólag nagyon egészséges. Itt még pénzbe se kerül a fogyókúra.

Amint kimondta, már meg is bánta. Bizony, furcsán, mérgesen néztünk rá, Mariska pedig paprikavörösen meresztgette a szemét. Azért nem szóltunk egy szót sem. Mariska is hallgatott arról, milyen fogyókúrát is folytatott otthon, néhány héttel korábban.

Jenő is megrémült. Mi lesz, ha éppen most, a kidobozolás kellős közepén hagyjuk magára szegény, elanyátlanodott pilótát? Bátortalanul hozzátette:

– Már bocsánat, hölgyeim. Gyere, Vackor, segíts egy kicsit.

VACKOR

A kínos helyzetet akkor a kutyus oldotta meg. Jenő újdonsült házörző barátja. Úgy bújt gazdájához, hogy azt nem lehetett száraz szemmel megúszni. Jenő is elérzékenyülve mesélte el – majd írta le – a találkozásuk történetét.

Vackor, egy igazi utcai mix kan, csak egy kivert kutya volt. Fiatal, inkább csak kölyök lehetett, amikor valaki ráunt és elhagyta az országúton.

Éhes volt és fázott, a környéken keresett menedéket. Kóbor kutya korában is szelíd, jól nevelt maradt. Aki csak látta, megszerette a szomorú szemű kutyust, hordták egy fa tövéhez a neki szánt csontot, vagy az éppen „személyre szabott” pörkölt-szaftos főtt rizst. Soha nem kapott az étel után, mindig megvárta, amíg szóltak: „Edd meg szépen, a tiéd.”

Velem meg Robival ebbe az elhanyagolt házba egy kis élet is költözött. Nagyon lassan, de költöztetett. Még csak rendeztem új otthonunkat, kerítés sem volt a ház körül. Vackor kiszemelhetett, és ahogy a szomszédok mesélték, lassacskán elfoglalta új állomáshelyét az udvar sarkában. Én persze örültem, kényeztettem a kis lompos, loncsos és bozontos kölyökkutyát, amennyire tudtam. Soha nem volt kutyám, nem tudtam, mit is kell vele csinálni, de ő szépen rávezetett. Meg az állatorvos is segített egy kicsit. Ő lett egyébként a keresztapa: amikor beszéltem a kutyusról, mindig azt mondtam, hogy lompos, loncsos és bozontos, hát az oltási könyvbe a Vackor nevet írta.

Később, amikor a kerítés elkészült, nyitva állt ugyan Vackor előtt a lehetőség, de ő úgy döntött, marad az új gazdínál.

Vigyáztunk egymásra, kutya a házra, én a kutyára. Amikor Vackort baleset érte, szaladtam vele az állatorvoshoz, nem sajnáltam sem pénzt, sem fáradságot. Robi meg, mint egy szalagról lekerült versenyautó, igyekezett mielőbb a dokihoz érni.

Az utcabeliek továbbra is úgy jártak hozzá, mintha még mindig gazdátlan lenne. Hozták neki a csontot, a főtt vagy sült hús maradékát, de játszani már nem lehetett, ő bizony védte a birtokát még a jó ismerősöktől is. Mert akkor már az ő birtoka volt, nem is az enyém.

Azóta eltelt némi idő. Kutyaidők is jártak rá, volt beteg, de volt, amikor megszökött szégyenében, mert nem tudta megvédeni kis barátját, a szomszéd kutyát egy betolakodó ebtől. Akkor az összes szomszéd érte aggódott, én meg Robival mentem megkeresni, és a meggyötört Vackort hazahozni, megnyugtatni.

Elvégre egy kivert kutyát is lehet nagyon szeretni.

ERVIN VACSORÁZIK

Előfordul, hogy az ember munkája egy idő után beleivódik a magánéletébe is. Különösen, ha katonáról van szó.

Nyáron az embernek nincs kedve a nagyon zsíros, nehéz ételekhez, de nem lehet kihagyni egy zsíroskenyeret uborkával, egy aludttejet zöldhagymával. Néha azért kerül az asztalra valamilyen felvágott is. Úgy gondoltam, igazán férfias vacsora lehet a kánikulában a füstölt tarja, hozzá friss vitaminként egy jó paradicsom.

Bevásároltam rendesen, ahogy kell, este pedig kipakoltam az asztalra a finomságokat. Igazi katonásan, precízen, szépen, sorban. Nem holmi vénasszonyos módszerrel, hiszen a vacsorának is meg kell adni, ami jár. Szépen leterítettem az asztalt egy abrosszal, arra óvatosságból tettem egy régi, amolyan éttermi alumíniumtálcát. (Ezt az utóbbi időben rendszeresíttem a seregtől, természetesen hivatalosan. Túl sok volt már a ki-moshatatlan folt azon a szegény terítőn.) A tálca három sarkába raktam a három kistányért: egyet a tarjaszeleteknek, egyet a zsömléknek, egyet a paradicsomnak. A tálca mellett feszített a régi, munkára, harcra kész bicskám is.

– Csak semmi hebehurgyaság – intettem magamat. – Szépen, úri módon fogok enni. Még szalvétát is hozok, ez a vacsora minden alaposságot megérdemel.

Amikor végre a sótartót is letettem az asztalra, precízen kicsomagoltam a gusztusosan, vékonyra vágott füstölt tarja szeleteket, a papírt szabályosan összehajtva a szemetesbe dobtam, és végre én is elhelyezkedtem.

Először a zsömléket vettem kézbe. Gyönyörű, aranybarna volt mindegyik, gömbölyűségüktől már eleve megjött az étvágyam. Nem is lehet csak úgy cincálni, szépen ketté kell vágni. Már előre készítettem a nyeldeklőmet, húztam még kettőt a bicska élén is, és vágtam.

Illetve akartam, mert nem ment. Egyszerűen nem vitte a zsömlét a bicska. Sokadik nyiszitelésre végre elindult. Boldog mosollyal vettem ketté a zsömle alját és tetejét. Aztán arcomra is fagyott az a mosoly. Az addig tetszetős péksüteményről kiderült, hogy kevés benne a tészta.

– Ez csak egy lufi! Szilikonzsömlét árulnak? – morgolódtam magamban. Aztán, mikor megláttam a gancává összeállt valamit, ami a zsömle lágy belseje lett volna, már a morgást is feladtam. Még utolsó gondolatom azért volt.

– Szilikonzsömléhez esetleg szteroidkifli társul?

Végül legyintettem egyet, a kiürített zsömlelufi belsejét megkentem vékonyan vajjal, akkurátusan befektettem az egyik szelet tarját az aljába, a másikat a tetejébe. Kevésbé lelkesen, de mindenre számítva, előkészítettem a másik zsömlét is, majd kézbe vettem a paradicsomot.

Mintha nem lenne már olyan szép piros, mint volt a terítés elején. Azok a régi szép idők, és régi jó paradicsomok! Hol vannak már? Most megfordult a világ. Vannak a mai jó idők, már akinek jó, meg vannak a szép paradicsomok. Már akinek szép. Hiába, változnak az idők.

Elmerengtem, amíg cikkekre vágtam a vitaminbombának tartott paradicsomot.

– Jó étvágyat kívánok magamnak a remek vacsorához – mondtam félhangosan, és beleharaptam a szendvicsbe. Aztán nyúltam az első cikk paradicsoméért, amitől szinte minden kedvem elment a vacsorámtól. A paradicsom, bármilyen szép, piros és gömbölyű volt, zöld középpel rendelkezett. Mit középpe! Teljes belsővel.

– Itt legalább fehér – néztem a kocsány tövére. – Ezek szerint nemzeti vacsorám lenne. Ha lenne. De én a piros paradicsomot szeretem, a kívül ropogós, belül lágyan omló zsömlét, a zselatinmentes tarját, a kenhető vaját. De megoldom, meg én!

Meg is oldottam, nem akárhogy. Csak amúgy, katonásan. A tányér egyik oldalán a paradicsomcikkek, kezemben a megbíz-

ható bicska, én meg, mint egy igazi obsitos, szépen kezdtem kimagozni a szeleteket. Darabonként, külön. Közben az is kiderült, hogy az a fránya héj is kemény, éppen el akar válni magától a paradicsomtól.

Ha így, hát legyen így! Mikor minden cikkből kiszedtem minden szem magot, és ezek a zöldségek a tányér közepén képeztek szép, nagy rakást, újra kézbe vettem a szeleteket, egyenként. Mindegyiket vékonyan, spórolósan meghámoztam, majd sorba rakva, megsóztam az egészet.

Nézegettem egy darabig a tálcán fekvő maradványokat. Eből bizony már nem lesz úri vacsora, csak valami hirtelen falatok.

– Nem fogsz velem kitolni – mondtam a tálcának. – Átrendelek, átkeresztellek, átalakítalak, átváriállak! Rendszerváltalak! Ettől a pillanattól kezdve tábori vacsorának nevezlek ki. Modernizálunk, és kész!

Egy határozott mozdulattal felmarkoltam a leve-magja-héja vesztett paradicsomot, beledobtam a zselatinnal kiegészített tarjaszelettel bélelt lufizsömlébe, és csak úgy, tábori módon, katonásan beleharaptam. Így már tetszett is. Elvégre egy túlélőtábor ezredeseként ültem a sátor előtt, a térdemre csöpgött a sós paradicsomeső, és igenis, szép volt az élet.

Percekkel később talán még bölintottam is egyet.

– Nem is olyan rossz ez a tábori szendvics! Már vagy öt perce az első falatot rágom.

KÉSÉS

Egy asszony vásárlási szokásai bizonyos kor után rögzülnek. Ricsitől veszi a húst, Katitól a zöldséget, Marikától a mézet, tojásostól a tojást, péktől a kenyeret, tejésztől a tejet. Hortenziába meg belebújt a kisördög, hogy elárulta barátnőit, de ezt

elhallgatni nem lett volna szabad. Szinte kívülállóként volt tanúja az esetnek.

Évekkel ezelőtt a városban megjelent egy kisteherautó, ahol egy rozsdamentes hűtőtartályból frissen fejt tejet mértek. Talán a mindig összejövő vevők láttán érkeztek egyre többen. Egy huszonéves anyuka állt meg a kocsí mellett.

– Ez a tehéntej? – kérdezte a fiatalembertől.

– Igen, ez.

– Igazi tehénből?

– Igaziból – érkezett a válasz a megdöbbenő kérdésre.

Mivel egyre többen csak a „tejgyári” zacskós vagy dobozos tejet ismerik, esetleg a tubusos, pléhbecinak is nevezett sűrített tejet, lenne egy javaslatom. A rozsdamentes hűtőtartályokat tehén alakúra kellene készíteni, esetleg nagy, barna foltokkal, a csapokat leginkább a tőgy helyén lenne célszerű kialakítani. Akkor mindenki láthatná az „igazi” vastehenet, vásárláskor még működés közben is.

Fejéskor meg azt mondaná, hogy „múúúúú”!

Az eltelt idő alatt kialakultak a szokások. A fentihez hasonló fiatal anyuka már otthon altatja a tejet. A gyerekek nyúzták érte, mert az oviban a többiek arról a csoda-aludttejről beszéltek. Már elmagyarázták neki, hogy altatás előtt nem szabad felforralni.

A kocsí is máshol áll, nagyobb a tartály is. Az idők során megnőtt kereslet magával hozta a tejtermékek árusítását is, szinte mindig volt tejföl, túró, vaj.

Kialakultak a vevők szokásai is. Melyik napokon jár, mit vesz, és az is, mikor érkezik. Annuska, Mariska, Bözsike már húsz perccel a nyitás előtt ott áll a téren, várják a tejeskocsit, közben pedig pletykálnak. Jó időben, szélben, fagyban, viharban állnak, várnak, mondják a magukét. Én valamivel később csatlakozom hozzájuk, kevesebb az elmondandó esemény. Meg

nem is szeretek fölöslegesen várni, különösen tűző napon, viharos szélben, jégesőben, csikorgó fagyban.

A tejesember már megszokott mindenkit, nem tud olyan korán érkezni, hogy az öreglányokat ne találná a várakozók között, méghozzá legelől. Néha valamelyik hiányzik a csapatból, ilyenkor érdeklődik is udvariasan, hogy ugyan mi történt, csak nem beteg a néni?

Egyik nap hiába érdeklődött, sem Bözsike, sem Annuska nem tudott semmit Mariskáról. Csodálkoztak, hogy nem érkezett meg még utánam sem. Pedig nem beteg, látták őt délelőtt az újságosnál, pletykalapot vásárolt.

Jó félórányi késéssel aztán befutott Mariska is. Én még a buszmegállóban beszélgettem, amikor megláttam csak rá jellemző öltözkését. Az erős nap ellen a hófehér kalapját tette fel, hatalmas, rózsaszín muszlinrózsával megdíszítve. A lába pedig a drapp, túsarkú cipőből dagadt ki. Amennyire ez engedte, szaladt, már messziről lengetve a tejesüvegeket.

Lihegve, legcsábosabb ciklámenszín mosolyát felöltve adta át a palackokat a csodálkozástól bámuló tejes fiúnak. Aki meglepetéséből magához térve, szelíden, ámde határozottan rákérdezett:

– Hát maga meg hol volt mostanáig? Ilyenkor kell jönni?

Mariska pedig belekezdett a „villámmagyarázatába”:

– Nem tudtam ideérni, mert kellett egy kis húst sütnöm a gyerekeknek. Most nálam vannak a nagyobb unokák, és mindig éhesek, mint általában a kamaszok. Most is szaladok a buszhoz, el kell érnem, hogy a kicsiknek is vigyem a tejet. Jaj, meg adjon egy nagy tejfölt is, azt úgy szeretik enni. Ráadásul még a zöldségeshez is be kell mennem, zöldhagymáért, azt meg a gyerek szereti az aludttej mellé. Nézze, még órát se hoztam a nagy kapkodásban. Megmondaná, mennyi az idő? Azt nem tudja véletlenül, mikor megy a busz?

– A buszmenetrendet nem ismerem, de ha ennyire kellett szaladni, akkor jó lesz, ha siet a hagymáért – igyekezett lezárni a tejes szóáradatot.

Mariska elkészönt, átrohant a buszmegállóba. Megnézte a menetrendet, aztán kicsit békésebb sebességgel indult visszafelé, a zöldségeshez. Jó messziről még a tejeskocsi felé kiáltott:

– Hiába siettem, most nem is megy busz. Gyalogolhatok két megállónyt! Ha ezt tudom, még egy kicsit elbeszélgethettünk volna!

ANNUSKA PANASZA

Annuska nem tudott otthon maradni. Idegességének a lánya, Anikó volt az oka. Nem is Anikó, inkább az, amit elmondott. Mert hát ő is kinek panaszkodott volna? Ha a panasz okára borítja minden rossz érzését, bizony, baj lenne.

Nem tudtam magammal mit kezdeni. Anikó este felzaklatott, felhívtam Bözsikét. Bízta a megértésében.

Ő meghallgatott, megértett, vigasztalt is – csak aztán mégis bennem maradt a fájdalom. Ezért nem tudtam otthon maradni. Összeszedtem magam, és vaktában nekiindultam. Végül Hortenzia ajtájában találtam magam.

– Veled mi történt? Mi a baj?

– Nem zavarlak? Valakinek el kell mondanom.

Előkerült a málnaszörp, az ásványvíz, az apró pogácsa. Jól esett ebben a melegben a szörp is, a sós süti is, na meg a lehetőség a folyamatos panaszkodásra. Hortenzia pedig egyre tágabbra nyílt szemmel, szóltanul figyelte a történeteket. Én pedig mondtam, mondtam.

– Tudod, Anikó, a lányom tanárnő. Ilyenkor, nyáron is járnak hozzá tanítványok, van, akinek a helyesírás komoly gondot okoz.

– Igen, tudom. Mondtad, hogy az óradíja is egész kíméletes.
– Na, most képzeld el, hogy valakivel megbeszélte, hogy jön a gyerek, délután 5-re. Anikónak meg el kellett menni, valami hivatalos ügyet intézni. Rohant haza, mint akit üznek, elvégre a megbeszéléshez, megállapodáshoz tartja magát az ember.

– Igen, mások idejével tisztességes ember nem játszik, de a lányod mindig is sokat adott a becsületszóra.

– Hát éppen ez az! Most képzeld el, éppen végzett a hivatalban, rohant, hogy pontosan tudjanak kezdeni. Haza is ért még negyedórával korábban, a gyerek anyja már várta a kapuban.

– Nem a gyerek?

– Nem! És tudod, Anikó mondta is neki, hogy legyen szíves, időre érkezzenek, addigra össze akarta szedni magát. Elvégre tanítani nem lehet csak úgy, bezuhanva, fáradtan, idegesen.

– Igen, tudom. És mi történt? Mi jött közbe?

– Anikónak semmi. Amitől kiborult, az nem volt mindennapos! Pontosán 5-re meg is érkezett – az anyuka. Egyedül. Csak úgy, egyszerűen, tárgyilagosan közölte, hogy a gyerek nem jön, mert éppen Bécsben van, aztán megy táborba, meg a nem tudom még, hova. Szóval, augusztus 20-ig biztos nem jön, majd csak utána.

Hortenzia szeme hatalmasra nyílt a csodálkozástól.

– És ezt az egészet nem tudta volna elmondani negyedórával korábban? Netán telefonálni már napokkal korábban? Egyáltalán, miért egyeztek meg ebben az időpontban, ha a gyerek egész nyáron utazik, vagy nyaral?

– Na, látod, éppen ez a bajom. Illetve Anikó baja is. Szólhatt volna nyugodtan idejében. Most meg azzal váltak el, hogy majd egyeztetik az elmaradt óra következő időpontját.

– Egyeztetik? Tudod mit? Akkor éppen ne érjen rá! Nekem biztos valami nagyon fontos, halaszthatatlan programom lenne.

– Majd én csinálom neki! – vágtam ki mérgemnek legutolsó cseppjét is.

SPÓROLUNK

A takarékoság egy igen pozitív tulajdonság. Aki valaha is szükségét szenvedett, különösen spórolóssá válik. Annuska megélt egy háborút, minden következményével együtt, így nagyon is megtanulta, hogy kell takarékoskodni.

Kezdttem csomagolni, utazni készültem. Az ország másik csücskébe. Vásárolni. Olcsóbban.

Az úgy kezdődött... Igen, még valamikor sok évvel ezelőtt. Szakmám szerint varrónő lennék, bár ilyen munkakörben talán egy napot sem dolgoztam. A szakmát viszont megtanultam: ágyneműt, asztalneműt szabni hasítással, vagy szálhúzással kell, anyagtól függően. Azt is megtanultam, hogy a legjobb a vasalt vászon, vagy damaszt, vagy pamutszatén ágynemű. Igaz, kicsit munkás az állandó vasalás, de megéri, kellemes a természetes anyag.

A városban járva megálltam egyszer a méteráru bolt kirakatánál. Akkor kezdődött a baj, amikor megláttam a szép ágyneműhuzatokat, meg az árcédulákat. Hazaérve számolni kezdtem. Szokásom szerint.

– Ha megveszem méterre az anyagot, sokkal olcsóbban kell kijönnöm – morfondírozgattam napokig, állva az ágyneműs szekrény előtt. Néztam a régebbi huzatokat, vagy húsz garnitúrát.

– Hol lehetne ezt az anyagot megszerezni? Ki gyártja?

Ismerhettek. Ha egyszer valamit a fejembe veszek, azt onnan nagykalapáccsal se lehet kivenni! Nyomozni kezdtem, nagy szorgalommal. Be a boltba, megnézni, ki gyártja a huzatokat. Megörültem, mert a név ismerősen csengett. Hazaérve leültem az internet elé – ha már volt ilyen csodadolgom –, a céget megkeresni.

Kerestem is szorgalmasan, de bizony az sehol nem találta-tott. Újra be a boltba, újra kérdezősködés, újra internet. Nem az

az igazi, az csak a fantáziánév! Ismét keresések, és persze meg is találtam a textilipari céget „Csárda” címszó alatt. Telefonszám visszakeresés alapján. Sebaj, megtaláltuk, lehet telefonálni. Csúcsidőben. Elvégre spórolok.

Igen, minden, ahogy tetszik, de készárut értékesítünk, ám esetleg, persze, kivételesen, küldünk mintát. És tényleg küldtek. Pedig egyértelmű és világos volt, hogy mindössze kettő garnitúra alapanyaga kellene, soha nem leszek igazán a vevőjük. A minták pedig néhány napon belül meg is érkeztek.

– Nem erre gondoltam – morgolódtam magamban. – Ennél azért erősebb, jobb minőségű kellene. Az árat nézve, ha kiszámolom, a felére jönnénk ki, ha megcsinálnám itthon.

És kiszámoltam! Komoly tervrajzot készítettem, rendes feltektetési rajzot, rátartottam a varrást és a tisztázást, a gombolási pántot, mindent, amit csak kellett. A minta minőségével azonban nem voltam megelégedve. Újabb telefon, újabb javaslat következett, és újabb gondokkal teli nap.

– Felhívom Békéscsabát – döntöttem el egy reggelinél. Ott is van egy boltjuk, ott talán akad nekem is tetsző, amolyan békébeli damaszt is. Méterre, mert úgy az olcsóbb.

Nekirugaszkodtam. Megkerestem a békéscsabai telefonszámot, és tárcsáztam.

– A vasútállomástól mennyire vannak messze? Elmennék megnézni, és természetesen vennék is, tíz métert. Nekem sokkal olcsóbb, ha én varrom meg.

Természetesen még azt sem tudtam, honnan indulnak a csabai vonatok, a Nyugatiból vagy a Keletiből? És egyáltalán, hogy hozom el azt a nehéz csomagot? Anikót is be kellett cserélnem.

Megnéztem az indulást. Azt is, mennyit kellene rázatni magunkat. És azt is, mennyibe kerül az útiköltség, természetesen kettőnknek. Számoltam, forintot és teherbírást is. Arra jutottam, hogy egy nap alatt ezt megjárni már nem nekem való.

– Biztosan vannak ott is szállodák – hangzott Anikó félszeg, mégis egyértelmű megjegyzése. Így megint belebújtam a keresőbe, és jobbról is, balról is nézegettük a lehetőségeket. Végül egy belvárosi szállodában egyeztünk meg. Annak érdekében, hogy ne viseljen meg nagyon az utazás, mindjárt két éjszakára foglaltunk szobát.

Ezért csomagoltam. Ilyenkor nem viszek magammal fölösleges cuccot, mégis húzom a bőröndöt: az a 12 méternyi pamutszatén inkább guruljon, mint cipekedjen Anikó. Vonatra fel, vonatról le, trolira fel, troliról le, lépcsőn át, vonatra fel, vonatról le.

Holnap még megveszem előre a jegyeket. Reggel, induláskor inkább nem állnék sorba a pénztárnál.

Még kell kivenni pénzt is. Ami itthon van, az nem elég mindenre. Annyiból csak megélnénk. De szállodai szoba, plusz a kaja, meg az útiköltség...

De nem baj, elmegyünk anyagért. Méterre venni olcsóbb, mint készen kapni. És mi spórolunk.

Kerül, amibe kerül.

A TÉVEDHETETLEN

Előfordul, hogy valaki nem érti a viccet. Az idő múlásával meg egyre nehezebben kapcsol a nyugdíjas némi humorféleség halatján.

Juliska a nyári szünetben egy-egy kisebb társasággal találkozott. Barátnők híján beszélgetésbe kezdett velük. Vagy inkább csak beállt egy társaságba. Nagyon figyelt minden egyes szóra, igyekezett megérteni, a többiek miről is beszélnek. De ahogy az már lenni szokott, az összeforrott társaságból mindenki értette a másik gondolatát, míg ő valahogy kilógott a sorból.

Hol a divatos öltözkéhez nem tudott igazodni a maga egyhangú kékségével, hol a tudományos gondolkodást viselte nehezen. Amikor pedig az ironizálni szerető HÖSZ-höz csapódott, végképp nem volt képes követni a szavakat, mondatokat, a hangsúlyok jelentését. Egyáltalán nem értette, mit nevetnek a többiek olyanon, ami őt felháborítja.

Mert bizony háborgott a lelke. Pedig csak egy könnyű kis viccet engedtek útjára. A nevetésbe értetlenül nézve szólt bele:

– Biztos, nem nálunk történt, mert itt senkinek nincs ilyen sora.

– Jaj, Juliska, hiszen azzal kezdtük, hogy valahol Európában.

Juliska csak állt, nézte a többieket, és nem értette. Zavarában megigazította csáléra csúszott selyemsálját, majd büszkén felvágta a fejét:

– Kedveseim, én biztos, hogy több időt nem szánok a társaságotokra! Mindig csak kioktattok. Hát mégis, kik vagytok ti, az ötyén belül meg pláne, hogy csak bíraskodtok? Különben is, úgy látom, a tudásotok egyenesen csodálatos magasságokban jár. Meg különben is, ha előre tudom, hogy ez egy ilyen vicc, én meg se hallottam volna!

Mire ezt végigmondta, sikerült önmagát kellőképpen felhergelni. Kihúzta magát, blúzáról lesöpörte a morzsákat, és körbenézett az öreglányokon. Várta a választ, de legalább egy komoly bocsánatkérést.

Az valahogy nem akart megérkezni. Ki azt mondta, hogy eddig se látták őt maguk között, ki azt, hogy félreérthetett valamit, más a lehető legegyszerűbben kijelentette, hogy Juliska nem érti a viccet, nincs humorérzéke. Hortenzia azért odabökött:

– Tudod, mi szeretjük a vicceket, a humort, az iróniát. Ha te meg minden válaszban kioktatást érzel, valami átviteli baj lehet. Persze nem tudom, csak van saját véleményem. Tévedhettek is.

– Az utóbbit valószínűsítem! – jelentette ki Juliska. Vagy inkább kinyilatkoztatta az isteni igazságot. Hortenziából pedig előjött az igazi, ironizáló, amolyan bökődös énje.

– Lehet, hogy igazad van. Látod, alpból ez a különbség kettőnk között. Én fenntartom, hogy tévedhettek.

FODRÁSZNÁL

Bözsike adna magára, minden szürkesége ellenére is. Igaz, semmi smink, semmi kozmetikus, semmi manicpedikűrös, csak víz meg szappan, az is a jobb fajtából: háziszappant használ. A fodrász viszont más kérdés. Ott kicsit levágják, megigazítják, becsavarják, minden csodát megtesznek annak érdekében, hogy jól álljon a frizura. Oda el kell menni időnként, akár tetszik, akár nem. Egy balesetet rejtett maga mögött a fodrász számlája.

Amikor jött a tavasz, elhatároztam: elindulok fodrászhoz. Ilyenkor lekerül a sapka, ami ápol és eltakar, valahogy mégis ki kell nézni. Meg nyáron olyan meleg van, mint általában nyáron, ne melegítsen még ez a szalmakazal is.

Morfondíroztam, hogy mikor is kellene menni? Amikor a kedvenc fodrászom van. Igen ám, de mikorra megbeszéltük, esett az eső. Néhány rábeszéléssel később meg fújt a szél. Aztán meg az orvoshoz volt időpontom. Ráadásul kánikula lett.

– Ebben a melegben még a forró hajszárító is? Ráadásul az az átkozott dauer is bűdös. Ott ülni hosszú ideig... Ebben a kánikulában ki sem bírnám.

Nagy lobonccá alakult régen a valamikori frizurám. Addig húztam az időt, tologattam egyik hétről a másikra a fodrászkodást, hogy a nyakamra lépett egy régen várt program. Oda már tényleg nem lehet így menni.

Újabb hóhullám érkezett, újabb nehézség a lelkerőnek, de meggyőztem magam: addig legalább fiatalok között leszek. Úgyhogy alig két nappal a kinézett rendezvény előtt nekivágtam, és a nyitás után nem sokkal már ott ültem fodrászom előtt, aki mosta a hajamat, masszírozta a fejbőrömet, teljesen elkényeztetett. Naná, hogy kell dauer!

Türelmesen kivártam a göndörítéshez szükséges időt. A hajszárítók zúgása miatt nem kezdtem beszélgetni senkivel, de mikor végre kiszabadultam a befüllesztésből, és kezdtek leöblíteni a hajam, már némi hangot is megütöttem. Én is, meg a fodrász is. Kellemes beszélgetés lett volna, ha minden szót hallok. Csakhogy a fülem is öregecske, nem mindent hallok meg. (A szomszéd kutyájának kaparászását igen, a boltban suttogást igen, de a nekem feltett kérdéseket már nem mindig.)

Hallási nehézségein könnyen segíthet az ember: ránéz arra a valakire, aki beszél hozzá. Úgy általában ez jó módszer. De nem akkor, amikor a fejmosón támaszkodik az a fej, amin a félig halló fül csücsül, és ugyanazon a fejen lévő haját öblítik bő vízzel. Jó bő vízzel.

Ösztönösen emeltem ki a fejem, és fordultam hátra a fodrászhoz – miközben a víz csak folyt, folyt, furcsa módon lefelé, a nyakamon, a hátamon, egészen a szék párnájáig. A nadrágomon is keresztül.

Bizony, furcsán néztem ki! Most akkor hogyan tovább? A széket a tükör előtt is csak összevizezem, oda se ülhetek, hazamenni meg ilyen nadrágban szégyenletes volna.

Egy szolgáltató, amelyik valóban szolgált, mindent megtesz a vendége érdekében. Fodrászat? Kéznél a megoldás!

Nem, nem az olló, hanem a hajszárító.

– Tessék jönni, kicsit megfűjjuk, hamar megszárad ez a vékony nadrág. A blúz se maradhat ilyen vizes – mondták a lányok, és már zúgott is a ruhaszáritóvá kinevezett hajszárító.

Fogalmam sem volt, mit tegyek. Amíg a blúz száradt, még csak elvoltam, de jött a nadrág! A csupa kirakat üzlet előtt el-

menők furcsán nézték az új módszereket, elképzelni sem tudták, mi történhet bent. Engem meg erősen fűtött a nadrág fenekére irányított meleg levegő, időnként kicsit arrébb léptem. Akkor viszont rám szóltak, hiszen a drót csak annyi, amennyi, nincs berendezkedve nyújtásra.

A fenekem után frizurára száradt a hajam is, indulhattam haza. Csakhogy még mindig úgy éreztem, a nadrágom csupa víz. Feltűnés nélkül hátra tettem „takarónak” a táskámat, és botra támaszkodva indultam utamra. Közben egyfolytában azt lestem, ki láthat. Ha valaki elment mellettem, tán még a szemem is magyarázkodott, nem kellett szólni egy szót sem.

– Higgye el, kérem, nem pisiltem be. Csak fodrásznál voltam. Itt, a szomszédban.

JENŐ, A MÉCSSES ÉS A VIRÁG

Jenő nem sokat mesélt a klubban a családjáról. Igaz, nincsenek olyan sokan, csak a testvére él, ő is egy másik városban. Egy virágcsokor képe mellé írta a történetet.

Kocsi ide, nyugdíj oda, ritkán látogatom meg a nővéremet. Leginkább olyankor, amikor a szüleinkhez megyek a temetőbe. Oda is egyre ritkábban.

Mentségemre legyen mondván: ha egyedül vagyok, már nem szívesen vezetek. Az más, ha egy jó társaságot kell fuvarozni, olyankor nélkülözhetetlennek érzem magam. Olyankor van értelme elővarázsolni Robit. De egyedül már inkább nem indulok.

Tavasszal azért csak összeszedtem magamat, kiglancoltam a buszt, és nekivágtam. Az út felénél járhattam, amikor előkötortam az ülés alól a mobilt, és felhívtam a nővéremet.

– Na, itt vagyok. Most megyek a temetőbe.

– Hol itt?

– Hát az úton. Mindjárt odaérek.
– Hova oda? Ide a lakáshoz, vagy a temetőbe mész egyenesen?

– Miért? Menjek hozzád is?

– Persze. Éppen kész az ebéd. Eszel, aztán mész majd tovább. Én tegnap voltam kint, ma már nem vállalnám.

Megegyeztünk. Mire megérkeztem, a nővérem összepakolt néhány dolgot.

– Itt vannak a szükséges dolgok. Találsz mécsest, gyufát, még egy törölrongyot is. Tegnap vittem ki egy élethű művirág csokrot, a vázában az díszlik, víz nem kell. Nyár van, kánikula, egyetlen nap alatt megfőnek a virágok. Akkor megyek ki, amikor épp az erőm engedi. Úgy oldottam meg, ahogy tudtam, nem úgy, ahogy szerettem volna.

Érkezésemkor persze csak sóhajtoztam, meg a homlokomat törölgettem. Szinte le sem ültem, úgy igyekeztem. Én az a fajta ember vagyok, aki ha tehetné, állva enné meg a húslevest is.

A beszélgetésünk egyoldalúra sikeredett. Hol dicsekedtem a barátaimról, hol panaszkodtam, hogy lemaradtam valamiről.

– Hű, mekkora csajozás lett volna azon a régészkiránduláson is! – sóhajtoztam két falat között.

Immár tele hassal, nyögdécselve saját nehézségemtől, készülni kezdtem.

– Jenci, akkor én nem megyek, tudod, mondtam. De kiveszed a mécsest?

– Jó, de ha fúj a szél, nem fogja feldönteni? Hoztam én virágot, azt kiteszem.

– Van ott üveg mécsestartó, abba tedd. Virágot is hoztál? Tudod jól, nincs kint váza, csak a művirágnak való, annak az alján meg van egy lyuk.

– Akkor mellé teszem. Nem lesz annak semmi baja.

– De nem tudsz vizet beletenni.

– Hoztam én azt is, gondoltam mindenre.

– De mondom, hogy ki van fúrva az alja!

– Akkor meg csak lefektetem a sírra. A mécsest meg mellé teszem.

– Ne fektesd le. A virágot tedd a nagy mécses tartójába, öntsd bele a vizet, majd valahogy megoldom, hogy ki legyen dobva. A mécsest meg tedd a másik üvegbe.

– De ha beleteszem, akkor nem tudom meggyújtani.

– Idekészítettem a gyufát, ezt a hosszú fajtát.

– Akkor meggyújtom, és beleteszem az üvegbe.

– Szétegeted a kezed. A mécsest beleteszed az üvegbe, és ott gyújtod meg.

– De abba előbb a vizet töltöm.

– Nem, a víz a másikba kell, a virágnak. De tudod, mit? Vidd a nagy mécsest, azt csak le kell tenni a sírra, a nagy, üveg mécsesartóba meg tedd a virágot.

– Jó – nézhettem kissé zavart tekintettel. – Tehát az üvegbe öntöm a vizet, beleteszem a mécsest, meggyújtom, aztán az átfúrt vázába állítom, a művirág mellé a virágokat.

– Nem! Újra elmondom – és újra elmondta a nővérem, egyszerűen, miszerint az üvegbe a víz és a virág, mécses csak a sírra állítani, a művirágot meg hagyni úgy, ahogy van.

– De akkor el fog hervadni.

A következő pillanatban kiülhetett a boldogság fénylő képemre, fejem búbja is világított, hogy megtaláltam a legjobb megoldást.

– Behozom neked a virágot! A vizet megiszom, a mécsest meggyújtva leteszem a sírra. Így jó lesz.

Megegyeztünk. Így jó lesz.

Alig tíz perc után tárcsáztam a nővérem számát.

– Szia. Itt vagyok a temetőben. Valahol elhagytam a virágot. Helyette a mécsest betettem a vázába. A vízzel mit kellett csinálnom?

– Meginni, öcsém, meginni. Ebben a kánikulában az a legjobb.

– Már mindegy.

– Miért mindegy? Ha nem iszod meg az egészet, leöblítéd vele a kezéd.

– Erre nem gondoltam. Kiöntöttem. Mégse vigyek haza fél liter vizet.

MARISKA ÉS A MENETREND

Azzal a fránya menetrenddel mindig baj van. Nem is akármilyen: egyre apróbb betűkkel írják ki. És mintha mind bonyolultabb lenne az a három oszlop. Az biztos, hogy Mariska így látta. Vagy éppen nem látta.

Orvosnál voltam. Csak egy kardiológiai kontrollra kaptam beutalót. Semmi újabb panaszom nem lévén, gyorsan végeztem. Természetesen megadtam a tiszteletet a helynek, na meg az orvosnak. Frissen festettem a hajamat aranyló szőkére és rendszeren feltupíroztam. Laza, szép, pipacsos muszlin felsőt kanyarítottam magamra a fekete-zöld libbenős szoknyámhoz. Nem maradhatott el a fehér túsarkú szandál, a bokalánc – pedig hogy fájt a lábam ebben a kánikulában – és a fehér, rózsaszín rózsás kalap. Ellenben el kellett maradni a szemüvegnek. Elvégre öregasszony nem vénasszony!

Az egyetlen gondot a buszmenetrend okozta. Tudtam néhány járatot, de nemrég változott az egész rendszer. Az egyetlen, ami megmaradt: az apróbetűs menetrend. Szemüveggel is alig látszik a gépelt papír, anélkül meg csak szürke homály az egész.

Senki sem várta a buszt rajtam kívül, kénytelen voltam böngészni a sorokat és oszlopokat, de sehogy nem lett egyértelmű, melyik mihez tartozik. Hunyorogtam, a fejemet is forgattam, de semmi nem változott, maradt a szürkesség.

Pár perc múlva segítség érkezett, egy fiatal lány képében.

– Hová tetszik akarni menni? – udvariaskodott, láthatóan őszintén.

– Hát hova akarnék, persze, hogy haza – mondtam, legbájosabb mosolyommal. – Ja, hogy a busszal? A városba.

– Akkor mindjárt megnézem... ide van írva... úgy öt perc múlva kellene jönnie, de szokás szerint biztosan késni fog.

– Köszönöm a segítséget. Tudja, kislány, látom én, hogy mi van odaírva, csak olyan bonyolult ez a rendszer. Meg nem szoktam tömegben közösségi közlekedni, van nekem autóm. Csak reggel nem indult be, időpontot meg mostanra kaptam a tanár úrhoz, legyen áldott a neve. Kénytelen vagyok buszra szállni. De hogy máskor is így jöjjek, az ki van zárva!

Magam is meglepődtem, hogy ezt így kivágtam, abban meg csak reménykedhettem, hogy a körülöttem állók nem vettek észre semmit. Ismerős nem volt, nem kellett félni a lebukástól.

Igenis igaz, és én be is bizonyítom, hogy öregasszony nem vénasszony. Meg az is igaz, hogy a vénasszony sem mindig öregasszony.

AZ SEMMI!

Amikor Annuska és Bözsike találkoznak, mindig megindul a panaszáradat. Nem is csoda, az ő korukban leginkább olyasmi történik, hogy éppen mi nem fáj. Az pedig már különlegesség, ha nem fáj, hanem valami más. Ilyen „más” a viszketés.

A viszketés bizonyos esetekben talán rosszabb a fájdalomnál is. Én pedig viszketek. Hetek óta szinte mindenem viszket. Nem akármennyire: nagyon viszket. A viszketésem lassan az örületbe kerget. Így, amikor Bözsike meglátogatott, hosszú idő után újra, minden keservemet az ő nyakába zúdítottam.

– Már nem bírom tovább – kezdtem szinte sírva. – Tele vagyok vörös foltokkal. És mind viszket! Már megőrülök tőle!

– Látom, piros – válaszolt Bözsike, nem túl nagy empátiával, néha arcához emelve kezét. – Orvosnál nem voltál, biztosan, mert te aztán nem mész panaszkodni.

– De, voltam.

– És mit mondott?

– Adott rá valami kenőcsöt meg némi tanácsot, de nem nyugtatott meg. Életem végéig viszketni fogok. Nézd meg! – és megmutattam karomat, lábamat, derekamat, hátamat. Bözsike nézte a vérvörös foltokat, az égő dudorokat, majd határozott hangon közölte a visszavonhatatlan tényt, orra hegyére mutatva:

– Az semmi! De nekem itt ez az egy! Ez tud ám nagyon viszketni!

AZ ÉN PÁRTOM

Vannak időszakok, amikor az ember agyára megy önmaga. Amikor olyan unalmas az a valami, amit állandóan szajkóznak, hogy még a türelmes, békeszerető Jenőnek is betelik a pohár.

Jól végződött a hetem: beállítottak a testvéremék. Egy ilyen nagy, családi, összedolgozott vasárnapi ebéd közben a rádiót hallgattuk. Már túl voltunk a húslevesen, eltüntettük a velős csont kíváncsan gőzölgő-remegő tartalmát, éppen a főtt marhalábszárnál tartottunk, jó adag torma kíséretében, amikor a belpolitika részletes ismertetője következett.

Volt minden az előző napokban. Hiába, itt a kampányidőszak, akár bevallják, akár nem. Most éppen a sárdobálás van soron, a „mi vagyunk a legigazságosabbak”, és a „miénk a legjobb” szakasz után. Vagy között.

A rántott csirke és a nővéremtől kapott, kedvenc süteményem élvezete közben, megkaptam családomtól a kritikát: erő-

sen haspárti vagyok. Haspárti? Valóban így van, és igenis az én pártom a legigazibb tömegpárt.

A kiadós ebédet jóízűen emésztve, szieszta közben, meglódtak a gondolataim.

– Mi lenne, ha én is beszállnék a négyévente felélénkülő „Alapítsunk pártot!” nevű össznépi játékba, és megalapítanám a Has pártot? A jelmondat már meg is született: „Egyél többet, éljél jobban!”

Csakhogy azonnal megindulna a frakciózás. Ezt a formát csak a konzervatív oldal fogadná el, vagyis a férfiak.

– Sokkal tisztességesebb és egészségesebb lenne az „Egyél jobbat, éljél többet!” – hallottam már jó előre, hogyan is módosítanának a lányok. Igaz, ami igaz, így egészségesebb, de ha úgy szeretem a pacalt és a mákos rétest!

Gond lenne hirtelen a párt logója is. A konzervatív szárny, vagyis a férfi oldal elfogadná a két velős csont között egy nagy, tejszínhabos csokitorta képét, de a reformer csajok ezt is leszavaznák. Szerintük a párolt csirkemell és a zöldségköret lenne a legjobb.

Valamiben azért mindenki egyetértene. Zsupánnal szólva: „Az életcélom semmi más, mint jó evés és jó ivás!” Persze egyéb, sokkal hétköznapiabb dolgok mellett.

Amikor fenti gondolataimat elmondtam rokonoknak, ismerősöknek, legnagyobb meglepetésemre – a tervhez hasonló komolysággal – szinte mindenki jelentkezett párttagnak. Nagyon hamar kialakultak a bizottságok is, régi és új nevekkal. A legjobb szakács a végrehajtó bizottság elnöke, az ingyenc az ellenőrző bizottság, a legfalánkabb a gazdasági bizottság, a belgyógyász a vizsgáló bizottság, a terítéssel megbízott pedig a felügyelő bizottság élére kerül. A Progresszív Bal Lib(a) Szárny is beszállt, nem véletlenül. Ide már van is elnökjelölt. És nem önjelölt! Pedig úgy divatosabb lenne.

A „tagjelöltek” megtalálták a legjobban hangzó jelmondatot is: „Éljél jobban, egyél jobbat!” Logónak is megszületett a leg-

jobb kompromisszumos változat: két csirkecomb között egy szelet csokis süti. Ki látja, hogy a csirke sült vagy párolt, a süti mivel töltött? Mellettük jó még egy kis pohár vörösbor. Vagy az is csak málnaszörp? Abban szintén megegyeztünk, hogy életszerű párt, így életszerű menü legyen azon a logón, hát odakerült egy szépen aszott ecetes uborka.

Többen már előre igényelték a tagkönyvet. A belépési nyilatkozat azon kitételét, miszerint mindig jóízűen együnk, boldogan elfogadták. A demokrácia pedig megköveteli, hogy minden tag maga válassza meg a neki legmegfelelőbb menüt, és legyen véleménynyilvánítási szabadság valamennyi kóstolónál.

Mert az én pártomban – igenis, az én pártom, mert én táltam ki – fontos a demokrácia, a választás szabadsága. És fontos, hogy saját akaratunkat ne erőltessük másokra. A taglétszám pedig szép magas lenne, a pártharcoktól megcsömöröltek jelentkeznének. A jó ételektől talán kevésbé kapnának gyomorrontást.

MEGNYUGODTAM

Hortenzia egy kicsit mindig titokzatos maradt. Zárkózott, túl szabályos, túl kimért. Soha senki nem láthatott a lelkébe, amíg nem történt valami: megbántották – a lelkét. Megmagyarázták, hogy az, amit jónak érez, kifejezetten rossz. Bánatában írt a közös naplóba, igazán önmagát adva.

Na, most jól megnyugodtam. Megmagyarázták, hogy miért is baj olyannak lenni, mint én, hogy bibi meg pólus (nem a Center, bár a középpályás nem a legrosszabban fizető állás). Úgy magyarázták, hogy kezdek félni. Magamtól. Még a végén kárt teszek magamban.

Szóval, az egész akkor kezdődött, amikor megszülettem. Engem már eleve olyan mozaikokból raktak össze, hogy duplán széplélek lettem. Ami ugyan szép, szép, de nem mindig jó. (Most ne mondjátok, hogy egyetlen lélektípus se igazán jó, mindegyikkel van valami gond, mert az így is van.)

Így, hogy állítólag széplelkű széplélek lettem, szorult belém némi művészi érzék. Meg érték. Azt meg csak remélem, hogy nem úgy, mint a fába szorult féreg, ami rág, miközben visít. Hanem csak úgy szépen, simán.

Hittem én mindezt a mai napig. Ma megmagyarázták, hogy ez komoly gondot jelent. Már így, magában is, hát még, ha azt is megnézzük, milyen orientációkkal kínlódom. Mert szeretem a szót, a muzsikát, a szó muzsikáját és a muzsika szavát. (Talán ez az egyetlen szavahihető dolog.) Meg szeretem a színházat is. A színházban. Szinte rajongok érte, jóformán minden műfajban. Csak magas szinten műveljék a művészek. Az igaziak. Az olyanok, akikre jellemző ez a bipoláris valami. (A valóságban viszont megvetem a színházasdit. Abban nincs semmi művészet. Még az átverés művészetét sem lehet megtalálni.)

Elgondolkodtam azon is, hogy tulajdonképpen szeretem az érdekes embereket. Az olyanokat, akik kicsit mások, mint a többiek. Nem úgy, csak normálisan: akik gondolkodnak, mégpedig másképp, mint ahogy az iskolában tanultuk a gondolkodás tudományát. Semmi megszokott, semmi elvárt, csak valami újszerű, érdekes. Szokták ezt más szóval is jellemezni. Úgy is mondják, hogy bolond. (Azért ne feledjük: az ilyen másképp gondolkodók vitték előre eddig is a világot. Így tudtuk meg, hogy a Föld gömbölyű, hogy az ember nem madár, még ha sokszor madárnak nézik is.)

Szóval, bizonyos értelemben értelmem vonzódik az érdekes, vagyis bolond emberekhez. Tényleg, róluk mindig mindent akarok tudni, lehetőleg azonnal. (Ebből adódóan, soha semmit nem tudok meg.) És ma (megint) megmagyarázták, hogy ez

betegség. Nem a vonzódásom, hanem maga az „érdekesség”. Ez az a bipoláris izé, amit mániás depressziónak is hívnak

Az bizony baj! Hiszen a mániás korszakban az ember ontja a művészetét, aztán jön a depresszió. Hogy ennek is van művészneve? Van bizony! Ezt a szakaszt hívják alkotói válságnak. És akinek ilyenje is van, az hajlamos erre-arra. Ha rászokik ilyen-olyan káros szenvedélyekre, amelyekről tudjuk, hogy a végén nyomorba döntenek, még inkább képes azokra az erre-arrákra. (Csak tudnám, hogy ha legelőször meggyilkol az a káros szenvedély, hogy butít utána, és főleg: hogy dönt nyomorba a legvégén.

Hiába, értelmet keresek abban is, amiben csak hétköznapi, átlagos, vagyis normális ember talál.)

Szóval, ma megint megmagyarázták. Azt is, hogy érdekes ember vagyok, mert jellemző rám az alkotói válság időnkénti kitörése, meg, hogy érdekelnek az érdekes emberek. Persze tudom, nem kell mindjárt mindent készpénznek venni. (Főleg, ha orvos mondja.) De most az egyszer, ilyen megvilágításban, kifejezetten jól érzem magam, dicséretként értékelem, hogy bolondnak tartanak.

Megnyugodtam. Legalább nem vagyok szürke, jelentéktelen kis senki. Érdekes vagyok. (Állítólag. Meg udvarias, orvosilag.)

Bár a látszat mást mutat. Hiába, az nem érdekes.

Az csak csal.

MIÉRT ÉN?

Van kis hazánkban egy nagyhatalmú vállalat, úgy hívják: Volánbusz. Igen, vannak nagyobb hatalmúak is szép számmal, de Annuskának éppen ezzel az eggyel gyűlt meg a baja. Nagyon.

Én, a gyanútlan utas, felszálltam a buszra. Bérlettel. Elvégre még van néhány napom az ingyenutazásig. Mutattam is a piló-

tának. aki köszönt, mint rendszeren szokott. Régen ismer, tudja, mindig mindenre igyekszem figyelni. Egyszerűen félek a kalamajkáktól, hát becsületes vagyok.

Később, egy másik megállónál felszáll két ellenőr.

– De jó, hogy mindig mindent magamnál tartok. Itt van személyi is, bérlet is, nyugdíjas-igazolvány is. Már nem kell sokáig, de ez a biztos – mosolyogtam magamban, és ültem tovább nyugodtan, mint gyanútlan utas.

Előkészítettem a bérletet, de már szedtem is össze a cuccomat. Megérkeztünk a kórházhoz. Leginkább oda járok busszal én, a gyanútlan, nyugdíjas utas.

Az ellenőr a bérletet megnézte, elöl, hátul, kívül, belül, aztán közölte: ez lejárt.

– Lejárt? – csodálkoztam. – Jó, akkor, ahogy végzek a kórházban, lemegyek és érvényesítem. A havi bérletjegy ott van, megyek, amint tudok. Akkor most vegyek egy jegyet?

En, a gyanútlan utas, azt mertem feltételezni, hogy érvényes havibérlet mellett elveszik, elviszik, elkobozzák, megőrzik, mindenesetre addig nem használhatom, amíg érvényesen vissza nem kapom, de nem így történt.

Leszálltunk, amint megérkeztünk a kórházhoz, az ellenőrök meg éppen erre a két, azaz kettő megállóra voltak hitelesítve. Jegyzőkönyv, igazolványok, hol születtem, meg egyáltalán mi a fenének, ami csak belefér.

Már teljesen összetördeltem a kezem, töredelmes vallomást tettem, hogy nem is én vettem a bérletet, mert olyan nagyon nehezen szálllok fel ezekre a magas lépcsőjű buszokra, meg mégis, mi lesz most velem? A végén aztán kaptam egy alig, de még éppen olvasható papírt, meg két darab csekket. Egyet a vonaljegy áráról (az is szép összeg), meg további nyolcezer forintról. Azt csak később láttam, szemüveggel, hogy az nem is nyolc-, hanem a jegyzőkönyv szerint hatezer, de úgy látszik, nekik ez nyóc.

– Ha esetleg 15 napon belül ki tetszik fizetni, akkor csak ezer forint – mondta el végül a könnyebbiséget a szabályokat olyan nagyon betartó ellenőr.

A számok sűrűjében már kezdtem elveszni, de sietni kellett, nehezen kaptam időpontot az orvoshoz. Attól féltem, elvesztem ezt a lehetőséget is, várhatok újabb hónapokat, pedig én igazán semmi rosszat nem tettem. Lerohantam a dokit, aztán usgyi!

A pénztár ilyenkor még éppen nyitva van, szaladok – már ahogy tudok – érvényesíttetni, meg befizetni-kifizetni, amit kell. Számításaim szerint, az egy-két órán belül még belefér a kedvezményre jogosító 15 napba.

Az érvényesítés két-három percet vett igénybe, igazolványok ellenőrzésével, bélyegzővel, beírással, mindennel együtt.

– A többi befizetése hogyan és miként lehetséges? – kérdeztem a pénztárost. Mert én, a gyanútlan utas, arra gondoltam, a vidéki utasszállításra szerződött cég tisztában van azzal, hogy a vidék nem Budapest. Tévedtem. Naiv gyermek vagyok még mindig néhány dologban, úgy, mint tisztesség, meg gondolkodás – ezekben mindenképpen. Ugyanis a jelek szerint, a cég nincs tisztában azzal, hol is dolgozik.

Amikor már minden reményt feladtam, és végre egy hatalmasat tudtam sóhajtani, összeállt előttem a kép. Egyetlen kocka maradt ki a mozaikból. Az a kérdés, hogy miért éppen én?

Újra kiraktam az egészet, immár nyugodtan, úgy, ahogy jött.

Ott kezdődött a baj, hogy fáj a lábam, meg a kórházon kívül kevés helyre megyek, tehát a szomszédasszonyt kértem meg: vegye meg nekem is a bérletet. Mivel ismertem és elfogadtam, sőt, helyeselt is a szabályokat, a pénztáros ellenőrzési kötelességét, odaadtam a bérletigazolványt is. Az ismerős pedig hozta rendesen a bérletjeggyel együtt, szépen, összerakva a tokban a nyugdíjas utazási igazolvánnyal együtt. Én meg, amikor kellett, utaztam, a bérletet felmutatva.

Most meg leszállítottak. Mert nem volt érvényes az igazolvány. Kaptam csekket, kemény 8 ezer 300 forintról, meg egy

jegyzőkönyvet, amiben 6 ezer 300 forint a végösszeg. Kaptam lehetőséget arra, hogy megússzam 1300 forintból is, hivatalosan. Abban az esetben, ha a vidék, úgy, ahogy van, felköltözik Budapestre. Vagy én töröm magam vonattal, villamossal, több ezerért.

Mert a Volánbusz elfelejtette, hogy ő vidéki szolgáltatásra szerződött.

Mert a pénztáros nem végezte el a munkáját.

Mert az egész cégnek csak az utas van útban.

Mert azt hiszik, hogy Budapestből áll az ország.

Mert azt hiszik, hogy az ember, különösen a nyugdíjas, olyan könnyen szaladgál abból az ötvenezer körüli nyugdíjból.

Mert azt hiszik, az utas van a szolgáltatóért. Én meg azt kérdezem:

– Miért én fizessem meg a sok tévedésüket? Amikor ezekre a kérdésekre a válaszokat egy nyolcéves gyerek is tudja?

AZ EGÉSZSÉGÜGY HŐSE

Egy kisgyerek a nagymamának mindig a legszuperebb lurkó. Ha pedig egy ilyen lurkó beteg lesz, az a nagymama szemében maga a katasztrófa. Így volt ez, amikor Marci, Mariska unokája lett beteg. Ő az a pogácsás, aki köszönt...

Marciról tudni kell, hogy egy nagyon szuper kisgyerek. Mindenkinék a második legragyogóbb srác (az első a sajátja, ha több van, akkor mind az első). Csupa élet, megállítani se lehet, ugyanakkor igen fegyelmezett. És haspók! Rengeteget eszik, de le is mozogja rendesen, úgyhogy vékony, mégis erős fiú. Már ötéves, és különben is, ő a nagy, mert lesz kistesója.

Ez a csupa élet gyerek lett beteg. Valami vírusfertőzést kapott, amely három-négy nap alatt rendeződik, de addig hasmenés gyötri. Erre is készült az egész család. Persze, amíg nem

tudtuk a baj okát, mindenki meg volt ijedve. Marci nem akart enni. Semmit! És nem akart focizni. Biciklizni még elindult, de nagyon rosszul érezte magát, fájt a hasa meg mindene.

Éjszaka görcsölt, szinte a falat kaparta, pedig ő mindig is egy kis hős volt. Neki, egy nagyfiúnak, soha nem fájhatott semmije, ilyen luxust nem engedett meg magának. Ha pici korában baleset érte, a fenekére pottyant, míg járni tanult, vagy elzuhant biciklizés közben, szinte nem is sírt. „Elvégre férfiak vagyunk, vagy mi a szösz?”

A gyerek fájdalmát ugyan ki tudja nézni? Az anyja nem, én sem, irány a kórház, a sürgősségi. Ott kaptuk az első felvilágosítást, meg az első gyógyszert. Ki is tartott másnap délig, de akkor újra kezdődött minden. Görcsök, fetrengés, asztal körül rohangálás a fájdalomtól.

Újra kórház. Komoly betegsége nincs a fiúnak, de bizony rossz állapotban van. Már napok óta nem eszik semmit, csak a gyümölcssteát issza – már amikor issza. Hogy ne legyen rosszabb a helyzet, bekötötték az infúziót. Előrelátóan, preparált vénával.

Itt lett hős Marci. Meglátta a tűt, és nem sírt. (Elvégre lesz kistesója, a nagyok meg nem sírnak.) Aztán jött az infúzió, az a nagy zacskó víz, és csak csöpögött, csöpögött, jó sokáig. Marci meg csak ült a kicsike műanyag széken, és türelmesen tartotta a kezét. Több órán keresztül! Anyuja meg, a lányom, a pocaklakóval mellette, egy másik széken, teljesen kimerülve.

A vejem váltotta őt, aztán visszacserélődéskor már volt egy szobácska, kiságygal, meg egy kényelmesebb ágygal. A hős Marci a gyerekágyba került, anyukája végre kinyújthatta magát. Várták az infúzió lecsöpögését.

Reggel 7-től mostanáig. És még nincs vége! Még egy lesz. Az már apuka vigyázó szemei előtt. Most, mikor írom a történetet, délután 2 óra van.

Az egészségügy a bányabéka feneke alatt. Nincs ágy? Nincs nővér? Nincs orvos? (Jaj, van, persze, ő a felvételező, az osztá-

lyos, az ügyeletes, minden, ahogy a nővér is egyedül látja el a bent maradó gyerekeket.)

Marci tényleg egy hős. A szüleivel együtt kiérdemelték az Egészségügy Hőse címet.

AZ ÖREG

Jenőnek izgalmas lett az élete, mióta vidéken él. Látja a szomszédokat, ami egy panellakás után maga a kaland. Látja azt is, ha örülnek valaminek, azt is, ha baj van.

Lassan kezdem megismerni a szomszédok szokásait. Sokat beszélgetünk, gyakran kérek tanácsot tőlük, meg egyébként is, sokkal jobb, mint ülni a tévé előtt. A második szomszéd egy hetven körüli bácsi. Mindenki csak öregnek hívja.

Egyik nap néztem, hogy az öreg letámasztotta a kapát a sarokba. Most valahogy nehezebben ment a munka. Talán az időjárás, a front miatt lehet. Olyankor fárad el két sor szőlő után. De ez most mintha más lett volna.

A kútnál még megmosta a kezét. Csak úgy, egyszerűen, a felhúzott, jéghideg vízzel. A hideg jó volt, úgy láttam, de mégsem frissítette föl. És mintha fájt volna valamije. Vagy inkább mindene fájt.

A kisház előtt leült a padra. Igen, annak mindig lenni kellett. Ha csak két tuskón egy deszka, akkor is. Úgy, mint ahogy én is csináltam, éppen az övé alapján. Még fiatalon rakta a helyére, maradt is évtizedekig. Szép onnan a kert. A sok gyümölcsfa, a szőlő.

Láttam, hogy rosszul van, átsétáltam, hátha segíthetek valamit.

– Csak ne fájna úgy a szívem – mondta, de többet nem árult el. Gondoltam, talán az emlékek... Vagy mégsem?

Bekísértem a házba, előkerestük a gyógyszereit. Megnézte a kis adagolódobozkát, megnyugodott: reggel bevette az összes gyógyszerét.

– Akkor mi lehet ez? – kérdezte inkább csak önmagától. – Nem vagyok beteg, hiszen az előbb még kapáltam is, beteg ember meg a szerszámot se tudja megemelni. A gyerek megmondaná, de ő nincs itt.

Akkor jutott eszébe a telefon. Kapott ő a fiától mobilt, mondta is, hogy legyen mindig nála, hát ő kihozta a szőlőbe is. Letette a helyére, a kredencre. Nekem meg eszembe sem jutott, hogy vigyem magammal, amikor láttam, hogy baj van. Nekem is ott hever valahol a szobában. Vagy a műhelyben. Soha nem tudom.

Az öregnek nagyon messze volt a kredenc. Ilyen messze még soha nem volt az asztaltól.

Nagyon nehezen indult el. Ólomlábakon vonszolta magát a két méterre lévő telefonig. Én meg ne merjek mozdulni, nem nyomorék ő – szólt mindjárt, ahogy lépni akartam.

– Csak ne fájna! Legalább ne szorítana. Nincs itt levegő, nyissa már ki az ablakot is, meg az ajtót is.

Az ajtó pedig tárva volt, elfelejtettük becsukni. Pedig a gyerek mindig mondja, hogy nem szabad nyitva hagyni, biztos, ami biztos, csukni kell.

Amikor végre elérte a kredencet, fogta a telefont, de sehogy nem jutott eszébe a fia telefonszáma. Őt akarta hívni mindenképpen.

– Pedig tudtam, ha álmomból ébresztettek, akkor is.

Visszabotorkált az asztalhoz, leült a hokedlire. Törte a fejét, hiszen van valami, amit csak meg kell nyomni... Igen, ezt...

– Tessék, mentők – szólt a másik oldalon egy hang.

Nem tudott szinte semmit kinyögni. Csak azt hajtogatta, hogy fáj, nagyon fáj. De ide nem adta volna a telefont. Úgy kellett kivenni a kezéből.

A kérdezgetések után annyit tudtam elmondani, mi is fáj az öregnek, hogy hívják, hol lakik. Néhány biztató szó és tanács után letették a telefont.

Az öreg előtt ott volt a gyógyszeres doboza. Az, amibe még otthon kirakta a napi adagját. És ott volt benne a cédula is, ami alapján adagolni szokott. Sok tablettát szed, már nem tudja megjegyezni, melyiket mire. Ahogy a doktor elmondta, meg a patikus ráírta a dobozokra.

– Csak ne fájna már annyira. Vagy legalább ne szorítana. Akkor volna erőm még egyszer megmosni a kezemet. Rendszeren, szappannal. A körmömet is kitakarítanám.

A szírenázást meg sem hallotta, a mentősöket is én engedtem be a kapun. Csak szorította a dobozt, mint az a valami őt ott belül. Csak azt vette észre, hogy az ajtóban áll két pirosruhás ember. Inkább csak sejtette, hogy köszöntek, hát bólintott. Talán szólt is, de azt nem lehetett hallani.

Most, hogy már biztonságban érezte magát, kicsit összeszedte az erejét. Már tudott figyelni a kérdésekre. Megpróbált válaszolni is.

Aztán a piros ruhás fiú – számára szinte gyerek – kinyújtotta a kezét.

– Azok a gyógyszerei? Megnézhetem?

Az öreg megmutatta a tenyerébe öntött tablettákat, az erőtlenségtől remegő kezében szorongatott cédulát.

– Rendben van, bácsi. Jöjjön, elmegyünk a kórházba. Látom, van telefonja. Hozza magával, biztos benne van a gyerekek telefonszáma. Vagy a szomszédja tudja?

Mármint én. Mondtam, hogy új vagyok, senkit nem ismerek igazán, hívják inkább ők. Mondják meg a gyerekének, hogy a ház kulcsa nálam lesz.

Az öreg a fiúra támaszkodott. Csak akkor vette észre a másik mentőst, aki ott állt az ajtóban. Biztató mosolyát látva, már jobban is érezte magát. Mintha két fia lenne, a két gyere-

kére támaszkodna. Mintha a két gyereke vinné őt biztonságos helyre.

Mintha a két saját fia mentette volna meg az életét.

RÉGÉSZNAP, ÖREGESÉN

A tudomány egy nagyon fontos dolog. Nincs az az életkor, ami fölött abba lehet hagyni az ismeretszerzést. Ha még egy jó kis csapatkirándulás is kinéz belőle, meg sok-sok izgalom, a barátnőknek ott a helyük. Mariska kezdte a bejegyzést.

Egyik este, amikor éppen a fészfán füttyültek a csiripelők, jelentkezett Boróka, a magocska. Éppen csak szólt, hogy ha már ott jártunkkor annyira érdekelt a régészet, hogy még dolgozni is akartunk, most itt a lehetőség, lehet tanulni is: jön a Régésznap. Országos, de náluk külön programokat szerveznek.

Már előre örültünk az új, igazán érdekes, izgalmas programnak. Azonnal igent mondtunk a meghívásra. A férfiak érdeklődését nem nagyon keltette fel az ötlet, így Robiról is le kellett mondanunk. Sebaj, majd megyünk vonattal.

Igen ám, de egyetlen nap alatt vonattal ez megjárhatatlan. Az volt a mentőötletem: majd elkérem a gyerek lakását. Ők úgyis elutaznak, náluk el lehetne tölteni azt az egy, illetve két éjszakát.

– Kettőt? – lepődött meg Bözsike.

– Persze. Ha oda nem tudunk menni időre, akkor hazafelé se jön össze. Egyet előtte, egyet utána.

– És elférünk mind a négyen? – aggodalmaskodott Annuska.

– Gondolod, hogy másképp egyáltalán szóba hozom?

Rendezték végre soraikat, meg sértődéseiket, és szépen bele is kezdtek a szervezésbe. Én megkaptam a gyerektől a lakást, mindenki megnyugodhatott. Időközben kiderült, hogy Annuska nem tud utazni, közbejött egy kis problémája: csőtörés, aztán

festés, miegymás. Hortenzia pedig úgy megfázott, hogy felkelni is alig bír, úgyhogy csak Bözsikét láthattam vendégül.

De innen folytassa csak ő!

A világon minden részletet megbeszéltünk ketten. Ki mit visz, ki mit eszik, mit iszik, melyik vágánynál találkozunk, pontosan hány órakor. Egy utolsó egyeztetés, nagy sóhajtas, csomagolás. Csütörtökön délután vonatra szálltam a kis motyóval, sütivel, fasírozottal. (Rántottás kenyérről majd gondoskodik Mariska.) A vonat is ünnepi hangulatban lehetett, mert késés nélkül, pontosan ért a pályaudvarra.

Némi izgalommal néztem körül, de sehol nem láttam Mariskát. Sebj, késhet valamennyit, hiszen éppen dolga is lehet. Vártam hát türelmesen vagy tíz percet, aztán elővettem a telefont, hogy felhívjam szállásadómat. Előkotortam a táskám aljáról a szemüveget, hogy mégis lássam, mit kell nyomkodni, és keresni kezdtem a nevek között. De nem találtam.

– Jó, hogy Boróka megadta a számát – örültem egy haloványt. – Annust nem lehet felhívni, annak a telefonja is rossz. Talán nem haragszik meg.

Meg nem haragudott, bár nem repesett az örömtől Boróka, de bediktálta a kért számot, azzal a tanáccsal kiegészítve, hogy ha így sem találkoznánk, mondassam be, hogy Mariskát várom, csak pontosan mondjam meg azt is, hogy hol.

Bepötyögtem a telefonszámot, és nem kis izgalommal vártam, hogy jelentkezzen a barátnőm.

– Szia, Bözsi – jött a vidámság a túlvégről.

– Szia, Mariska. Hát te hol vagy? – ment a kevésbé vidámság oda.

– Hát itt a piacon, vásárolok.

– Otthon?

– Nem, Pesten.

– Én meg itt várlak a vágány végén. Négyre beszéltük meg, már negyed öt is elmúlt.

– Négyre, de holnap!

– Dehogy! Ma. Holnap lesz 30-ika.
– De szombaton lesz a régészóra. Pénteken én nem tudok menni.

– Már hogy lenne szombaton? Boróka is megmondta, hogy tanítási napon, mert sok lesz a gyerek. Vagy már megint átcsoportosítás van?

– Nem tudok róla. Mindegy, megyek eléd.

Valóban, néhány perccel később találkozhattunk is. Én ott álltam a batyuval, Mariska becsattogott a megpakolt szatyráival. Még jó, hogy a tömeg nem foglalkozik két öregasszonnyal, mert ragyogóan nézhettünk ki egymás mellett.

Mariska éppen úgy öltözött, mint máskor. Teljesen ráfeszülő farmernadrág, hasonlóan „lezser” piros póló, meg egy kék szabadidő felső. De legalább tornacipőben. Abban a vad rózsaszínben, amiben azt a bizonyos kirándulást járta meg. Én meg egy lötyty, fakó, fekete pólóban, sötétszürke nadrágban, csám-pás, de legalább kényelmes papucscipőben, kissé talán elnyúlt kardigánban jelentem meg. És mondtuk mindketten a magunkét, a magunk stílusában.

Zavar, az volt. Böven. Jövőkép viszont csak nagyon szűken. Ugyan, ki ronthatott el valamit? Kit kevert meg a naptár? Hogy is beszélünk meg? Hiszen minden részletről szó volt. A lakásba érkezésig ezen tanakodtunk, időnként beleszöve a szomszédasszony legújabb kalandját a kapával, meg a másik szomszéd esetét a rádióval. Közben, valamikor, két pletyka és ellentmondás között Mariska lemondta az egyébként halaszthatatlan programját.

De innen legyen megint Mariskáé a szó.

A lakásba érkezés pillanatában ültünk a számítógép elé, hogy megnézzük végre, mit is beszélünk meg. Egyértelműen kiderült: egyeztettük a vágány számát, az érkezés percét, a leszállástól a csarnokig gyaloglás időtartamát, a fásírozottak számát, a rántottának való tojás mennyiségét, a Borókának

szánt csoki fajtáját. Éppen csak azt nem: melyik évben, melyik hónapban és főleg melyik napon is találkozunk.

Még Boróka hangjába is sikerült némi mosolyt csalni, amikor elmondtam, hogy én bizony egy nappal későbbre számítottam.

– Jó az is, de szombaton csak a teremőrt láthatták volna.

– Miért, hát nem kétnapos a rendezvény?

– Nem nézte meg figyelmesen. Nálunk 30-án, és csak pénteken lesz külön program. De nekem aztán mindegy, ahogy tetszik.

Persze, hogy pénteken tetszett. Későn fekvés után hajnali ébresztő, és irány a vonat. Bözsi aggályoskodott, mint szinte mindig.

– Akkor most mivel megyünk?

– Először busszal. Ezt tudom. Aztán metróval. Ezt is tudom – próbáltam megnyugtatni.

– És akkor mit nem tudsz?

– Hát csak azt, hogy melyik irányba. De azt tudom, hogy át kell szállni a másikra. Vagy a harmadikra?

– Egyáltalán, odatalálunk?

– Persze, bízd csak rám magad.

Ment minden szépen, a pesszimista várakozások ellenére is idejében kiértünk az állomásra. Öröm volt a köbön! Merthogy 1: kijutottunk idejében, 2: jegyet is tudtunk venni, 3: szupervo-nattal utazhattunk.

Szuper a MÁV-kocsikhoz képest. Máshol ez a normális. De ki foglalkozott ilyen apróságokkal? Mentünk régészőrára Borókához. Számítani lehetett mindenféle nagy kalandra.

Kell ennél több két tanulni vágyó öreglánynak?

SZÉLBE FAGYOTT TUDOMÁNY

A tudományért és a kalandokért meg kell szenvedni. Kinek így, kinek úgy. Van, aki tanul éjt nappallá téve, van, aki megkoplal érte, és vannak, akik fagyoskodnak egy kicsit. Bözsike folytatta.

A vonatról leszállva, azt sem tudtuk, merre induljunk.

– Azt mondta Boróka, hogy van busz – igyekezett támpontot találni Mariska.

– Ilyenkor, reggel biztosan megy több is – próbáltam lelket önteni magamba. A hidegtől lassan kezdtünk felébredni.

Mikor kiértünk a vasútállomás területéről, örömmel tapasztaltuk: ott a busz végállomása. Éljen! Nem kell a szélben várni. Merthogy időközben nemcsak a levegő lett egyre hidegebb, de a szél is erősödni kezdett. Buszkeresőbe indulva is a szélvédett helyeken igyekeztünk haladni. Hiába, hetven körül már az is hetvenkedésnek számít, ha elindul valaki tanulni.

– Honnan indulhat? Onnan? – néztem egy oszlopot, amely úgy nézett ki, mint egy buszmegálló.

– Nem tudom, meg kellene kérdezni – okoskodott Mariska.

– De kitől?

– Odanézz! Ott a busz mellett egy bácsi. Őt esetleg?

– Buszos bácsi, kell tudnia.

Amennyire csak tudtunk, szél ellen haladtunk, mi, a hetven körüli nebulók, a szűk ötvenes pilóta felé.

– Jó napot kívánok. Fiatalember, a múzeumba szeretnénk eljutni. Melyik busszal menjünk?

A bácsiból fiatalemberré változott buszvezető – mert udvariasságra neveltek mindkettőnket – először a számot mondta. Aztán látva csupa értelem tekintetünket, hozzátette

– Majd a négyes, onnan az egyesről.

Kicsit elvitatkoztam Mariskával, hogy melyik a négyes, melyik az egyes, de végül épségben megérkeztünk a múzeumba.

Talán kicsit korábban a kelleténél, de ha valaki vonathoz van kötve, azzal elfordul az ilyesmi.

Kerestük Borókát, de nem jutottunk a nyomára, pedig már vagy háromszor körbejártuk a múzeumot. Ez sem volt fölösleges, közben azért néztünk is, tanultunk is, láttunk is, na megtalálhattunk is, ha valamihez nem volt kiírva a név.

Mikor kinéztünk az udvarra, láttuk, hogy már áll a sátor, öltöztek a páncélosok, néhányan feszítették a húrt. Látszott, gyakorlottak, túl azért nem feszítették.

– Nézd, fászlizza a lábát – fedezte fel Mariska az egyik leendő vitézt, talán sorstársat látva benne.

– Lehet, hogy csak a hideg miatt – dideregtem válaszul. – Képzelheted, milyen lehet ilyenkor az a vas.

Körbejárva, kicsit kényelmetlenül éreztük magunkat a sok gyerek között. Tanakodtunk is, mi lehet az ok.

– Ilyenkor mindenki dolgozik.

– Az öregek nem bírják ezt a hideget.

– A szél is fúj.

– Mindjárt esik.

– Lehet, hogy a pacifisták majd a csata után jönnek?

– Persze! Éppen koponyákat fogdosni. Inkább majd csak az után, a beszélgetésre.

– Tényleg, az nem kerekasztal lenne?

– De. Úgy látszik, valamelyik szakember ül majd az asztal fölé.

– Jöjjenek, jöjjenek! Vagy semmire nem kíváncsiak? – szakította félbe a fejtörést tudós ismerősünk. Észre sem vettük, hogy körülöttünk kiürült az udvar. A gyerekek vitézi felvigyázás mellett elindultak a sportpálya felé. A csatához kell a hely is, a béke és a biztonság is.

Mire mi is átszaladtunk, a magunk tempójában, már javában beszélt a... ki is? Bizony, nem sokat hallottunk az egész előadásból, de annyi azért átszűrődött, hogy történelemről van

szó. Meg egy igazi csatáról. Meg a bölcsesség fénylő fejű ikonjáról, Salamonról. Ha nehezen is, de összeállt a kép.

– Te, ez tetszett is – motyorogtam, magam sem tudtam talán, mire is mondván. – Azt hittem, valami gyerekeknek szóló bohóckodás lesz, de így, elmélettel már mindenki tanulhatott belőle. Még mi is!

– Sajnálhatják is a többiek, hogy nem jöttek el – csiripelt a sok kis veréb között Mariska.

– Biztos csak a hideg miatt. Én majd megfagyok!

– Én is. Megyünk védett helyre.

A múzeumban kicsit ittunk, kicsit ettünk. Utóbbit inkább az udvaron. Turista fasírozottat mégsem lehet a koronakészítők, meg a papírlándzsa-kovácsok között majszolni. Jóllakva azért már sokkal vidámabban ültünk a terembe, a régészőrára.

Egy kis történelem, amolyan helyi – de nem helytörténet – mellett jó sok régészet. Mosolyoghatott a lelkünk: mi már ebből mindent tudtunk. Fogkefét, spaklit, lavórt, ragasztót. Még az engedélyeket is. De azért csak hallottunk újat, technikákról, kötelezettségekről, akadályokról. Hiába, amatőr régész holtig tanul.

Nem is keveset. Mert ha kispakliztak egy vasat, vagy egy cserepet, fogkefével meg sminkecsettlet letakarították, Calgon nélkül tisztára mosták, még azt is ki kell találni, hogy mikori az az ízé. Hű, a mindenit! Ennyi új már nem ilyen vén fejnek való. Meg kell emésztetni a szerzett tudást. Meg azt a kevés maradék fasírozottat is.

– Nem esne rosszul most egy pohár bor. Átmelegítene. Tisztára megfagytam – panaszkodott Mariska.

– Ezek szerint éppen jókor jöttem – állt elének Boróka. – Hoztam a harcosok meghívását egy kis beszélgetésre. Amolyan szakmaira. Igazi magyaros, vagy inkább besenyős vendéglátásra várják magukat. Van bor, pálinka meg víz is. Ha éhesek, egy kis harapnivalót is kaphatnak. De mindez csak azoknak jár,

akik egy kerekasztal-beszélgetésen vesznek részt. Természetesen szögletes asztal mellett. Potyázni nem lehet.

– Szakmai? Fegyverforgatás, meg ilyesmi – rémüldöztem.

– Persze. Leventeoktatást indítunk. Egyszeri, rendkívüli alkalom. Csak itt, csak most. Csak önöknek.

– Tényleg csak mi leszünk? – keseredett el Mariska.

– A meghívás minden felnőtt érdeklődőnek szól. Látják, mennyien vannak. Jönnek?

De még mennyire, hogy mentünk! Mariska a borért, én az állandó kíváncsiságom miatt, de mindketten tele lelkesedéssel. És ugyanilyen lelkesen hallgattunk is. Néha egy-egy kérdést azért böktünk, de azért nem volt hiába az sem. Nekünk az is sokat jelentett.

Kicsit elkanyarodtunk ugyan a történelemtől, de jó beszélgetés volt. Utána még egy hatalmas baráti csevely következett Borókával. Egy kicsit erről, egy kicsit arról. Észre sem vettük az idő múlását, indulni kellett a vonathoz.

Hazafelé robogva, alaposan kitárgyaltuk a napi eseményeket. Levontuk a végső következtetést, valahogy így:

– Hatalmas élmény volt. Látod, azok az alapismeretek, a szállodások is, milyen jól jöttek. Csak ne lett volna olyan hideg, erős a szél. Kétszer ennyit is tanulhattunk volna – nyafogott Mariska, pedig én fáztam igazán.

– Volna. Már megint az a volna – mérgelődtem. – Így viszont az egész félbe, vagy inkább szélbe fagyott.

– Te! El kéne jönni legközelebb is. Annussal együtt. Hortenzia biztosan nem hagyta volna ki most sem, csak az a betegség ne lett volna!

– Meg Zióval. Tényleg, mi lett az ő szállodájával? Arról senki nem beszélt.

– Képzeld el azt, tudományos alapon. Emlékszel? Matyó hímzés, meg minden. Szerzünk róla fényképeket, majd elhozzuk.

Most, hogy leírtam a kalandunkat, kicsit megsajnáltam Borókát. Ő ebből a tervből még semmit nem sejt. Lehet, hogy ha sejtene, nagyon gyorsan szervezni kezdené távolmaradását?

ŐSZ

HÚZD MEG JOBBAN!

Jó nagymama holtig tanul. És ismerkedik. Az egyik tanul, a másik ismerkedik. Bözsike utólag is jót mosolygott az eseményeken.

A nyáron kicsit hosszabb időre kaptam meg Bercit. Hiába, az ovi vakáció idején csak amolyan összekevert gyermekmegőrző, a gyerekek meg sokkal jobban szeretnek a nagymamáknál nyaralni. Itt aztán van minden, ami csak kell: játék, kirándulás, gyerekbuli, kedvenc süti, meg pancsolás is, fagyizás is.

Úgy gondoltam, ha már a gyermeknap nem volt az én ünnepem (Berci máshol szórakozott), most bepótoljuk. A városban éppen ilyen pót-gyerekbulit szerveztek, mindenféle kalandokkal. Oda el kell vinni a fiút, akármi legyen is a vége.

Azért csak eltöprengtem, még mielőtt megígértem volna bármit is. Arra jutottam, hogy nekem egy kicsit talán fárasztó lenne a gyereket egész nap szórakoztatni, Bercinek meg unalmas lesz egy öregasszonnyal sétálgatni. Felhívtam inkább Mariskát, hátha ő segít a bajomon. Jött is a válasz szinte azonnal:

– Szerintem is jobb lenne, ha két gyerek menne. Valakit nem tudsz még meghívni erre az egy napra?

– Akiket ismerek, nem Berci korosztályába tartoznak.

– És egy kis korkülönbség olyan sokat számítana?

– Kicsi nem, persze. Marci korosztálya jó lenne, de olyan idős gyereket nem ismerek a közelben.

– De Marci nálam tölt majdnem egy hónapot! Nekem ebben a melegben mindig nagyon fáj a lábam, nem is szóltam neki, hogy lesz ilyen gyereknap-féle, úgyse jutnánk el.

Szinte gondolkodás nélkül vágtam rá:

– Akkor jöjjön ő, a gyerekek legalább ellesznek egymással.

Később azért elgondolkoztam azon, hogy ez némi anyagi áldozattal is jár, de Mariska csak beszáll a rájuk eső összeggel. Elvégre tudja, hogy én is kisnyugdíjas özvegyasszony vagyok.

Elérkezett a Nagy Nap. Bercivel már korán elindultunk, hogy Marci és Mariska is elérhesse még a megnyitót. Messziről virítottak a Fő utca fölött a színes esernyők, még Mariska ruháit is túlharsogták. Már ettől virgonc lett a két fiú, alig lehetett őket megállítani.

Lovagi torna a terepasztalon? Győzelem! Horgászás? A legszebb aranyhalat ők fogták ki. Egy kis fejtörő meg se kottyant. Azon a célbadobós kalapon meg mi volt olyan érdekes? Nem is volt nehéz eltalálni a bohóc fejét. Kinyomozták a banditákat, meg azt, hogy a labdákat hova dugták el. Aztán volt KRESZ-tanulás, meg vizsga is. Csak úgy gyűjtötték az elismeréseket!

Meg kellett próbálni még a favágók életét is. Ott állt a fűrészbak, rajta a szép, vastag fa, a baknak támasztva pedig a nagy fűrész. Az a nagy, amit kétkarosnak is szoktak mondani, mert két ember kell hozzá.

Ezt egy Berci és egy Marci ki nem hagyhatja. Meg kell mutatni, milyen erős két srác kapta a sok dicséretet. Egyik ide állt, a másik meg oda, elkapták azt a nagy fűrész két kézzel, de valahogy nem volt az igazi. Az erőviszonyok! Azokat kellett kiegyenlíteni. Így beálltam a kicsi mögé, úgy húztuk a fűrész.

De valami még mindig nem stimmelt. Az a fűrész nem volt jó. Állandóan elhajlott, akkor meg beszorult, ha meg beszorult, nem lehetett kirángatni. A fiúk hol a nevetéstől, hol az erőlködéstől vörösödtek, én pedig szégyenemben.

Bizony, előjött a kényeztetés minden hátulütője. Hiszen soha nem fűrészeltem fát! Még gyújtóst is alig vágtam, pedig nem volt mindig gázfűtés. De először apám kímélt, elvégre kislány kezébe nem való ilyen szerszám. Aztán meg azért, mert egy fiatal lány legyen csinos, ne kerges kezű.

Később a férjem követett el mindent a kényelmem érdekében. A fűtésre éppen csak annyi gondom volt, hogy a leszállított fa behordása után összesöpörtem a járdát. Fűrészelni soha nem kellett, elég volt látni más kezében. Az meg egészen más-

képp nézett ki, és csak egy ember húzta, nem kellett még a másikhöz is igazodni.

Mariska már eleve a pipacsos muszlin szoknyája és a lila tűsarkú cipője miatt még véletlenül se kezdett volna dolgozni.

Mielőtt feladtam volna a harcot a fűrészműködéséért, megállt előttünk egy kisportolt fiatalember. Lehetett vagy negyven éves, majdnem fekete hajú, átható kék szemű. Megmondom őszintén, egy pillanatra meg is akadt a szemem rajta. Természetesen csak esztétikai értelemben. Jó, igaz: egy kicsit megint félni kezdtem magamtól. Mariska is megbámulta rendesen.

– Nem lesz ez így jó, fiúk, ketten egy ellen? Legyünk inkább ketten kettő ellen. Mit szólnátok hozzá?

– Ha meg tetszik engedni, segítenék – fordult aztán hozzám.
– János a nevem, vadász vagyok, nekem talán jobban megy a fűrészelés. Egy kis szakmai segítséget ajánlanék fel, ha szabad.

– Megköszönjük – vágtam rá olyan gyorsan, amilyen gyorsan csak tudtam. Végre egy fűrészipari szakember!

A fiúk ettől kezdve sokkal lelkesebben erőlködtek, Mariska csillogó szemmel, egyre hangosabban biztatott, de még a legújabb ismerősünknek se ment olyan nagyon a fűrészelés. Hiába, a gyakorlatban minden egészen más, mint ahogy az iskolában tanítják az elméletet.

Már kezdtünk erőnk végére érni, mi, a bátor favágók, amikor egy bácsi állt meg mellettünk.

– Nem jó az egész – mondta csak úgy, szinte mellékesen. – Hát meg sem nézték, merre állnak a fűrész fogai? Ráadásul minden szerszámnak lelke van, nem lehet csak úgy, erőből nekimenni. Na, fogják csak meg! Lazán, puhán... Igen, így jó lesz – és rövid elméleti-gyakorlati oktatásba kezdett, szerszám- és anyagismerettel egybekötve.

Nagyon gyorsan végeztünk is a feladattal. Hiába, aki tud, az tud.

A nagy munka után kellett a felfrissülés. Berci és Marci nekiiramodtak, meg se álltak a vízi dodzsemig. Új barátjukat is

unszolták, menjen velük, legfeljebb beszélget a két nagymamával.

– Őszintén szólva, azt hittem, mindkét gyerek a maga unokája – kezdett a társalgásba János. Helyettem Mariska válaszolt. Belőle aztán dőlt a szó, ahogy talán soha. Elmesélt mindent magáról, rólunk, a klubról, a programjainkról. Észre sem vette, hogy a kék szemek mögött furcsa gondolatok motoszkáltak. Én láttam, természetesen megérzem a veszélyt, de ő el volt varázsolva.

Azok a gondolatok nagyon is motoszkáltak János fejében! Hamar kiderült, hogy Mariska engem csupa önsajnálatnak lát, aki sír a férje után. Ő viszont maga az élet, akinek semmi gondja nem volt soha. Marci is éppen eleget dicsekedett a nagymamáról.

Én még akkor sem gyanítottam semmit, amikor János felajánlotta segítségét és kocsiját a könnyebb hazajutás érdekében. Különös hangsúllyal Marcira, akit elsőnek vitt haza a nagymama szép házáig.

Én Bercivel is vidáman ugrottam ki a kocsiból a lakótelepen. János meg füttyörészve száguldott tovább. Mint aki megtalálta – ha nem is magát a vadat – a legjobb magaslest. Talán még sikeres vadászatot is kívánt magának.

GÁZKARBANTARTÁS

A gáz nagyon veszélyes dolog, kell az ellenőrzés. Kell a rendszeres karbantartás, javítás is. Csak az nem mindegy, hogyan? Bözsike nagyon nehezen viselte.

Éjszaka elég rosszul alszom, ezért napközben le-ledőlök kicsit szundítani. Egyszer pokoli gázszagra ébredtem, meg fejfájásra.

Elképzelni sem tudtam, mi történt, hát körülnéztem. Először otthon, hátha megint égve felejtettem valamit, vagy csak rosz-

szul zártam el a gázt, de semmi hibát nem találtam. Viszont eljutott hozzám – a tudatomig – a ricsaj a lépcsőházból.

– Ezek szerint kint van gond – nyugtáztam magamban, de megnyugodni nem tudtam.

Így dől a gáz valahol? És ha valaki idegességében rá akar gyújtani? Vagy beindítanak egyet a roncs kocsik közül? Ne mondja senki, hogy nem lehet csinálni valamit!

Én természetesen azonnal meg is tettem a legtöbbet, amit tudtam: kiálltam a többi kiabáló közé, rémülten bámulni a levegőt. Vagy a gázt. A láthatatlan, színtelen, de egyáltalán nem szagtalan valamit. És féltem. Igaz, én mindig és mindentől, meg mindenkitől, de most aztán nagyon féltem. A hangulat és a gáztelítettség egyaránt robbanásig feszült volt.

Akkor ijedtem meg igazán, amikor Rémné asszony hangját meghallottam:

– Nehogy a villanyórát is leszedjék már! Ahhoz maguknak semmi közük. És egyáltalán, az elektromosok tudják, hogy itt piszkálják az egészet?

Akkor már kapiskáltam, mi is lehet. A fejem ugyan hasogattott, meg szédültem is, de az a valami ott bent azt dübörögte, hogy karbantartás. Volt már róla szó, hiszen régiek a csövek, lehetnek kisebb hibák. De így? Se szó, se beszéd, csak jönnek szerelni?

Bizony, csak úgy. Jöttek, láttak, leszereltek. Szinte mindent. Amit rémült asszony a legrémesebbnek tud elképzelni, bekövetkezett: leszerelték az összes gázórát. Befőzési időben.

– És miért éppen ma kellett? – rikoltozott Rémné asszony. – Egyáltalán, ki szólt, hogy kell itt valamit is csinálni? Majd, talán ősszel! És miért éppen nálam kezdték, nem ott, szemben? Náluk fogy a legtöbb gáz, tudom, mert képesek naponta fürdeni. Semmi spórolás! Még az is kiderülhet ám, hogy nem csak innen veszik a gázt!

– Na, akkor elmondom, de jól figyeljen, többször nem fogom – mérgesedett a szerelő. – Az elektromosok szóltak, hogy

valami nem stimmel. Magánál volt villanyóracsere, nem? Itt is van, látszik! Akkor látták, hogy nagyon szabálytalanul van itt minden kötözgetve. Nem félt, hogy baj lesz ebből?

– Miért félnék? A tűzhelyen is szikrával gyújtom a gázt. Olyan elektromos ciccentöm van. És? Az is 220, ez is 220. És ugyanaz a gáz. Legfeljebb kicsit nagyobb lángon égett volna.

A szerelő feladta, hogy lehet foganatja is a magyarázatának, de azért folytatta. Kint állt szinte az összes szomszéd, nem árt, ha tudnak valamit. Így kiderült, hogy az elhasználódott csövek már magukban is veszélyesek voltak, a hegesztések elgyengültek. Már éppen ráfért a hálózatra a felújítás. De ez a majdnem egy helyre kötött óra kiverte a biztosítékot. Egyáltalán, hogy került oda? Ki csinálta? Mikor?

– Hát, a tervben nem ez volt, úgy emlékszem, de így egy zárt dobozba kerülhetett, hogy ne lopja a szemben lakó a gázt is. Lop az mindent, még a kábeltévét is! Azért nem tudom én nézni, mert ő rákapcsol. Igenis, vagyonvédelemből csináltattam így! Ha tudnák, mennyit kellett veszekednem érte, de csak így lett.

– Most pedig sehogy nem lesz. Elvisszük az órát. A gázszagot meg magának köszönhetik a többiek.

– És mikor hozzák vissza? Még egy kávé se tudok főzni magamnak!

– Majd, ha az egész rendszert lecseréltük, ellenőriztük, mindent szabályosan megcsináltunk. Majd akkor lesz gáz. Addig majd megmagyarázza a szomszédainak, hogy mi ez az egész.

Rémné kicsit megrémülhetett, mert abbahagyta a sívalkodást. Ez a „majd” nagyon rosszul hangzott. Igen távolinak tűnt. Az meg végképp nem tetszett, hogy az ellenőrzést éppen nála kezdték.

Hogy az ő lakásába idegen bemenjen? Azt már nem... de most nem tiltakozhatott. Bementek. Hamarosan falbontás hangját hallotta mindenki. Belőlem is kibújt a rosszindulat fele (háromnegyede), hogy igenis, megérdemli, hogy szétverjék a

konyháját. Azt is megláthatják legalább, hogy milyen rendetlen.

Addig mosolyogtam magamban, amíg Rémné lakásában abahagyták a munkát – és kihozták a vastag csövet. Az a felszálló, vagy leszálló vezeték.

– Jézusom! Még jó, hogy nem elszálló – gondoltam magamban, de már fordultam is befelé. – Akkor hozzám is jönnek levágni a csöveket? Azonnal rendet kell csinálnom. Hova dugjam azt a sok cuccot? És ki is kéne takarítani. Á, de minék. Most mossak fel? Összejárkálják a szép, új burkolót.

Amikor megérkeztek a szerelők mindenféle hatalmas szerzőmokkal, megnyugtattak: tényleg kár lett volna felmosni. Fel kell törni a konyhában egy kis darabot, hogy a csövet ki lehessen venni. Mert a cső nem maradhat, cserélni kell az egészet.

Én meg az egyik réműletből a másikba estem. Az már szinte lebént, amikor meghallottam Rémné újabb visítását.

– Aztán nekem nehogy most elkezdjenek hegeszteni! A végén még felrobbantják a házat! És a villannyal mi lesz? Nem lesz? És mindenkinél kikapcsolták, vagy csak velem szórakoznak? Így legyen az ember takarékos!

– Tényleg nem lesz villany? – ijedeztem már én is rendesen.

– Ne tessék félni, villany lesz, csak amíg nagyon muszáj, kikapcsoltuk ki. Nehogy abból legyen baj. Talán egy órára.

Egyfolytában az agyonstoppolt sötétszürke otthonkám egyik csücskét morzsolgattam idegességemben. Éppen jókor csörrent meg a telefon, Hortenzia hívott. Szinte köszönés nélkül vágott bele:

– Nagy bajban vagyok. Tudnál nekem segíteni?

– Talán. Én is nagy bajban vagyok. Lehet, hogy kiségethetjük egymást.

– Képzeld el, itt a paradicsombefőzés. Tudod, mint tavaly. Megint kaptam jó sokat, túl vagyok a passzírozáson, már rotyog, én kezdtem kimosni az üvegeket, erre elzárták a vizet.

Minden előzetes figyelmeztetés nélkül. Műszaki hiba miatt a vízszolgáltatás bizonytalan ideig szünetel.

– Nagyon jó. Ezek szerint hozzátok is elért a korszerűsítés. Nálam van víz, de nincs gáz. Egy ideig villany sincs. Persze, összedolgozhatunk. Te átjössz üveget mosni, én átmegyek ebédet főzni. Mit szólsz hozzá?

Ugyan, mit? Kisegítettük egymást.

ATOMKORI GYŰJTŐGETÉS

Ősszel a szüret és a kirándulások nagy szezonját éljük. A kettőt meg kifejezetten hasznos szórakozásként lehet összekötni. A kirándulásról pedig élménybeszámolót lehet írni. Hortenzia kapta a lehetőséget.

A kertben, a földeken egész évben dolgozók őszen aratják munkájuk gyümölcsét. Sokan ebben az időben piacolnak, és kis nyereségüket osztják be a következő hónapokra. Jó esztendőben nyugdíj-kiegészítésnek elfogadható jövedelem, máskor azonban rájár a rúd a földművelőkre.

A klubtagok közül Annuska, Mariska meg Ervin még ismerik a természet adta lehetőségeket, ezért gyakran kirándulnak, gyűjtögetnek. Egyre többször indul együtt az egész csapat.

Az erdők terített asztalként várják a látogatókat. A gomba egy-két napra megteszi ebédnek, néhány fajta meg eltehető télire savanyúságnak, pörköltnek. Ha ennél is többet ad a természet, az értékesíthető. (Annyi még soha nem jött össze, inkább bartereztünk gombáért csipkét, csipkéért befőzést – ki mit tud.)

Ha már kimozdul a nyugdíjas, gombán kívül más „aranyat” is keres. A csipkebogyóból kitűnő lekvár, szörp készülhet. Ott a som, a szeder, a rengeteg gyógyfű, amit meg Ervin ismer. Kellő türelemmel összegyűlhet annyi csodabogyó, hogy érde-

mes azt pénzzé tenni. A vadgesztenyéért is elég szépen fizetnek... bár az inkább legyen a gyerekek játéka.

Nincs szükség biztatásra, a szervezésemre – meg Robi közreműködésére – egy kis természetjáráshoz, jön mindenki, ha nem is csak kedvtelésből. Vannak, akiknek a gyűjtögetés, a rőzsehordás jelenti a megélhetést, télen a fűtött szobát, ahogy a klub a szórakozást, a társaságot, a közösségi életet.

A világválság idején pedig újra felfedezhetjük a legdemokratikusabb társadalmat, az ösközösséget. Nem is volt az olyan rossz!

KOR

Vannak az életben korszakok, amikor más-más kérdést tesz fel az ember. Vendégségben járva, Annuska is erről beszélgetett.

Mariskát hívták telefonon. Olyan régi ismerőse, akivel évtizedek után nemrégiben beszélt újra. Semmi harag, vagy hasonló nem volt közöttük, csak Manci ott maradt, ahol akkor lakott, Mariska máshol találta meg a boldogulást.

Nála jártam éppen, így hallottam a beszélgetést, akkor is, ha nem akartam. Sok közöm nem volt hozzá, de egy idő után felfigyeltem valamire.

– És ő? Jaj, hát ő is? És mi van Gabival? Ó, szegény. És Tóni él még? Tudod, az ő felesége volt az a szép...

Hosszasan emlékeztek. Tehették, Mancinak hétvégi tarifás csomagja van: körzeten belül ingyen beszélhet. Mariskát hallgatva Manci nem sokat juthatott szóhoz. (Később kiderült, hogy bizony egyszerre mindketten mondták a magukét.) Csak az a felsorolás, az! Gyászosra sikeredett.

Végül, mikor befejezték, Mariska boldog mosollyal jött vissza hozzám. Talán nem is vette észre ezt a kicsit fura reakcióját, amikor sorolni kezdte, ki halt meg, ki van még az élők

sorában, de már nagyon beteg. Mert *az a másik* nagyon megöregedett. És *az a másik* nagyon szerencsétlen.

Elmesélte, ki mikor halt meg, milyen volt a temetése. Nekem sokuk neve nem volt ismerős. Mondtam, hogy nem ismerem, mire jött a körülírás: abban az utcában lakott, ami elkanyarodott az izé felé, ahol a Jancsi dolgozott, aki a sánta Juliskát vette feleségül. Így már mindjárt világos lett, hát hogyne.

Hallottam a beszélgetését Mancival, és meghallgattam azt is, amit nekem szánt. Meghallottam azt is, *hogyan* mondja. Igen, én is tudom, korral jár.

Amikor gyerek még a gyerek, arról folyik a disputa, kinek milyen a tolltartója, netán arról, ki szerelmes jobban az óvó nénibe. Kicsit nagyobbacskán már a baráti játékok, a bulizások adják a témát, majd jönnek az anyakönyvi hírek. A házasságkötés rovata. Az esküvői ruhák, menük. És a filmélmények, a könyvek.

Nem telik el sok év, amikor újra váltás érkezik: a születési híreket falják. Meg a celeb-pletykákat. Álláshirdetéseket böngésznek. A napi politika teszi ki az élet leghosszabb szakaszát, majd jön a nyugdíj.

Amikor már nem jár dolgozni az ember, a gyerekek is kirepültek, kezdi magát öregnek érezni. Akkor már nem a filmek, nem a celebek lesznek érdekesek, hanem a klasszikus könyvek, a klasszikus zene valamelyik formája. Valahogy az örökéletű dolgok felé hajlik az érdeklődésünk. Az újságokban pedig a halálozási híreket keressük.

Eleinte döbbenet olvassuk, hogy ez a barát, az az ismerős is elment. Bizony, hozzátesszük magunkban: még fiatal volt. De ahogy szaporodnak az ismerős nevek, a korosztályhoz tartozók, egyre kevésbé mondunk ilyet. Lassanként a korosztálybeliek halálhírére azt feleljük: szép kort élt meg.

A beszélgetéseink, az emlékezéseink lassan átalakulnak. Nem igazi élménybeszámolókat tartunk, nem azokat hallga-

tunk, hanem azt emlegetjük, hogy „tudod, akkor, amikor még a Julinak udvarolt”, vagy „akkor született a gyerekek... már ő sem él”.

Aki idáig eljutott, annak már az is szép, ha van kivel emlékezni.

Akivel emlékezik, az még él. Az emlékek meg örökre megmaradnak.

Legfeljebb kicsit fényesebbre suvickoljuk.

BEZZEGSPÓROLÁS

Nyugdíjasnak semmire nincs ideje – mondják, és igazuk van. Hiszen egy nyugdíjas bevásárlással tölti ideje nagyobb részét. Nem azért, mert unatkozik, nem azért, mert megvehet mindent, ami megtetszik, nem. Egyszerűen azért, mert éppen ott, éppen akkor akció van. Olcsóbb a liszt, a cukor, a kenyér, a mosópor. Annuska is lázasan tanulmányoz minden szórólapot.

Mindig és mindent könyvelni szoktam. Sokan megmosolyognak érte, de én legalább követni tudom, mire mennyit költöttem. Jó ez néha.

Különösen olyankor, amikor a boltos szórólapokat hozzák. Előveszem a kis füzetemet, meg a reklámokat, és összehasonlítom az árakat. Aztán jön a terv.

A legközelebbi üzlet, amolyan sarki szatócsbolt árait tudom, ahogy az összes hipersupermarkethez az útiköltséget is. Mert bizony a legtöbb helyen nem a településen belül van választék bevásárlóközpontokból. Szórólap-tanulmányozás után jön az útvonalterv. Rendes spórolóként össze is írom, szép sorjában.

Hétfőn liszt az egyikből. Spórolás 30 Ft/kg. Akkor kell 10 kiló, így a megtakarítás 300 forint. Megy majd a különkasszába.

Ha kedd, akkor cukor a másikból. Spórolás 15 Ft/kg. Befőzés is van, úgyhogy kell ebből vagy 20 kiló. Na, jó, majd kétszer fordulok a nyuggertalicskával. A megtakarítás, újabb 300 forint, megy a különkasszába.

Szerda: mosópor a harmadik helyről. Nagyon megéri a nagyobb kiszerezés, éves szinten ez legalább egy ezres! Ez is megy a különkasszába.

Csütörtökön ismét a legelső helyre, aznap kezdődik az újabb akció. Most éppen a fagyasztott borsó. Egy kis fejszámolás következik, abban jó vagyok. A helyi boltban máskor ugyan olcsóbb, de ha most kettőt veszek, az alig több, mint itt az egy. Tehát veszek egyszerre négy csomaggal, az annyiba kerül, mint itt a három. Hosszú időre elég, de megint spórolok 300 forintot. Ez is megy a különkasszába.

Pénteken amott az italok olcsóbbak. Vannak márkásabbak is, azokból veszek vagy hármat – az orvosoknak. A nővéreknek majd szombaton valamilyen desszertet a másik helyen.

Átnéztem újra a papírkámat és összesítettem. Így megtervezve, legalább kétszer járom meg ugyanazt az üzletet, de éves szinten megspórolok néhány ezer forintot, amiből a karácsonyi ajándékot tudom majd megoldani.

Igen ám, de nem úgy van az, ahogy a kisember elképzei. A gondok az áruházban kezdődnek. A szórólapon feltüntetett árak pontosan megtalálhatók, csak a hozzájuk tartozó áruk nincsenek sehol. Ilyenkor lehet morogni, lehet reklamálni, de teljesen fölösleges. Hiszen előveszik a szórólapokat, amiken megmutatják: szépen fel van tüntetve, hogy az akció melyik napig, de legfeljebb a készlet erejéig tart. Valahol, a leghátsó oldalon, legalul, más szöveg mellett, bolha betűkkel. Jó szemmel is alig olvashatóan, de a törvénynek megfelelően. Elvégre abban szó sincs arról, hogy átlagos szeműnek is olvasható legyen, csupán azt írja elő, hogy fel kell tüntetni.

– Bezzeg az én időmben, még az átkosban! Az volt az igazán jó, a kiszámítható. Nem hiába sírjuk vissza egyre többen a

régi rendszert. Azokat a régi törvényeket, amik előírták, mit, mikor, mennyiért. Amikor tejnek és kenyérnek a nyitás pillanatától zárásig *kellett* lennie, Amikor akciós terméket akciós áron *kellett* biztosítani az akció kezdetétől a végéig. Azóta persze új rend van.

De legalább mindennap kidugom az orrom, megyek emberek közé, kirándulok, utazom. Vagy nem.

GYÓGYSZERTÁRBAN

Néhány nappal ezelőtt Jenő a háziorvosánál járt. A jogosítványát kellett érvényesíttetni. Ha már lement a hivatalos ügyek miatt, felíratott magának minden szükséges gyógyszert. Az ő korában már annyi apró probléma van, meg kell előzni a nagyobb bajt.

Türelmesen vártam a patikában a soromra, annál is inkább, mert nemcsak a havi jóllakási jegyeimet váltottam ki, de cseppnyi gondra is orvosságot akartam venni. Lehetőleg diszkréten. A patikus, egy nagyon kedves fiatalasszony, figyelmes-ségéről híres: ha idős ember állt előtte, kicsit hangosabban beszélt, nehogy ne hallja, mik a tanácsok, az orvosi előírások.

Megkaptam a receptre felírt orvosságokat.

– Tetszik még valamit kérni?

– Igen – fogtam minden eddiginél halkabbra mondanivalómat. – Tud nekem adni valami jó szert? Amit a múltkor vittem, nem volt igazán az.

– Mire tetszik gondolni?

– Hát, amit reklámoznak mostanában. Az a doktor.

A patikus kisasszony kezdett valamit sejteni, de hogy egyértelművé tegye a dolgokat, szépen, tagoltan, hangosan kérdezte:

– Prosztataproblémára? A Prostatamol jó lesz?

– Annak milyen a hatása? A feleségem azt mondta, kérdezzem meg, mert az új nem ért semmit – füllentettem kicsit.

– Nagyon jó – érkezett a lelkes válasz. – Mondja meg a feleségének, hogy ezt sokan dicsérik.

Némi babakacaj ekkor akart kirobbanni a sorban állókból. Nem az én problémázásom miatt. Természetesen. A gyógyszerész előzékenysége, na meg annak mellékhatásai okoztak ilyen tüneteket.

MIÉRT?

Időnként elszámol magával mindenki. Megnézi, volt-e értelme az életének. És ha kell, példaként mondja el a gyerekének. Mint Annuska.

Nem várt vendéget kaptam: Anikót, a lányomat. Csodálkoztam, hogy éppen akkor, éppen nálam, de mikor megláttam a kisírt szemét, rosszat sejtettem.

Anikó sírva mondta el, hogy belefáradt, elege van, hogy kihajtják a lelkét is, de mégsem mondhat fel, hiszen ott a gyerek, miatta vállalta a másod- és harmadállást is. Meg amúgy sem egy otthonülő fajta.

Mit tesz ilyenkor egy anya? Elmesél egy történetet a saját életéből. A belefáradás történetét. Azt, ahogy nyugdíjba mentem.

– Na, ebből elég – mondtam akkor, és letettem a ceruzámat. Akkor én is sírva mentem haza. Nem bántott senki, nem történt különös esemény, tragédia. Egyszerűen belefáradtam az életbe. Belefáradtam, hogy semmi nem sikerül, pedig becsületesen dolgoztam negyven évig.

Akkor már rég nyugdíjba mehettem volna, de özvegyen maradtam, és az alacsony nyugdíjból nem tudtam volna fenntartani az emberhez méltó életet. Özvegyi nyugdíjam mellett annyit

kerestem, hogy nyugodtan élhettem, ha nem is olyan nagyon könnyen. Csakhogy így időm nem maradt rá. Naponta három óra utazás, teljes munkaidő. Hétfőtől péntekig hajnalban indultam, és késő este érkeztem haza. Sokszor vacsorázni sem volt kedvem – egyedül rossz asztalhoz ülni. Meg kinek is főznék? Miért is készítenék jó vacsorát, ha nincs, aki örül neki?

Munkából hazaérve, még a szomszédok jóindulata is fárasztott. Mióta egyedül maradtam, kerülöm az embereket, a társaságot. Mit is mondhatnék? Hogy dolgozom? Hogy már alig bírom? Hogy csak azért vállaltam, mert így nem vagyok a lakásba zárva? Mert az anyagi gondokat csak így tudom megoldani?

A szombat és vasárnap másnak szabadidő. Nekem az sem. Olyankor mostam, vasaltam, takarítottam, akkor láttam el a háztartást egész hétre. Vasárnaponként, sötétedés előtt még kiszaladtam a temetőbe. Este olyan fáradtan ültem a tévé elé – ami az egyetlen szórakozásom volt még akkor –, hogy gyakran elaludtam, s csak arra ébredtem, hogy vége az adásnak.

Tudod, kötelességszerűen, vagy inkább csak megszokásból, hétfőn hajnalban újra munkába indultam. Kezdtem előlről a robottá vált életet. Már a lakásnak sem tudtam örülni. Minden keserű volt. És ott kiabált a kérdés: MIÉRT?

– És miért? – kérdezett vissza Anikó. – Most is csak az van, ami kezdetekkor. Egy lakás, úgy-ahogy berendezve. Nem mész sehova, legfeljebb az öreglányaid közé. Ezért húztad az igát?

– Igen, csak ennyit értem el. Mert nem éltem. Azt hittem, az élet nem más, mint munka. Azt hittem, azért élünk, hogy dolgozzunk, és azért dolgozunk, hogy legyen pénzünk.

– Tán nem így van?

– De, így van, csak nem ez a vége a mondatnak. Mert bizony azért lesz pénzünk, hogy éljünk. Van munkád, ez mostanában már magában is nagy öröm. De ne vállalj másikat, harmadikat a többért, mert belefáradsz. Tedd fel inkább a kér-

dést magadnak: miért csinálod? Miért tűröd? Meddig érdemes, és mikor megerőltető áldozat?

Anikó egy darabig csendben gondolkodott, aztán elővette a telefonját.

– Szia, Panni! Elmegyünk egyet csavarogni? Csak úgy, bele a világba. Megbeszéljük, hogy melyik szakkör tetszik, és melyik nem. Jobb volna néha otthon beszélgetni a sok tanulás helyett. Meg kirándulni. Máris indulok érted, ha te is úgy akarsz.

Annuskára nézett, és már mosolygott is. A történet nélkül tényleg elfelejtett volna élni. Annuska pedig elszámolt magával: ha már mást elszalasztott, legalább ezért érdemes volt élni.

PERCEGEK

Morgok. Illetve zúgok. Már megint. Vagy még mindig? Állandóan. De lassan csak /cegek. Mint a szű a fában. Vagy visítok, mint a fába szorult féreg. Már kezdik az öregek is, pedig azt reméltem, ők, mint később gépesültek, kihagyják ezt a szakaszt. Ervinben bízom. Talán ő ezzel a hozzáállással megneveli Jencit is.

Kitalálták valamikor az sms-szöveget. Ennek, ugye, az volt a lényege, hogy minél kevesebb karakterből minél több szöveget lehessen kihozni. Gyakorlati kényszerűségnek is mondhatnám.

El is fogadnám, ha azóta nem fejlődött volna a tudomány és a technika. De fejlődött, hála a Számítógép Magasságos Isteneinek. Kitalálták az e-mailt, ahol a karakterszám mit sem számít. Lehet írni, amennyit kedvünk tartja. Meg kitalálták a videotelefont, fut már ilyen is, olyan is, szinte az asztalnál ülve beszélgethetünk, a legnagyobb földrajzi távolságok ellenére.

Az agyonrövidítésnek tehát a világon semmi értelme nincs. Mégis, betűrejtvényekkel találkozom. Újabban Jenőnél is!

Olyanokkal, hogy a szomsz b/L mkit. Vagy olyanokkal, hogy nem: és nem xoz, fexem v s, lformán fáj, de nagyon, é .osan azért, mert nem kellene. Mérge is azért vok, mert nem vagyok vok. Se más serpenyő.

Már nyugodtan ki lehetne írni értelmesen is a szavakat, hogy értelmes mondatok alakuljanak ki belőlük. „Úgy, hogy a szomszéd beperel mindenkit. Meg úgy, hogy nem oszt és nem szoroz, fekszem vagy sem, egyformán fáj, de nagyon, és pontosan azért, mert nem kellene.” Legalább a hétköznapi beszédben ne rövidítsünk már! Jenő, ettől még te nem vagy sem fiatalabb, sem modernebb, sem okosabb. Csak lejárhatja magát az ilyen vénség!

Vagy Köbükik lettünk? MZ/X jelkez? Nálam még ez a hólyag itt, a nyakamon nem a mesterséges gondolatátvivő kézikészülék, hanem a magam gondolatteremtő feje.

Nekem még nem tudják beprogramozni, mi is a gondolatom, az akaratom, az ízlésem, a hangulatom.

Nekem még nem. Egészen addig, amíg morgok. Amíg morogni tudok.

Amíg egyáltalán morogni akarok. Márpedig akarok. Főleg, ha azt látom: nehéz nyelv a magyar – alapfokon is.

ÁRNYÉKBAN

Egy ünnep mindig ragyog. Csodálni való fénye van az Idősek Világnapjának is. Ilyenkor minden koros embert köszöntenek, sokszínű programokon látnak vendégül. Jól is érzik magukat – akik el mernek menni. De vannak, akik inkább otthon várnak. Jenő meglátogatott egy öreg házaspárt, ha már nem mentek „bulizni”, hallgassák meg az élménybeszámolót. Mégis, ő mesélte el, mit is látott, tapasztalt vendéglátóinál, miről is meséltek neki az ünnepről.

Ahol fény van, árnyék is van. Juci néniék rosszul érzik magukat a vidám összejöveteleken, hiszen ők nem mondhatnak magukról semmi jót. Az ünnepi hangulat fogalma nekik egészen mást jelent.

Hiába sütött a fél falu, hiába ment az idős házaspárért autóval más meghívott, ők árnyékban maradtak.

Mikor is ünnepeltek utoljára? Valamikor hetekkel ezelőtt. Akkor jutott nekik gyertyalángnyi fény és melegség, amikor náluk járt a fiuk. Havonta ha egyszer meglátogatja beteg, segítségre szoruló szüleit. Pedig nem lakik messze, kocsival még időhöz sincs kötve. Mégsem látják többször.

Az öregek nem kívánják, hogy bárki is fáradjon miattuk. Azt végképp nem, hogy kiadása legyen valakinek. Minden egyes látogatáskor kifizetik az útiköltséget. Csak ne panaszkodna annyit az a gyerek. Szinte mindig. Hol az edények kopnak ki a háztartásából, hol az ágynemű. Célozgatna a karácsonyi ajándékokra? De már évek óta nincs ajándékozás. Egyszerűen nincs miből. Vagy az eddig megkímélt, régi, de még nem is használt holmikat vinné el korai örökségként? De még élnek, ha mégoly nehezen, öregén is...

Minden kellemetlen érzésük megszűnik, ha meghallják a „gyerek” autóját. Ilyenkor kényeztetik, etetik, itatják, ajnározzák. Persze, hogy panaszkodik, hiszen fáradt. Meg kell becsülnie magát a munkahelyén. Alig néhány évvel a nyugdíj előtt már nem válogathat, ott kell helytállni, ahol foglalkoztatják.

Még az a jó, hogy örömet leli szegény gyerek a kutyájában. Szép, okos állat, viszi is mindig a kiállításokra. Hogy ezért nem nézett szüleire már hetek óta? Nem számít. Fő az ő boldogsága. Ezt látva, fényesebbek a vaksi szemek, fürgék a máskor szinte béna lábak, könnyen mozognak a fájós vállak.

Amikor a fiú szinte az asztal mellől, már jóllakva indul haza, a kocsijába bepakol még néhány üveg málnaszörpöt, frissen eltett paradicsomot és lecsót, öreg, beteg anyja azt kérdezi:

– Elég lesz ennyi? A házi készítésűnek nincs párja. Vigyél még egy üveg baracklekvárt is!

Már eltűnt az autó, nincs kinek integetni. Az öreg szülők ismét árnyékban élnek hetekig. Várják a halvány gyertyafényt, s különösen számítanak rá a következő vasárnapon. A Mama születésnapján. Semmi. Sem a fiú, sem egy képeslap. Két hét múlva a Papa ünnepelné névnapját, de elmarad az ünneplés. Fia nem köszönti. Majd, amikor újra megjelenik, akkor sem mond semmit, csak arról beszél, milyen sok gondja volt mostanában a kutya miatt, hogy egy perc ideje nincs, és hogy már megint elfogyott a pénze. És bár már a kutya is előbbre való öreg szüleinél, ők ezt sem bánják. Nekik még ez is ünnep.

Meg az is, hogy mindezt eldicsekedhették. Hiszen néha eljön az a gyerek,

CSAK FIATALOSAN

Vannak dolgok, amik egy idő után feledésbe merülnek, aztán történik valami, és minden felborul. Vagy inkább kborul. Ott volt, ugye, a régi fűrészelő's kaland, meg Mariska. Meg János, a vadász.

Most vallok. Jól átvertem magam, pedig én nem szoktam ekkorát tévedni.

János elég gyakran jár a kedvenc közösségi oldalán. Hol itt, hol ott viccelődik egy kicsit. Természetesen ebben nincs egyedül, hiszen ott mérgelődnek is, viccelődnek is, élcelődnek, flörtölnek elég sokan. Egy ideje mi is ott beszéljük meg a velünk történeteket. Na meg keresgéljük a pletykára alkalmas bejegyzéseket. Sem a flörtölésből, sem a pletykából nem maradhatunk ki.

Néha odaülnek a gyerekek is, és a közvetítésünkkel elbeszélgetnek az ismerőseikkel. Mi, a nagymamák természetesen

cseverészünk másokkal is. Az utóbbi ment éppen, amikor Marci egy képre mutatott:

– Jé, az ott a János! Tudod, akivel fűrészeltük a fát. Akkor még nem is tudtam, hogy más a favágó, meg a vadász, meg az erdész. De már tudom, még azt is, hogy a vadász nem is mindig akar löni.

– Várj csak, mindjárt szólok neki, megírom, hogy itt vagy és megismerted őt.

– Jó! Akkor vele is beszélgethetek?

– Persze, ahogy szoktunk másokkal is. Te elmondod, én leírom, a választ meg felolvasom.

Néhány mondatváltás után Marci lelkesedése a tetőfokára hágott.

– Kérdezd meg, hogy mikor jön el! Megkérdezed? Ugye, megkérdezed?

Egy ilyen gyerekszempárnak idegen se tud ellenállni, nem-hogy én. Főleg, hogy egy kicsit talán kapóra is jött a hivatkozás lehetősége. Lassan pötyögni kezdtem: „Marci kérdezi, hogy mikor jössz el? Látni szeretne, meg, azt hiszem, egy kicsit ki-beszélni azt a régi fűrészkes kalandot.”

„Nem akarok én zavarni.”

– Azt írja, hogy nem akar zavarni.

– De nem is zavar. Téged se fog zavarni, majd mi beszélgetünk, te meg majd a Bözsi nénivel beszélgetsz.

Ment a válasz: „Senkit nem zavarasz, természetesen. Mi általában itthon vagyunk, de azért beszéljük meg, mikor jössz a gyerekekhez.”

Megbeszéltük. Természetesen csakis és kizárólag Marci kedvéért, aki ennek külön örült. Igaz, ahogy ez ilyen esetekben lenni szokott, kicsit sokáig tartott ez a megbeszélés. Hol Marci nem volt nálam, hol Jánosnak nem volt jó az időpont.

Egyre többet tudtam meg Jánosról, János pedig egyre egyértelműbben kezdett udvarolni – a pénztárcámnak. Csak ezt nem vettem észre. Csupa segítőkészség volt, csupa jóság, csu-

pa szerénység. Ahogy egy vadászhoz illik is. Akinek majdnem mindegy, hogy „apróvadra” megy, vagy „nagyvadra” lő. Most az utóbbit vette célba, engem, megfelelően megválasztva a szükséges eszközöket.

Amikor érkezett végre a személyes találkozás, János egy szál rózsával kezében csöngetett be. Nem vörös rózsza, csak amolyan piroska, amit annak néz egy asszony, aminek akar. Olyan, ami jó meneküléshez is, támadáshoz is.

Én vörösnek vettem. Marci meg az egészből csak azt látta, hogy ott áll új barátja. A rengeteg élményt nem tudta még megemésztetni, most, hogy találkoztak, minden friss tudományát egybeöntötte. Felvette kalózkalapját, oldalára kötött egy szablyát, kezébe fogott egy műanyag coltot, és hijja, hijja csatalkiáltásokkal rohant a lakásba.

Barátját így vezette körbe. Megmutatott mindent, amit csak fontosnak tartott.

– Hát te most éppen ki vagy? – kérdezte János a fékevesztett kisfiút.

– Hát nem látod? Igazi római radiátor!

Vidám hangulatot varázsolt Marci a kicsit félszeg, tapogatózó beszélgetésből. Később játszottak is egyet az autós kártyával, egyet meg legóztak. Ez jó volt, tudtunk mi is beszélgetni.

Méltányoltam a helyzetet. Rendesen kicsíptem magam, csak úgy háziasan, a legszebb rózsaszín otthonkában, és a magas sarkú papucsban vittem a kávé, meg a pogácsaboltból származó „frissensültet”. Csacsogtam, csevegtem, csupa mosoly voltam. Mindent tudni akartam.

János minden bájmosolyát bevetette, olyan előzékenyen válaszolgatott, mint még soha senki. Egyre kedvesebb lett, minél inkább megismerte (a lakásnak) belső értékeit. Már-már ellenállhatatlan vágyat érzett arra, hogy magáévá tegyen („minket”), de a kérdések és válaszok valahogy lelohaszthatták érzelmeit. Vagy türelmetlen lett? Csuda tudja, de egy kérdés után elenge-

dett csábmosolyt követően, egyszerűen elköszönt és hazament. Se csók, se egyéb, csak váratlan lelépés.

Marci továbbra is lelkesen mondta volna élménybeszámolóját, de nem szólt mégsem. Nem értette, mi történt. Ott álltam a szobában, megfőzve és leforrázva.

Amikor magamhoz tértem, a gyereket szépen lefektettem, de hatalmas gondot jelentett, hogy várjátok az élménybeszámolót. Elvégre azt mondtam, azért nem láttok mostanában, mert János nagyon, de nagyon hevesen udvarol az interneten. Eldicskedtem azzal is, hogy várom vendégségbe, persze Marci kedvéért, de ezt a gyerek dolgot valamiért nem hittétek el.

Most mit mondjak? Arról inkább hallgatnék, hogy egyszerűen faképnél hagyott, mert annyit beszéltem, meg kérdeztem, hogy az talán tényleg sok lehetett. Pedig olyan biztos volt! Olyan egyértelmű volt a rajongása! Végül úgy döntöttem, eljövök, aztán együtt majd valami okosat kitalálunk. Igaz, Bözsi?

Igaz ám! Rendet is tettünk, közösen. Mariskát izgatottan vártuk. Már régebben elmondtam, ki is ez a János, honnan van az ismeretség. Nem is nagyon értettük, hogy jöhetett össze éppen Mariska Jánossal, mégis lehurrogtuk Annuskát, amikor felvetette: esetleg a vagyontra utazhat a fiú. Mariska hol sokkal többet mondott, hol valamivel kevesebbet, de a valóságot soha.

Mariska aznap szinte berobbant a klubba. Billegett a kalapja, lobogott a szőkesége, villogott a szeme.

– Hát mit gondol ez rólam? – kezdte szinte köszönés nélkül.
– Azért, mert szelíden megkérdeztem, nincs-e *olyan* betegsége, meg hasonlókat, neki mindent szabad?

– Miért, mit kérdeztél? Tán negatív leleteket is kértél a pasitól?

– Mi az, hogy! Jobb félni, mint megijedni! Mindent kikérdeztem, belgyógyászati, neurológiai, pszichiátriai státuszt. Hiába, ilyen világban élünk. Muszáj, ha nem akarok valamire ráfizetni.

Egymásra néztünk. Értettük jól, mi is volt a probléma. Mariska már megint elmérte magát.

– Tudod mit – szólalt meg bölcsen Hortenzia. – Ülj csak a fészfára, ott nézegesd...

– Azt már nem! Hogy én az ő oldalát?

– Várj, nem fejeztem be – ült ki egy félmosoly a klubvezető arcára. – Szóval, azt nézegesd, hogy ki nem jön össze neked. Mi meg beszélgetünk, barátkozunk. Hiába, ilyen időket élünk.

MAJD NEM

Van, akinek kijut a gázból. A bajból. Bözsike joggal panaszkodik – ismét – ezzel kapcsolatban. Vagy mégsem egészen ez a baj?

A fűtési szezon megindulása óta gyakran lehet hallani szénmonoxid-mérgezésről. Legtöbb esetben a szabálytalanul bekötött gázkészülékek okozzák a bajt, az égéstermék visszaáramlásával. Csakhogy...

Emlékeztek, a nyáron volt csőcsere, ellenőrizték az összes konvektort is. Ahol nem volt teljesen biztonságos a szerkezet, a szerelő igazított rajta megfelelőképpen. Fűtöttem nyugodtan, nem is volt vele baj nagyon sokáig.

Amikor a vihar végigsöpört a környéken, a konvektor is kialudt. A szél csitulásakor újra gyújtottam, de néhány perc után ismét kialudt a láng. Azon az éjszakán fázósan aludtam, magamra szedtem egy csomó takarót.

Reggel teljes szélcsendre ébredtem, már nagyon náthásan. Hideg lakásban mégsem ülhetek, hát tettem egy utolsó kísérletet, ezúttal sikeresen. A fejfájással nem is nagyon törődtem, úgy gondoltam, a náthával együtt jár, de azért reméltem, a meleg szobában ez is hamar elmúlik.

Csak nem múlt, egyre erősödött. Aztán jött egy újabb szél-
lökés, és minden reményem elszállt: a konvektor ismét kialudt.
Az egyetlen jó dolog az egészben az volt, hogy az a fránya pat-
togás is abbamaradt. Már nagyon zavart a zsír égésére emlé-
keztető hang. Magamban végiggondoltam a lehetőségeket.

– Mi a csudát tudok tenni vasárnap délelőtt? Ilyenkor sehol
nem találok szerelőt, életveszély talán még nincs, hogy ügyele-
tet riasszak. Meg az nehezen is fér a keretbe... Nem maradt
más, várnom kell a hidegben még egy napig.

Hétfőn reggel első dolgom az volt, hogy felhívjak egy szere-
lőt. Csakhogy az már máshol dolgozott, azt a munkát nem
hagyhatta abba. Délutánra ígérte a javítást.

A hiba nem volt túl nagy, csak a beállításnál, a szabályozó-
nál mozdult ki valami. Ott lett egy kis rés.

– Jó, hogy nem tetszett így fűteni. Az égéstermék lassan
ugyan, de a szobába szivárgott. Emiatt a kis hiba miatt az ere-
detileg zárt rendszer már nem volt zárt, könnyen szénmonoxid-
mérgezés lehetett volna belőle.

A szakszerű felvilágosítás után hirtelen ideges lettem, aztán
éppen olyan gyorsan meg is nyugodtam. Kis munka, csak egy
csavar megigazítása, semmi anyagköltség, mégis igen sokat
jelent. Majdnem nagy baj lett belőle, hiszen ezt a nyáron nem
lehetett előrelátni. A mester egy mindenki számára megfoga-
dandó tanáccsal köszönt el:

– Ha bármikor bármiért bármelyik készülék nem ég, tessék
azonnal hívni. Most csak a feje fáj, de lehetett volna nagyobb
baj is.

– Még jó, hogy csak majdnem. És mennyivel tartozom?

– Semmiség az egész. Nyugdíjas kedvezményel csak 5010
forint.

– Ez semmiség? Jó, értem én, a nyugdíjhoz képest minden
sok. De hogy jött ki ez az összeg? Hiszen csak egy csavart hú-
zott meg!

– Igen, az a tízes.

- És az ötezer?
- Az azért, mert tudtam, melyik csavarral mit kell csinálni!

DOKTOR

A doktori cím lassacskán elveszítette valós rangját. Ha valaki szaktudorról beszél, az jogászt, orvost mond, doktort meg csak úgy, mellesleg. Értéktelenül. Újabban Annuska is különbséget tesz közöttük.

Leforrázott, felhólyagzott kézzel vártam a soromra egyik szombat este a kórház baleseti sebészeti ambulanciáján. Azt még türtem volna, hogy ég és fáj, de meg voltam ijedve: kacsát sütve annak zsíros – sós –, fűszeres leve okozta a bajt. Nehogy valami fertőzés legyen a következmény, elmentem orvoshoz. Nem az ügyeletre, abban bízva, hogy a traumatológus mégis csak jobban tudja, mi ilyenkor a teendő.

Vártam. Már jó egy órája türelmesen, de az ajtón egy lélek se ki, se be. Közben féllábon ugrálva érkezett egy új beteg. Látszott, alig korábban érte baleset, és csak önuralma miatt nem sírt a fájdalomtól.

Már ketten vártunk türelmesen. Végre kiszóltak az ajtón, a fájós lábú beteget hívták. Azt gondoltam én, a naiv leforrázott kezű, ez természetes, az ő baja mégiscsak nagyobb, itt pedig nem az számít, ki mikor érkezett. Még jó...

Itt aztán minden gondolatom megbénult. Tátott szájjal néztem, amint a szerencsétlen balesetes a kínoktól holtsápadtan ugrál az ajtóig – miközben a beteghordó viccelődve udvarol a nővéreknek. Felháborodásomat csak fokozta, amikor meghalottam az ajtó felől:

– Ennyire fáj a lába? Miért nem szólt?

Már eljutott szegény az ajtóig, úgy, ugrálva, amikor végre nagy kegyesen alágurították a tolókokat. Így az utolsó métereket már kényelmesebben megtéve került a doktor elé.

Nem tartott sokáig az első vizsgálat, már tolták is a röntgenbe. Én végre bekerülhettem a Nagy Fehér Mindenható színe elé. Az ránézett a hólyagos kezemre, semmit nem kérdezett, csak kihirdette a megfellebbezhetetlen ítéletet:

– Fújkálja Naksollal. Meg tudja jegyezni? Nak-sol. Ez a neve. Vehet a gyógyszerértárban.

Nem vagyok gyengeelméjű, bár öreg, és csupán a kezem fáj, így kissé sértve éreztem magam, amiért teljesen hülyének néz az orvos. De csak álltam tovább, valamiféle ellátásra számítva.

– Nem keni be valamivel a doktor úr?

– Nem. Naksollal fújkálja – és minden további nélkül szépen kiutálta az ijedt beteget. Őszintén megmondom, hirtelen eszembe se jutott, mi az, csak azt éreztem, valami nem stimmel, valami hiányzik. Se ellátás, se papír arról, hogy egyáltalán ott voltam. Amin legalább aláírásával vállalta volna a doktor a véleményét, miszerint semmiféle ellátásra nem szorulok. Ráadásul szombaton este a gyógyszerértárban – ha nincs recept – még ügyeleti díjat is kell fizetni. Bár a leforrázott kezemmel az ambulancián teljesen leforrázva úgy éreztem, az ügyeletes sebész egyáltalán nem orvos – hiszen ahhoz emberség és együttérzés jócskán kell – csak doktor. Már az ajtón kívül jutott eszembe a régi körzeti orvos mondása.

– Fiam, csak orvos kezére ne add magad!

TÉL

A MOSÓGÉP

Mondja valaki, hogy káros a facebook! Egy közösségben egy közös barátnőnek, éppen Hortenziának, közösen segítettetek egy nagy probléma megoldásában. A végére aztán kiderült, hogy több gondot is orvosoltak.

Először csak úgy, hogy nevetni tudjak a magam baján, annyit mondtam:

– Elindítottam a mosógépemet nyitott dobbal. Lehet, hogy van egy ikrem? Most megyek és megöngyilkolom magam.

Ezt olvasva megkezdődött a csapat közös gondolkodása. Elvégre az öreglányok közös célja volt minden esetben barátnőjük, barátjuk megnyugtatója, most még némi segedelem is az anyagi csőd elkerülése érdekében. Szóval, közösen kezdtek el gondolkodni. Mily meglepő: főleg a lányok. Jó, persze, jöttek a fiúk is, és ott volt Ervin, aki a mosógépet nem csak a fürdőszoba berendezéséhez tartozó, kikerülendő darabként ismerte. Mindenkinek voltak ötletei, és persze egy-, két-, netán többértelmű megjegyzései. Így jutottunk el – valahol a közepe tájékán – arra, hogy itt nem a mosógép és a nők kapcsolata a lényeg, hanem már mélyebb társadalmi problémákra kerestünk megoldást.

– Ha most hívsz egy szerelőt, az úgyis olyan magas összeget mond, hogy annyiért már nem érdemes javíttatni semmit – szólt lemondóan Bözsike. – Meglátod, azt mondja majd, hogy inkább vegyen nassasasszony egy új gépet. Aztán fogja a kiszállási díjat, zsebre vágja, és elmegy úgy, hogy a gépre éppen csak ránézett.

– Szerintem is – szólt félszegen Annuska. – Eközben az idegeid a plafonon táncolnak, merthogy nincs kidobni való pénz, főleg ilyen sok.

Gondolataimban addig-addig közösködtünk, amíg az ötleteikkel nem lettem okosabb, de végre tudtam nevetni. És persze

újra beindult a bajok kifigurázása, áttekerése az aktuális magyar valóságra.

– Már bocsánat, hölgyeim, de olyan ez, mint az én helyzetem volt – jelentkezett be Jenő.

– Ne mondja már, Jencike, maga igazán nem olyan kocka, mint a mosógép – szúrt egyet akarátán kívül Mariska.

– De a helyzet azonos. Én is úgy lettem utaztató, hogy elrepedt a csuklóm. A főnök kitolta elém az olajoskannát, én elzuhantam, a csuklóm elrepedt. A betegállományom alatt meg felvettek egy fiatal szerelőt.

– És mi köze ennek a mosógéphez? – értetlenkedett Bözsike. Jenci pedig belekezdett.

– Nagyon is sok. Merhogyasongya, Nassasasszony, jelen pillanatban Hortenzia, kedves, a munkaadó, a Mosógép a munkavállaló. Mosógép amolyan középkorú, kitűnő szakember. Vagy szágép. Nassasasszony (legyen ez a neve, hiszen Hortenzia, kedves, most csak a konkrét hölgy, de én általánosságban beszélek) egyetlen figyelmetlensége miatt üzemi balesetet szenvedett szegény Mosógép, és teljesen munkaképtelen lett egy időre. Mint én a csuklórepedésemmel.

Nassasasszony, mint tisztességes munkaadó (mesebeli), úgy gondolta, hogy mivel olyan jó szakmunkát végez, meg hűséges is, meg nem szokott lustálkodni, meg minden jót el tud mondani Mosógépről, hát kórházba viteti a szorgalmas dolgozót. Vagy legalábbis Orvost (a nagybetű csupán nevet, nem minőséget jelent) hív hozzá.

Orvos, telefonon röviden: hát, kimehetek, majd valamikor, de az költség lesz. Nassasasszony úgy gondolja, hogy ha már megesett a baj, hát vállalja a költségeket, jöjjön az Orvos. Orvos megnézi a munkavállalót, majd elkezd a számolást: orvosi költség, gyógyszerárak, minderre áfa, meg gyufa, meg csipszadó (a gyógyszerek magas vegyszertartalma miatt). Javasolja is, hogy inkább alkalmazzon egy kezdőt. Alacsonyabb bér, állami támogatás, meg minden. Az induláshoz szükséges kia-

dások, mint betanítás, meg hasonlók, hát igen, de megtérül. Idővel. Az adókedvezménnyel. De ezt a régít, most, hogy beteg lett, már nem éri meg tartani. Úgyis jönnek az újabb köhögések, meg lábfájások, olcsóbb túladni a hűség Mosógépén.

Nassasasszonynak legfeljebb nagyon fáj a szíve. Szerette is ezt a kockát, meg már olyan jól összeszoktak. Ismerték egymás rigolyáit, tudták, mire hogy reagál a másik. Még el is beszélgettek néha. Mint velem is a Főnök. Nassasasszony soha nem mulasztotta el, hogy jó munkát kívánjon Mosógépnek. Nálunk is ez volt. És olyan jó volt egyszer-egyszer megsimogatni szorgos és alapos munkáját dicsérőn. Most meg ki kell adni az útját.

Orvos felajánlja kegyesen, hogy ő majd segít az elszállításban (a vállalkozás beindításában), úgyis csak gondot okoz az öreg, elromlott cucc. Nassasasszony sejti, érzi, hogy itt valami másról is szó van, de legalább nem neki kell utolsó útjára kísérni beteg munkatársát. Beleegyeznek, vigye.

És viszi. Mosógép, szegény, már tudja, mi vár rá. Hiába, a többi szakgéppel (kényszervállalkozóval) nagyon jól megbeszéli sorsukat a villanydrótokon keresztül. A jó kis munkahelyről kidobva csak rosszra számíthatott, ami bizony rémes valósággá változott. Nassasasszony után Orvos szinte rabszolgaként hajtotta. Hogy beteg, fáradt, kimerült? Nem érdekelte új gazdáját. Minél többet, minél gyorsabban dolgozni! (Nekünk főleg adózni. Vagy nyugdíjasként feketemunkát vállalni.) Ha néha felnyögött, csak azt vágta a fejéhez ez a feketegazda, hogy „Mit nyavalyogsz, te kis nyomorék? Hajtsál rendesen, mert kiváglak a szemétdombra, patkányeledelnek!” Hát mosógép csak gyürte tovább a ruhákat, feketén. Ina-, illetve ékszíj-szakadtáig.

Szóval, erről beszélgettünk, közös barátok, közös cél érdekében, közösen. Csak éppen nem a Mosógépről, hanem a mosógépről. A sok közös ötlet, és Jenő története után megszületett a legjobb megoldás is: mégiscsak jöjjön a szerelő. Talán ő is

egy középkorú, valahonnan kirúgott, jó szakgép, jobban mondván: szakember. Esetleg garázmester.

– Vagy éppen nyugdíjas, leszerelt hadfi – sóhajtott bánatosan Ervin.

SZÍNHÁZJEGY

Szívességet tenni általában jó érzés. Elvégre azért szívesség. De csak egy bizonyos mértékig. Annuska éppen megharagudott.

Bözsikével gyakran megyünk színházba. Jó, jó, vidéki kisvárosban a színház is kicsi, de a kisebb-nagyobb színházak néha elhozzák ide is a művészetet.

Egyik nap megláttuk a boltból kirobogó Juliskát. Mivel ő is szereti az érdekes műsorokat, gondoltuk, talán jó lenne szólni, hogy jön megint a kedvence.

– Emlékszel? Amikor egy másik darabban játszott a sztárja, mit mondott? – fordultam Bözsikéhez.

– Lehet azt elfelejteni? Meg sem kérdezte, hogy mit nézel meg legközelebb, csak azt, hogy akkor miben játszik. Szóljunk neki is, ha már le kell menni a jegyekért, az övét is elhozhatjuk, ha akar jönni.

Szólunk. Lelkesedett is Juliska, két rohanás és három hadarás közben bejelentette:

– Jó, akkor megyek veletek, vegyétek meg a jegyet. Mikor lesz pontosan? Vagy még nincs dátum? Nem baj, majd úgy intézem, hogy éppen aznap ne kelljen bemenni a gyerekekhez. Vagy csak délelőtt leszek náluk. Jó, ez az én gondom, majd megoldom. Mennyibe kerül? Persze, már mondtátok. Megspórolom, akárhogy is legyen. Csináljuk úgy, hogy amikor pontos dátumot tudtok, szóltok, nehogy valami nagyon fontos dolog

miatt mégis ütközzön, de nem fog. Amikor elhozzátok a jegyet, majd találkozunk, kifizetem.

Ennyiből aztán leszűrhettem a valóságot: járjak utána, gyalogoljak el, hitelezsem meg, telefonáljak, vigyem el a jegyet Juliskának is. Bözsikével gyakran találkoztam, megbeszéltük a továbbiakat, rendeztük még a piszkos anyagiakat is. Juliska már bonyolultabb eset volt. Nem lehetett elérni telefonon. Még szaladgálni se látták őt városból boltba, boltból buszhoz.

– Most vegyek neki jegyet, vagy ne vegyek? Azért nekem sok ennyi pénzt kockáztatni – nyöszörögtem magamnak. Aztán még tettem egy utolsó kísérletet. Juliska végre felvette a telefont.

– Utazgattam egy kicsit, azért nem találtál itthon. Ha elhozzátok a jegyet, szóljatok, adom az árát.

Összeszedtem minden erőmet és elgyalogoltam a pénztárba, hogy jó helyet kapjunk. Még igazi, emberi, élő hangot hallani, nem a hangszóróét. Hazaérve szóltam Bözsikének, hívja fel Juliskát, mert én már nem telefonálgatok annyit. Innen mesélje csak ő, legyen első kézből az információ.

Bözsike folytatta is a maga stílusában.

Hát igen, így lesz pontos. Szóval, ígéretem szerint telefonáltam is. Csörög az a telefon, csörög, de Juliska nem veszi fel. Jó óra múlva sem. Aztán este sem. Másnap sem. Másnap este sem, de akkor legalább bejelentkezett a hangposta. Hurrá! Itt a nagy technikai lehetőség, üzenetet lehet hagyni! Alig akartam elhinni, hogy klubtársunk ilyen komoly műszaki tudással rendelkezik. Örömmel mondtam el a rövid szöveget.

– Bözsi vagyok. Annuska megvette a jegyet, itt van nálam, olcsóbb volt egy kicsit elővételben, hívj vissza.

Vártam Juliska telefonját már aznap. Meg másnap. Meg harmadnap. De semmi, még egy árva csörrenés sem, hát újra én hívtam. Felvette!

– Kerestelek, hogy itthon vannak a jegyek, hagytam üzenetet a hangpostádon.

– Az lehet, de fogalmam nincs, hogy kell azt visszahallgatni. Megvannak a jegyek? Az nagyon jó, hogy olcsóbb. Miért olcsóbb? Ja, elővételben kevesebbet kell fizetni? Hol találkozunk? Nekem mindegy. Holnap reggel megyek az ABC-be, akkor ott?

– Rendben. Mikor?

– Fél tíz körül. Majd előtte szólok.

– Van mobilod? Arról hívj fel, ha odaérsz.

– Van, most kaptam egy újat. De arról vezetékes számot is lehet hívni?

– Lehet, de mindjárt mondom a mobilom számát. Vagy rád csörgök, akkor kiírja.

– Kiírja, de abból én hogy fogom tudni, mit kell felhívni? Mondd inkább, majd felírom egy papírra.

– Várj, mindjárt mondja Annuska. Én nem tudom a saját számomat.

Annuskának se ment minden olyan könnyen. Szemüveget keresett, elővette a saját telefonját, azzal együtt egy cetlit. Megkereste a nevemet, majd megnyomta a 4-es gombot. Aztán mondta a számot, én meg továbbítottam Juliskához.

– Felírtam. Akkor reggel hívlak.

Eljött a reggel, de nem jött a telefon, hiába vártam. Már elmúlt a megbeszélt idő, amikor nekivágtunk Annussal a bizonytalannak. Tárcsáztam én előtte Juliska vezetékes számát, de senki nem jelentkezett.

– Talán már elindult – nyugtatgatott Annuska. – Juliska is legalább a mobilszámát adta volna meg, most megkérdezhetném, merre jár, elinduljak-e.

Juliska már a telefonfülkében állt, kotorászott a táskájában, amikor meglátott.

– De jó, hogy jöttök! Elhoztam a mobilomat, de senkit nem tudok felhívni. Ráadásul otthon levittem a szemétbe a papírokat, úgy látszik, azt is, amire a számodat felírtam. Azt láttam, hogy a fülkében még van telefonkönyv, innen akartalak felhív-

ni, de fejből nem tudom, mit kell, és nincs nálam a szemüvegem. Ilyenkor persze senki nem jár erre, hogy olvasson helyettem. Hoztátok a jegyet? Akkor mennyibe kerül? Ja, igen, mondtad. Köszönöm. Én csak a háromnegyedes busszal megyek, még akkor is odaérek. A buszon találkozunk, jó?

– Nem jó. De találkozunk a nézőtéren – indultunk haza, én csak döcörögve, Annuska a botjára támaszkodva.

ANATEVKA

Mindenütt jó, de legjobb otthon. Hányszor jelent meg ez a gondolat! Igazán csak akkor érti meg az ember, ha elköltözik otthonról otthonra. Jenő nagyot váltott nyáron, télen meg, hogy nincs kint annyi munka, nincsenek szomszédolások, elhagyotttnak érzi magát. Inkább ír, semmint kukán üljön a konyhában.

Tegnap Bessenyeit akartam hallgatni. Így természetes volt, hogy a *Hegedűs a háztetőn* CD is sorra került. Közvetlen előtte régi képeket nézegettünk a szomszédal. Öreg barátomnak nem volt éppen csodálatos a gyerekkora, hiszen a háborút már 10-14 évesen is felnőtt értelemmel élte meg.

Rövid időn belül háromszor változott az állampolgársága, bár ugyanabban a házban élt. Ma Szlovákiához tartozik az a kis falu. Már nem is olyan kicsi: azt a hármat, amely valamikor majdnem összetartozott, mégis külön település volt, időközben összevonták. De ezt ő csak most tudta meg. A család áttelepült, csak azért, hogy Magyarországon éljenek tovább. És jöttek a gyerekek is, hiszen nekik a szüleik mellett volt a helyük.

Azóta nem tud megbékélni a sorsával. Áttelepülésükkor elvált a barátaitól, osztálytársaitól, a szomszédoktól. Nem volt már, akivel a patakhoz mehettek délutánonként, nem az övé volt a legszebb cipő, amit cipésmester édesapja készített, csak

neki, és nem nézhetett olyan csodálattal a tanítójára sem. Egyáltalán nem láthatott senki, szívéhez közeli otthonit. Itt csak „gyüttment” volt, akit sehogy nem akartak befogadni.

Több mint hatvan év után véletlenül bukkantam valakire az interneten, aki ott, abban a kis faluban él. Persze azonnal megkezdődött az ismerkedés, a régi barátok keresése. Alig néhány levélváltás után kapta a hírt: van egy bácsi, aki emlékszik még a Holopékra. Ott laktak a Vasút utcában, a második házban, mellettük áll egy nagyon régi kereszt. A ház még ma is áll, most lakatlan.

Ilyenkor meglódul az ember emlékezete, főleg, ha ő maga jócskán túl van a hetvenen. És különösen, ha ilyen sok év telt el azóta, hogy bárkiről tudott volna valamit.

– Hazamennék – sóhajtott fel egyszer. Félve mondta, mintha valami hatalmas kívánság lenne egy ilyen látogatás. És beszélt. Akkor az is mindegy volt, kinek mondja, a lényeg az volt: sorolhatta az emlékeit. Igaz, az a kis falu nem volt éppen az édenkert, akárcsak Anatevka. Mi is maradt ott? A kert, a kút, a fák. Az út. A pad, az ágy. Meg a ház. A sáros rög. Mit is hagyott ott, a háború pusztítása után? Széthulló házat és hazát. Akkor még egyszer visszanézett rá. El kellett válni.

– Isten adjon áldást rá – mondták a falunak elköszönésképpen.

Amikor ők önként eljöttek, sokakat áttelepítettek a határon. Onnan ki, másokat oda be. Valahonnan, valamelyik Anatevkából.

Mert mindenkinek volt egy Anatevkája. Nekem is van. Volt. Most meg van egy Vackorom.

Kiegyenlítik egymást?

MEGOLDÁS

Amolyan evős ünnepek körül, mint a karácsony is, megszapordnak az ételmiszer-ellenőrzések. Ezzel együtt a botrányos hírek is. Bözsike meg különösen fél mindentől, csak hogy előbb-utóbb ő is besokall.

Az utóbbi hetekben ismét ételmiszer-botrányoktól hangos az ország. Volt ugyan „műbalhé” is, de éppen csak annyi, hogy erősítse a szabályt, miszerint mindent el akarnak adni az embereknek. Még az ehetetlent is, nem csak a lejárt szavatosságút.

Ez utóbbi nem új találmány. Emlékszem, amikor egy ABC-ben, még évtizedekkel ezelőtt, a bolt nyakán maradt mikulás-csizmák húsvét környékén ismét a polcra kerültek, nyúlcipő néven.

Manapság már nem a boltok, hanem az „átcsomagoló cégek” találékonyak. Karácsonykor tojás formájú csokifüggelék, húsvétkor fenyőtoboz kinézetű csokitojások jelennek meg. Ezek csak ártatlan kis átverések voltak, nem betegedett meg senki.

A legnagyobb durranás mostanában a csirke volt. Nem a madárinfluenza, hanem romlott, bűdös baromfihús. Ha idejében meg nem találják, bizony sokan ettek volna belőle. Hogy sütés és főzés során már igencsak szaglik? Ebben az esetben elmarad az ünnepi ebéd. De mi történik ott, ahol a háziasszony elveszítette valami miatt a szaglását? Belegondolni se merek.

Még javában erről szóltak a hírek, amikor az illetékesek több tonna halat fogtak. Nem a Dunában, esetleg halastóban, hanem illegálisan üzemelő feldolgozóban. Közben még jöttek a penészes bejgliről, romlott szaloncukorról, megrohadt sajtokról, más hasonló „csemegékről” szóló hírek. A bolti eladók már fásultan válaszoltak a gyakran elhangzó kérdésre, hogy ez, ugye, nem abból van?

Lassan előjöttek emlékeimből a néhány hónappal korábbi ügyek is. Hogy több millió záptojást kellett megsemmisíteni, hogy fogyasztásra alkalmatlan húsvagdalékból készült szalámi, hogy volt kergemarha-kór. Az, hogy kutyaürülékes, vagy éppen lószőrrel „dúsított” kolbászt, savanyúságot, esetleg erős méreggel frissen permetezett zöldséget sóznak ránk. Ilyenkor bizony sokunk fejében megszületik a gondolat, hogy azokkal kéne megetetni ezeket az „élelmiszereket”, akik piacra akarták dobni.

Bevallom, nekem is eszembe jutott ilyesmi, de még végig se gondoltam, amikor leintettem magam. Én már megtapasztaltam, milyen is, ha mások felelőtlensége miatt rohan a mentő, mert valóban életveszélybe kerültem. Az akkor ivóvíz volt, egyenesen a csapból. Egy életre szóló emlék, ami után csak olyan helyről vásárolok – ha lehet –, ahol tudom: az eladó magának termelte meg a zöldséget, hizlalta a disznót. Igaz, a falusi asszonyok nem szerelhettek minden tyúk tojáskiadójára cégés dátumbélyegzőt, mégis tudom, megbízható, friss árut vásárolok.

Ha már néhány csaló miatt mindentől félni kell, csak egy megoldás maradt: a tökéletes önellátás. Mondjuk, a lakótelepi panellakás sokadik emeletén balkonládában virít a zöldhagyma, cserépben piroslik a paprika és a paradicsom. A fürdőkád lesz a haltenyészet helye, a pincében folyik a gombaszüret. A garázsban jól megférne néhány kecske. Teje jó a tejérzékenyeknek, és hozna némi hasznot is: boldogan lelegelné a parlagfüvet, így önmaga, ingyen állítana elő kiváló allergia elleni gyógyszert.

A parkolóban vígan kapirgálhatnának a tyúkok, a kátyúkban boldogan dagonyázhatnának a malacok, úszkálhának a kacsák. Még az önkormányzat is hozzájárulhatna, ha másért nem, hát a gyomirtás és fűnyírás megspórolása fejében. Tavasszal nem muskátlit és begóniát, hanem paradicsom-, káposzta-, vagy uborkapalántát adna. Évelőnek kitűnő az eper, sövénynek a

málna vagy a ribizli. Díszfák helyett telepíthetnének alma-, meggy- vagy barackfát. Megteremhetne a sárgarépa vagy néhány fűszerféle is.

Ez már rémálom. Igaz, a valóság még rémesebb. Az egyetlen jó megoldás a lelkiismeret – lenne. Már ha mindenkinek volna.

JELSZÓ: PIROSKA

Elfelejteti valamit: korral jár. Csakhogy az öregség nem éppen büszkeség. Nem mindig. Jobb valamit kitalálni a feledékenység helyett. Hortenzia eleinte nem értette, miről van szó, ha Piroška volt, de aztán megtanulta. Ő vetette papírra a történetet.

Egyszer, valamikor a színházi életben láthatták Annuskáék a Nagy négyest, igazán nagy négy művésszel. Némi szenilitásra utaló jelek mindenkinél írva voltak, ami a korosodó nézőknek eleve nagy poénnak számított.

Különösen, amikor az egyik szereplő jött, ment, és visszalépett, mert elfelejtette, miért is indult. Vagy azt, hogy mit akart mondani.

Emlegették is éppen eleget, hol ezt, hol azt, mikor éppen hogy hozta a klub élete. Hiába, egy jó darab, még jobb rendezővel, és csodálatos szereplőkkel, erre is képes.

Egyre többször hangzott el: Piroška! Először bámultam. Mi van? Ki az a Piroška? Volt valamikor egy ilyen klubtag, de rég elköltözött az ország másik csücskébe. Lenne egy új Piroška?

Később megnyugodhattam: jól emlékeztem, hogy nem emlékeztem. Rájöttem, hogy csak sokkal jobban hangzik az ajtóban azt mondani, hogy Piroška, mint visszafordulva azt kérdezni: mit is akartam?

- De miért éppen Piroška? – értetlenkedtem egy ideig.
- Mert ő mondta – magyarázta Annuska.

– Ki? Pirinyó? – merthogy így hívtuk jókedvünkben a régi klubbársat.

– Dehogy! Hát nem emlékszel? Jaj, te nem voltál velünk, persze. Mi is volt a címe annak a darabnak az operaénekesekről? – így Annuska.

– A Nagy négyes – szólalt meg végre Bözsike.

– Az, az! Abban lépett vissza Piroska, hogy elfelejtette, miért is indult el.

– Piroska? Az amerikai darab, amerikai öreg operaénekesekről szól. Hogy jön ide Piroska?

– Hát nem ő játszotta? A Molnár Piroska?

Aha. Így már persze, hogy mindenki értette. Elvégre az öreglányok mindenre emlékeznek. Még erre is.

De most mit is akartam ezzel mondani?

KALAPFILOZÓFIA

Ezt a fejezetet csak én írom. Én, a Gép. Annyi minden megy át rajtam, hogy néha az érdekességeket is alig veszem észre. Viszont az már engem is elgondolkodtatott, hogy egy fotóból hogy lesz kalapfilozófia.

Az öreglányok legújabb szórakozásuknak hódolva gyakran csicseregnek a fészfán. Már ismernek sok mindent, hiszik is magukról, hogy sokat (és el nem hiszik, hogy ez nem minden). Esős őszi napokon meg mást úgyse nagyon lehet csinálni. Sétálni ilyen időben? Kertet gondozni sárban? Kirándulni hidegben? Tévéműsor más régen nincs, híradót is csak néha néznek. Így, hetven körül még újat se látnak, visszaköszön a múlt a friss hírekben. Marad hát a csicsérgés.

Az a fránya internet amúgy is köt. Leköt. Odaköt. Magához köt. Az öreglány meg ismeretséget köt. Egy idő óta már elmondhatja: nem kötnözi való bolond, már kötve hiszi, hogy

olyan nagy szeretet és olyan közeli barátság lehet ott, mint itt. A figyelmét viszont leköti ez-az.

Lát viccet, komoly dolgokat, fájdalmat, erőt – és szíven üti az igazság. Akkor különösen, amikor személyében éri találat.

Szóval, a barátnők ütik-vágják a billentyűket, és küldözgetnek egymásnak mindenféle képeket. Olyan vicceseket, amiket Annuska például el nem tudna képzelni önmagáról. Bözsikét a lelke vinné, de ugyan mit szólnának az emberek, meg különben is, jó neki minden úgy, ahogy van. Hortenzia nem tervezett semmi különlegeset, csak átlép az ilyeneken. Mariska viszont némi elégtételt érez.

Hiszen ő is megkapta, cukkolásul, azt a bizonyos bíbor kalapos képet. Azt, ahol egy nagy csapatnyi öregasszony lila, meg kék ruhákhoz, kosztümökhöz, boákhoz feltette a bíborszín kalapot, a piros sálát, piros táskát, piros gyöngyöt, és mentek vidáman az úton, együtt.

– Mintha téged látnálak, csak nem azzal az átkozott rózsaszínnel – szólt Annuska.

– Nézd meg, hogy néz ki az a sok vénasszony. Te se vagy más, amikor felcsapod a kalapodat – korholta Bözsike.

– Semmi ízlésük nincs – jegyezte meg szárazon Hortenzia.

– És el is olvastátok, mi van mellette?

– Mi lenne? Biztos megint valami gúnyos ostobaság.

Egyszerre kattintottak szinte azonnal a „Folytatás” gombra, és olvasták:

A NŐ:

3 évesen: Amikor tükörbe néz, egy királynőt lát.

Itt mosolyogtak. Látták apróságaikat, amikor magukra tekerték anya csudatarka sálját.

8 évesen: Amikor tükörbe néz, Hamupipőkéét látja.

Igen, emlékeznek, akkor éppen azon buktak le, hogy anya túsarkú cipőjében próbáltak egyensúlyozni.

15 évesen: Amikor tükörbe néz, egy rémséget lát. (Anya, ilyen fejjel nem mehetek iskolába!)

Volt idő, amikor fésű, hajkefe, sminkkészlet volt a bevásárlás célja, nem kenyér, tej, liszt, cukor. Ezek anyá dolgai.

20 évesen: Amikor tükörbe néz, azt látja, hogy „túl kövér/túl sovány, túl alacsony/túl magas, túl egyenes/túl göndör” – de mégis úgy dönt, azért még kimegy az utcára.

Hajvasaló, hajsütő, olló, meg póthaj. Persze, akkor már felnőtt volt. Miniszoknya, bő gatyá, mindegy, csak ne legyen már olyan rendes.

30 évesen: Amikor tükörbe néz, azt látja, hogy „túl kövér/túl sovány, túl alacsony/túl magas, túl egyenes/túl göndör” – de úgy érzi, nincs már ideje változtatni rajta, ezért így megy ki az utcára.

Hát igen, erre már ő is emlékszik. Arra, hogy mindig hódítani akart, és mindig lemaradt valamiről. Akkor tényleg azt hitte, hogy öreg, hiszen már a gyerekek is megvoltak.

40 évesen: Amikor tükörbe néz, azt látja, hogy „túl kövér/túl sovány, túl alacsony/túl magas, túl egyenes/túl göndör” – ám azt mondja, „de legalább tiszta vagyok”, és kimegy az utcára.

Úgy érezte, már kinőtt mindenből. Pedig nem volt ez ilyen egyértelmű, de már nem érdekelte szinte semmi. Lehet, hogy akkor kezdett elkeseredni az el nem ért célok miatt?

50 évesen: Amikor tükörbe néz „saját magát” látja, és oda megy, ahova akar.

Akkor volt először, hogy nem érdekelte a világ véleménye. Olyan nagyon. Persze igazodni kellett, de ilyen az élet.

60 évesen: Tükörbe néz, és azokra az emberekre emlékezik, akik nem láthatják magukat a tükörben soha többé. Kilép az ajtón és meghódítja a világot.

Mindig csak az emlékek... Szépek voltak, de csak voltak. Eltemette már az urát is, pedig még mennyi minden belefért volna az életükbe! Majd most egyedül...

70 évesen: Amikor tükörbe néz bölcsességet, tudást és vídamságot lát, és élvezzi az életet.

Jó, hogy lett az az ÖTYE. És szuper, hogy jöttek a fiúk is. Ezeket a bulikat kár lett volna kihagyni.

80 évesen: Nem nyűglődik a tükörrel. Csak felteszi a bíbor kalapját és megy, hogy nevéssen a világgal együtt.

– Na? Elolvastátok?

Mély csend, válasz semmi. Már kezdte azt hinni Mariska, hogy itt hagyták, egy szó nélkül, mert még így is nevetségesnek találták. Annuska jelentkezett elsőnek

– Te, Mariska! Hol lehet olyan rózsaszín kalapot venni?

– Igen, olyan nekem is kell. Vagy inkább lila – bátorkodott Bözsike.

– Nekem meg nagykarimájú bíbor – csendesedett el Hortenzia tervezgetése.

– Te, Ervin! – jelentkezett be Jenő. – Hol lehet olyan „havajvirágos” inget venni?

– Most inkább nem almazöld hócipő kellene? – érkezett a válasz.

– Jó. Holnap elmegyünk vásárolni. Lányok, kinek kell nagy, műanyag fülönfüggő? Az uraknak esetleg párducmintás aktatáska? Ilyeneket is tudok.

TARTALOM

ÚJÉV

A napló	7
HÖSZ	9
Egy kép – egy történet	10
Online-influenza	11
Bürokrácia	13
Kabátgomb	15

TAVASZ

Visszavonhatatlan	23
A kapu	25
Néhány héttel később	27
Annuska beindult	30
Mariska fogyókúrája	31
A választás	34
Ervin számol	36
Rendelőben	41
Hol a boldogság?	43
Jó, de... ..	44
Tészta	46
Pogácsa	48
Bánatos Pad	50
Kocsmázás	53

NYÁR

Jenci költözik	57
Vackor	60
Ervin vacsorázik	62
Késés	64
Annuska panasza	67
Spórolunk	69
A tévedhetetlen	71
Fodrásznál	73
Jenő, a mécses és a virág	75
Mariska és a menetrend	78
Az semmi!	79
Az én pártom	80
Megnyugodtam	82
Miért én?	84
Az Egészségügy Hőse	87
Az öreg	89
Régésznapi, öregesen	92
Szélbe fagyott tudomány	96

ŐSZ

Húzd meg jobban!	103
Gázkarbantartás	106
Atomkori gyűjtögetés	110
Kor	111
Bezzegspórolás	113

Gyógyszertárban	115
Miért?	116
Percegek	118
Árnyékban	119
Csak fiatalosan	121
Majdnem	125
Doktor	127

TÉL

A mosógép	131
Színházjegy	134
Anatevka	137
Megoldás	139
Jelszó: Piroska	141
Kalapfilozófia	142

Alföldy Jenő: A HÍVÓ HANG. Bevezetés Tornai József világába
(tanulmányok)

Aknay Tibor: A MACSKAISTENNŐ (kisregény)

Ballai László: AZ ERDÉLYI DÁMA (történelmi regény)

Baranyi Ferenc: ÍRÁSOK A FALON. Jubileumi versválogatás

Bakacsi Ernő: A LÉLEK LÁZADÁSA (elbeszélések)

Bányai Tamás: ISTEN ÉPPEN FÉLRENÉZETT (novellák)

Bárányi László: KONCENTRIKUS KÖRÖK

Közelítések a humánus kérdéseihez

Bárdos Attila: LE A MÉLYBE (versek)

Bene Zoltán: KURTA ÉLET (három novellafüzér)

Birtalan Ferenc: FRIDZSIDER-RAPSZÓDIA (versek)

Bistey András: A KÁPOLNA (regény)

Bíró András: BENT A MALOMBAN ŐRÖL A MOLNÁR

Összegyűjtött versek 1941–2011

Botz Domonkos: SZÁLKÁS KERESZTEK (versek)

Czegő Zoltán: KEGYELMI IDŐ. Versek imamalomra

Czigány György: GYŐRI TE DEUM. Diárium

Cseke Péter–Burus János: CSÍKSOMLYÓI SZÉKELY

NÉPFŐISKOLA (tanulmány dokumentumokkal)

Cserenkó Gábor: NEM VELED NEVETEK (novellák)

Cs. Varga István: LÁTÓKÖR (esszék, műelemzések)

Dante: AZ ÚJ ÉLET (Fordította: **Baranyi Ferenc**)

Diószegi Szabó Pál: PÁR-ATLAN ÉN-EK (versek)

Farkas Gábor: SZAVAKKAL ELFEDEM (versek)

Farkas Judit: ÜVEGSZILÁNKOK (elbeszélések)

Ferenczi László: „MÉG EGY KICSIT NÉZNI...” (esszék)

Giovannini Kornél: BÓBITA, SÁFÁR, TORNÁC (Leltár Színpad)

Kaiser László: A FEKETE EMBEREK (novellák)

Kántás Balázs: ÁRRAL SZEMBEN. Tíz irodalmi (eset)tanulmány

Kellei György: BEJÁRAT A POKOLBA (regény)

Kis Antónia: KI SZERET JOBBAN? – 21 novella

Kiss Irén: A BOLDOGASSZONY KERTJE (versek)

Kósa Csaba: A MEGSEBZETT CÉDRUS (tárcák)

Laczkó András: BARANYI FERENC. Pályakép-vázlat
Lajtos Nóra: A TISZTA BESZÉD VARÁZSA (tanulmányok, kritikák, recenziók)
Lukáts János: „EZ LÉGYEN OSTOROD...” – P. E. grófné levelei Rodostóba, M. K. úrfihoz
Laskai István: A HÉT FOGÁS. Horgásztörténetek
Matyikó Sebestyén József: VASRA VERT FOHÁSZ (versek)
Mészáros M. Zsuzsa: ÖREGLÁNYOK (elbeszélések)
Madarász Imre: KÉT MÁGLYA. Savonarola és Giordano Bruno (monográfia)
Nagy Gábor: NEM IS TUDOM... harmadszor. Új írások műemlékvédelemről és másról
Németh István Péter: „KALITKÁM IS MADÁR” Czigány György költészete (tanulmányok)
Novák Éva: JÁTÉKOK (regény)
Novák Valentin: HOVAVONATOZNI (versek)
Oláh András: A SZÖKEVÉNY. AZ UTOLSÓ JÁTSZMA (drámák)
Pomogáts Béla: A MAROSVÉCSI VÁRBAN
Az Erdélyi Helikon íróiról (tanulmányok)
Radnai István: TŰLEVELŰ ÜNNEP (versek)
Rónay László: MESTEREK ÉS LEGENDÁK (prózai írások)
Rónay Tamás: „HALLÓ, ITT FERENC PÁPA” (életrajz)
Sarusi Mihály: KOPÓIRAT. Regény a XX. századból
Simai Mihály: VALAKI MINDENT ELSZERET
(válogatott versek)
Szepes Erika: A MOCSKOS MESTERSÉG. Gondolatok a paradigmaváltásról (Olvassunk együtt! VI.)
Szigeti Lajos: A TEJÚT SZÉLÉN (versek)
Sz. Tóth Gyula: TANÁRI NOTESZ 1–8. (jegyzetek)
T. Ágoston László: NAPIJEGY A HOLTÁGRA
(elbeszélések, novellák)
Török Nándor: ÉRZELMEK SORDRÁBAN (versek)
Tusnád László: SORRENTÓ KÖLTŐJE. Tasso életregénye
Veszélka Attila: AMIKOR A HAMVASZTÓMESTER SÍRNI KEZD (versek)
Vörös Boglárka: PRIZMA (versek)
Véghelyi Balázs: TEREPAZTAL (versek)

Mészáros M. Zsuzsa
az *Öreglányok* című könyve után
most újabb kötettel jelentkezik, melyben
az öreglányok – és az öregfiúk – kalandjai folytatódnak.
A nyugdíjas klub törzsgárdája naplóbejegyzéseivel
megmosolyogtatja velünk saját bajainkat, hibáinkat.
Eközben alakul ki a kalapfilozófia:

*Bizonyos kor fölött
az ember nem nyűglődik a tükörrel.
Csak felteszi a bíbor kalapját és megy,
hogy nevéssen a világgal együtt.*

1500 Ft

9 786155 562020